

COOLPIX S200

At the heart of the image

Better pictures
in lower light

VR image
stabilization

Simply better
portraits

COOLPIX

Nikon

- 7,1 milion piksela
- 3 x optički Zoom-Nikkor objektiv
- LCD monitor dijagonale 2,5 inča
- elektronska redukcija vibracija (e-VR)
- osetljivost do ISO 1000

REFOTB

Ekskluzivni uvoznik i distributer:

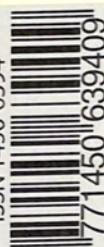
RefotB, Pčinjska 17, 11000 Beograd, t. 011 2456151, 308 7004, f. 011 446 0234

www.refot.com

REFOTO

ČASOPIS ZA KULTURU FOTOGRAFIJE BROJ 41 JUN 2007 WWW.REFOTO.CO.YU

ISSN 1450-6394

9 771450 639409

DINARA 250
K. MARAKA 8
KUNA 34
DENARA 250
SIT 958,56
EVRA 4

FOTOGRAFI

**IMRE SZABÓ
PETER MARLOW**

**NAJVEĆA IZLOŽBA
NA OTVORENOM**

STUDIO

KAKO SNIMITI PIVO

**BLIC NEZAOBILAZNI
DEO OPREME**

TEHNIKA

TELEZUM OBJEKTIVI

SIGMA SD14

NIKON COOLPIX P5000

KONKURSI

LEPOTA OKO NAS / SVETLOST I SENKE / EKSPERIMENT

Spoljašnja
zaštita
vaše unutrašnje
vizije.

Rosanne Pennella je snimila sjajne putopisne fotografije namenjene raznim turističkim organizacijama širom sveta. Nikonova "Legenda iza objektiv" vodi radionice i fotografske ture, a takođe drži predavanja na fotografskim dešavanjima.

Rosanne veruje Lowepro proizvodima koji na putovanjima štite njenu fotografsku opremu.

© Rosanne Pennella — www.rosanepennella.com

Predstavljamo vam Rolling CompuTrekker AW

Velika i komforna ručka uz sistem in-line točkova pruža maksimum stabilnosti i otpornosti prilikom kretanja po kompleksnim površinama.

Prilikom transporta po podlozi posebni DryFlo™ sistem naramenica lako se ubacuje iza zadnje obloge i pruža dodatnu udobnost

Designed
for
Digital

U ovaj ranac mogu se spakovati profesionalni digitalni fotoaparati sa nekoliko objektivima, opremom i notebook sa 12" ekranom.

Posebna All Weather Cover™ presvlaka pruža sigurnu zaštitu vašoj opremi i u najekstremnijim situacijama.

At the heart of the image

D40

Lako je zavoleti ga...

- Efektivna rezolucija 6,1 milion piksela - Format JPEG, RAW, RAW + JPEG (Basic) - Monitor 2,5 inča (6,4 cm) TFT
- Brzina zatvarača 30 s do 1/4.000 s i B - Ekspozicioni režimi rada Auto, P, A, S, M i osam programa s scenama
- Merni sistem 3D Color Matrix II u 420 segmenata, centralno sa promenljivom veličinom i fleksibilno spot merenje
- Ekvivalentna osetljivost (ISO) Auto i ručno (od 200 do 1.600 / 3.200-Hi-1 s korakom 1/3) - Tip memorijske kartice - Secure Digital (SD) kompatibilan sa HD SD - Dimenzije / masa (bez baterija i objektiv) 126 x 94 x 64 mm / 475 g

STALNE RUBRIKE

- 4 **AKTUELNOSTI**
Izložbe, akcije, konkursi, promocije...
- 11 **KNJIGE**
Nekoliko novih izdanja u domaćem izdavaštvu
- 12 **MOJE ISKUSTVO**
Voleli ga ili ne, blic je neophodan deo opreme, a ako ga pametno upotrebljavate, veoma je koristan
- 26 **ŠTAPOM I KANAPOM**
Posle teksta Svete Dragovića pročitajte nekoliko saveta kako da ugrađeni blic postane fantastično pomagalo
- 30 **U STUDIJU S PROFESIONALCEM**
Ako vas zanima kako se snima pivo, pogledajte šta je naučio naš čitatelj Ivica Kostić
- 32 **ZANIMLJIVOSTI**
Doajen naše fotografije Toma Peternek bio je gost na izuzetno zanimljivom foto-festivalu u Azerbejdžanu
- 34 **PUTOPIŠ**
Još jedna nova rubrika započela je odličnim fotografijama prelepog jezera Mono u SAD
- 36 **IZLOŽBE**
Fascinantna izložba fotografija Zemlje videne iz vazduha Jan Artis-Bertrana ulepšaće ovogodišnje leto u Beogradu
- 38 **IZLOŽBE**
"Dani prirode" u Banatskom Brestovcu tradicionalno donose kvalitetne fotografije
- 66 **FOTO-KOMENTAR**
Goran Malić savetuje – tražite nove teme
- 70 **KONKURS EKSPERIMENT**
Sve bolje razmišljate i sve bolje eksperimentišete
- 72 **KONKURS SVETLOST I SENKE**
Svakako najuspešniji ovogodišnji konkurs
- 75 **KONKURS LEPOTA OKO NAS**
Leto će sigurno doneti mnogo novih motiva, ali ni sada niste loši
- 80 **PISMA ČITALACA**
Vaša pitanja i komentari zaista su od neprocenljivog značaja za nas

© PETER MARLOW

© IMRE SZABÓ

30

26

10

48

FOTOŠKOLA

TEHNIKE FOTOGRAFISANJA, DIGITALNA OBRADA

24 ŠKOLA DIGITALNE FOTOGRAFIJE

Pogledajte kako smo zamislili našu novu rubriku "digitalan" foto-komentar

FOTOGRAFI

PORTFOLIJA POZNATIH IMENA FOTOGRAFIJE

16 IMRE SZABÓ

Život fotoreportera nije lak, ali je svakako uzbuđljiv, a najčešće život i profesija postaju jedno

40 PETER MARLOW

Predstavljamo vam još jednog člana renomirane svetske agencije "Magnum" kroz portrete poznatih ličnosti kao što je Dejvid Bekam

TEHNIKA

FOTOTEHNOLOGIJA, SKENERI, ŠTAMPAČI

46 NOVITETI

Zatišje pred buru uzdrmale su jedino TIPA nagrade

48 TELEZUM OBJEKTIVI

Kada objektu ne možemo prići, na scenu stupaju teleobjektivi. Ponuda je šarolika, a prema kvalitetu se odnosi i cena

54 SIGMA SD14

Iako je izgledalo da kontroverzni Foveon čip neće ugledati svetlost dana, "Sigma" nije odustajala. Pred nama je novi D-SLR fotoaparatus s ovim čipom

56 NIKON COOLPIX P5000

Nov kompaktni digitalni fotoaparatus je, barem po imenu, naslednik čuvenog Coolpix 5000. Da li će uspeti da ga nadmaši?

58 HP SAMIT

Pod nazivom "Graphic Arts" održan je samit na kojem je HP predstavio najnovije modele velikofornatnih inkdžet štampača i mašina za digitalnu štampu

60 MINI-TEST

Kada udružite "Olympus", "Lowepro" i "Manfrotto", iz ovog testa dobićete sve što treba jednom fotografu

62 SAMSUNG MONITOR

Da i od velikog ima veći vidimo po novoj liniji "Samsung" monitora čija dijagonala prelazi 27 inča

64 ENELOOP I SANYO

Odlične baterije i još bolji punjači najavljuju napredak u sferi, svim fotografima tako neophodne energije

NASLOVNA STRANA

Branko Ignjatović, pohvala za pojedinačnu fotografiju na izložbi "5,6" u Velikoj Plani

reč urednika

Na pragu leta

Nismo se mnogo pravili važni s prošlim, četrdesetim brojem, ali eto, načeli smo i petu deseticu. Od ovog broja videćete i neke nove rubrike kao što je proširenje Foto-komentara gde će od sada biti i svojevrsna rekapitulacija škole digitalne fotografije, a zasnivaće se na vašim fotografijama. Noviteta na sceni posvećenoj tehnologiji ima manje nego prošli put i to je verovatno zatišje pred buru novih modela i dodatne opreme. Trka za megapikselima izgleda nije više toliko važna, barem ne u svetu D-SLR fotoaparata, već je nastavljena kroz bitku za što kvalitetnijom slikom, većim baferom i što bržim upisom snimaka u memorijski prostor, čija cena takode postaje sve pristupačnija. Moramo da priznamo da jedva čekamo one nove kartice za jednokratnu upotrebu, koje ćemo verovatno uskoro redati slično dijapozitivima i u slične arhive.

Od, za fotografe, važnih noviteta pomenimo da je imperija zvana Adobe dobila novog, desetog po redu vladara u regiji digitalne slike, njegovo visočanstvo Photoshop CS3. Moram da priznam da često dobijem želju da prekopam stare CD-ove i instaliram verziju 2 – prvu koju sam koristio, i uporedim veličinu napretka. Nismo stigli da ga pošteno isprobamo, ali ovaj program definitivno je orijentisan ka digitalnim fotografijama. A da biste lagodno mogli da koristite vaš računar, lepe vesti su da cene pojedinih komponenti nezadrživo padaju, što će se odraziti i na način kako skladištite vaše fajlove i kojom brzinom ćete raditi na računaru – jer sada gotovo da nema opravdanja za ono malo memorije koju tako uporno držite u vašoj digitalnoj laboratoriji zvanj PC. A za sve koji vole zvuk zatvarača koji snima nešto novo spremili smo nekoliko portfolija. Prvi fotograf koga predstavljamo jeste Imre Szabó, urednik fotografije magazina *Status* i naš saradnik, a drugi je Peter Marlow, jedan od fotografa agencije *Magnum*. Bili smo i na nekoliko foto-safarija, a ovo je već tradicionalno vreme škola fotografije. Kao i prošlog puta predavanja i predavači bili su isti a nova ekipa polaznika i te kako je bila željna znanja. Šta su i koliko naučili za tih nekoliko dana teško je predstaviti na samo nekoliko fotografija.

I da ne zaboravim – od sledećeg broja ovu rubriku ponovo vraćam u ruke našeg glavnog i odgovornog urednika Ivane Brezovac, što će obradovati čitaoce, a s uvećanom ekipom *REFOTO* će sigurno biti još bolji, lepši i zanimljiviji.

Milan Živković
refoto.zivkovic@gmail.com

Osnivač i izdavač REFOT B, Beograd, Pčinska 17
Direktor Slobodan Vukadinović
tel. 011/2456-151; 2447-958; faks. 011/4460-234
žiro-račun 255-0009770101000-53.

E-pošta: info.refoto@gmail.com
Cena pojedinačnog broja 250 dinara

Glavni i odgovorni urednik mr fot. Ivana Brezovac
Izvršni urednik Milan Živković
Urednik tehnike Boris Bjelica
Redakcija mr fot. Vladimir Červenka,
Svetislav V. Dragović, Goran Malić, Miroslav Nikoljačić,
Imre Szabó, mr fot. Mitar Trninić, Srdan Vuković

Saradnici Vojin Mitrović (Pariz), Stevan Ristić,
Jelena Matić, Marija Milovanović Maksimović,
Miloš Zdravković, Srdan Vukmirović, Ivan Tošić

Tehnička redakcija i dizajn Sanja Kovačević, Petar Vukadinović

Lektor Biljana Gordić

Marketing Maja Šmitran, maja.refoto@gmail.com
REFOT B, tel. 011/2456-151; faks. 011/2447-958

Štampa Štamparija "Politika AD", Beograd
Pre-press REFOT B - Rukopisi i prilozi se ne vraćaju
Distribucija "Porter", Lazarevićeva 2, Beograd, tel. 011/323-58-46

KONKURSI

ČETREDESET TREĆI JAUENSE SALON FOTOGRAFSKE UMETNOSTI

FIAP 2007/055

Rok: 15. 6. 2007.

Sekcije: crno-beli print, kolor-print.

Format: minimum 25x38 cm, maksimum 30x40 cm.

Participacija 8 evra po sekciji, za grupna slanja 4 evra po sekciji.

Radove s participacijom slati na adresu: Foto Club Do Jaú, Caixa Postal 151, Jaú / SP - Brasil, 17201-970.

e-mail: vicentejoapedro@hotmail.com.

PRVO MEĐUNARODNO ON-LINE TAKMIČENJE DIGITALNE FOTOGRAFIJE, KIPAR

FIAP

Rok: 30. 6. 2007.

Teme: 1. "Okolina", 2. slobodna.

Format: JPEG, maksimum 600x800 piksela.

Nakon popunjavanja prijavnog formulara, koji možete naći na sajtovima: www.velvetclassic.net, www.cps.co.cy, www.istos.ws, mogu se poslati najviše tri fotografije po temi.

Od 1. aprila do 1. jula 2007. traje javno glasanje, i na taj način biće izabrano 50 najboljih fotografija. Nagrada za prva mesta u obe kategorije iznosiće 500 evra. Sponzori će dodatno dodeliti novčane nagrade za prva tri mesta (2.000, 1.000 i 500 evra) u obe kategorije.

TRIDESET TREĆA IZLOŽBA UMETNIČKE FOTOGRAFIJE ALGARVE 2007, PORTUGAL

FIAP 2007/055

Rok: 2. 7. 2007.

Tema: slobodna.

Sekcije: crno-beli print, kolor-print i kolor-slajd.

Format: maksimalno 30x40 cm print, slajd 5x5 cm.

Četiri rada po sekciji, po autoru.

Participacija: 1 sekcija 13 evra, 2-21 evro, 3-24 evra.

Radove s popunjenom prijavom slati na adresu:

Algarve Photo Salon - Racal Clube, P-8300-126 Silves - Portugal

IZLOŽBE

Betina fotografija

10 - 20. 5. 2007. FRANCUSKI KULTURNI CENTAR, BEOGRAD

Za razliku od prethodnih, četvrti po redu konkurs Novinske agencije *Beta* za fotografiju godine regionalnog je karaktera. Na izložbi su predstavljeni radovi šezdeset profesionalnih foto reportera medija u Srbiji, Crnoj Gori, Hrvatskoj, Sloveniji, Makedoniji, Bosni, Kosovu, Bugarskoj i Poljskoj. Ovogodišnji dobitnici nagrade Betinog konkursa za najbolju fotografiju godine jesu Slobodan Đurić (*Dnevnik*, Skoplje) "Mače", Bojan Velikonja (*Dnevnik*, Ljubljana) "Protest zbog dolaska Roma" i Zoran Petrović (*Beta*, Beograd) "Beskućnik". Četiri specijalne nagrade dobili su: Petko Nalbantov (*BGNES*, Sofija), Novak Đurović (*Press*, Beograd), Bojan Mihajlović

(*Pobjeda*, Podgorica) i Nenad Petrović (*Beta*, Beograd), dok su rado-vi Aleksandra Plavevskog (*Evropa*, Beograd), Dritona Pačarade (*Koha Ditore*, Priština) i Rajka Ristića (*Glas javnosti*, Beograd) dobili pohvale. Specijalna nagrada Francuskog kulturnog centra pripala je Novaku Đuroviću za fotografiju "Pobednik".

J. MATIĆ

NOVAK ĐUROVIĆ, "POBEDNIK"

Flesh & Fantasy

SVETLANA JOVANOVIĆ, 29. MAJ 2007. MUZEJ PRIMENJENE UMETNOSTI, BEOGRAD

Svetlana Jovanović, psiholog, živi u Holandiji, gde je studirala fotografiju na Kraljevskoj akademiji (Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten) u Hagu. Serijom fotografija nastalih od 2005. do 2007. godine nastavlja da se bavi studijom ženskog portreta kroz prizmu sopsvenog estetskog ideala i njegove simbole. Portreti su idealizovani i strogo kontrolisani. Senke su studijskim svetlom svedene na

minimum, a zatim i eliminisane u postprodukciji. Retuširanjem je uklonjen i najmanji efemerni detalj, čime je karakter, poput crteža, sveden samo na melanholični izraz i ime. Stvarnost na ovim fotografijama kao da je apstrahovana i modeli dobijaju neuprljani andeoski izraz. Figure izopštene iz realnog prostora savršeno balansiraju u kompoziciji koketirajući s estetikom prepoznatljivih generisanih trodimenzionalno modelovanih figura. Distanca od kompjuterski stvorenih figura održava trag prirodnosti vidljiv u asimetričnosti lika.

J. MATIĆ

Minijature

2 - 15. 4. 2007. GALERIJA DOMA KULTURE STUDENTSKI GRAD, BEOGRAD

Na ovogodišnjem međunarodnom salonu foto-minijature, koji je organizovao Foto-klub "Studentski grad" učestvovalo je čak 390 autora iz 31 zemlje sa 2.750 fotografija. Dobitnici zlatne, srebrne i bronzane FIAP medalje za monohromatsku fotografiju su: Juhas Laslo (Srbija), Jure Kravanja (Slovenija) i Milorad Drča (Srbija). Dobitnik zlatne Salon medalje za monohromatsku fotografiju je Garry Bisshopp (Engleska), srebrne

- Maja Arandelović (Srbija), a bronzane Asis Sanyal (Indija). Zlatna FIAP medalja za kolor-fotografiju pripala je Eleni Krupnik (Rusija),

ELENA KRUPNIK, "ANGEL"

JURE KRAVANJA, "UNCERTAINTY"

srebrna Božani Marinček (Srbija), a bronzana Branislavu Brkiću (Srbija). Salon medalje za kolor-fotografiju dobili su: zlatnu - Predrag Miloradović, srebrnu - Vlada Milinković i bronzanu - Marija Milovanović-Maksimović (Srbija). Vladimir Tirnanić, Boris Bjelica, Vladan Tanasković, Jovan Marjanov, Slobodan Simić, Sanja Knežević, Dušan Jovanović, Duško Damjanović, Mijat Milanović, Dejan

Pavlović, Eugen Antal (Rumunija) i Sukanta Sinha (Indija) dobitnici su FIAP vrpce za monohromatsku i kolor fotografiju.

J. MATIĆ

Trenutak sreće

ALEKSANDAR KUJUČEV, 30. 4 - 5. 5. 2007. GALERIJA OZON

Kroz seriju kolor-fotografija i dva video-rada predstavljenih na izložbi Aleksandar Kujučev pozabavio se na specifičan način analizom prolaznosti i vremena. Naime, snimajući svog sina za porodični album, Kujučev je usputno fotografisao i njegove igračke. Ni na jednoj od ovih fotografija ne vidi se dete, igračke su jedini dokaz njegovog postojanja, ali isto tako, one su, kako autor navodi "samo skup bezivotnih oblika koje će zbog svog dugotrajnijeg molekularnog sastava nastaviti da postoje mnogo duže od nas" (iz teksta kataloga). Za razliku od fotografija, prvi

video koji je klasičan snimak deteta s letovanja, montiran u beskonačnom loop-u, predstavlja sliku detinjstva sačuvanu zauvek. Njemu se suprotstavlja drugi video-snimak na kojem je Kujučev, prikazujući sebe u trenucima sreće, pokušao da ospori primarnu funkciju videa kao dokumenta vremena tako što je više puta kopirao snimak, sve dok njegov kvalitet nije počeo da slabi, a slika počela da bleđi.

J. MATIĆ

Canon u Kraljevskom kompleksu

27. APRIL 2007. BELI DVOR, BEOGRAD

U organizaciji firme PROFIFOTO, koja je zvanični distributer za "Canovovu" foto-opremu, u Kraljevskom kompleksu, 27. aprila, organizovan je radni prijem na koji su bili pozvani profesionalni korisnici foto-opreme ovog proizvođača. Oni su imali prilike da fotografišu eksterijer i enterijer Kraljevskog kompleksa i "Belog dvora" i

pratećih objekata u okviru kompleksa, a mogli su i da razmene iskustva kroz neformalno druženje. Drugi deo ovog projekta predviđa izložbu najboljih fotografija Kraljevskog kompleksa snimljenih na ovom radnom prijemu, koja će se organizovati do kraja godine.

B. BJELICA

Moda slike, modne slike

NEMAČKA MODNA FOTOGRAFIJA 1945-1995, 14 - 31. 5. 2007. GALERIJA EUROCENTAR, BEOGRAD

Izložba o kulturi, vremenu i ukusu, a pre svega o modi i fotografiji koje ih neprekidno menjaju uspostavljajući nova pravila i zakone, predstavljena je beogradskoj publici zahvaljujući "Gete institutu". Fotograf i selektor F. C. Gundlach specijalno za ovu priliku odabrao je 188 kolor i crno-belih fotografija 39 modnih fotografa koji su svojom originalnošću obeležili ne samo nemačku već i svetsku fotografiju druge polovine prošlog

WOLFGANG TILLMANS

veka. Pored radova legende fotografije Helmuta Njutna (Helmut Newton), rađenih krajem sedamdesetih godina za časopis *Deutsche Vogue*, na izložbi su se mogle videti fotografije čiji su autori: Thomas Rusch, Tom Jacobi, Jürgen Teller, Olaf Martens, Hans Hansen, Charlotte Ronhbach, Uwe Ommer, Norbert Leonard, Herbert Tobias, Will McBride, Charlotte March, Peter Lindbergh, Peter Knaup, Wolfgang Tillmans itd.

J. MATIĆ

Skice iz Srbije

MARK YUILL, 3 - 15. 5. 2007. ETNOGRAFSKI MUZEJ, BEOGRAD

Na prvoj samostalnoj izložbi britanskog fotografa Marka Juila (1964, Vels) predstavljen je izbor fotografija nastalih kao rezultat saradnje s Muzejom i rada na ličnim projektima. Lutka Ronalda Mekdonalda, autobuska stanica na periferiji, osvetljeni rečni mostovi i brodovi, prelepa fruškogorska šuma, seosko slavje i deca s karnevala s maskama i prazne ležaljke pored reke, samo su neki od motiva naše zemlje zabeleženi na Juilovim

kolor-fotografijama. Bez namere da kritikuje, već da istražuje, Juil fotografise raznolikost kulture i života u urbanim i ruralnim delovima Srbije. Njegove foto-skice predela, ljudi, obično-neobičnih situacija su duhovite, melanholične, optimistične. Mark Juil studirao je fotografiju i multimedijalnu umetnost na "Bormut art" institutu. Trenutno živi i radi u Beogradu, a kako sam kaže, projekat o Srbiji još nije gotov.

J. MATIĆ

KONKURSI

STO ČETREDESET PETA MEĐUNARODNA IZLOŽBA FOTOGRAFIJA 2007, EDINBURG, ŠKOTSKA

FIAP 2007/088

Rok: 23. 6. 2007.

Tema: slobodna.

Sekcije: kolor-print, crno-beli print.

Format: maksimalno 40x50 cm.

Najviše 4 rada po sekciji, po autoru.

Participacija: 10 evra jedna sekcija, dve - 15 evra, plus poštarina.

Za kolektivna slanja: evro po fotografiji, s tim da minimum bude 15 evra, plus poštarina.

Propisno obeležene radove slati na adresu:

Edinburgh Photographic Society, PO Box 137, EH3 6QX, Scotland.

Više informacija potražite na veb-sajtu: <http://www.edinburghphotographicsociety.co.uk>.

ČETREDESETI FOTO-FORUM, RUŽOMBEROK, SLOVAČKA

FIAP 2007/094

Rok: 7. 7. 2007.

Tema: slobodna, kolekcije.

Autori mogu poslati četiri crno-bele i 4 kolor fotografije formata 30x40 cm ili izvedenog formata s tim da duža stranica bude 40 cm.

Participacija iznosi 10 evra za jednu sekciju ili 15 evra za obe.

Radove slati na: FOTOFORUM, Liptovské múzeum, Námestie Š. N. Hýroša 10, 03401, Ružomberok, Slovakia.

ČETVRTA MEĐUNARODNA IZLOŽBA UMETNIČKE FOTOGRAFIJE, VIJETNAM

FIAP 2007/067

Rok: 24. 7. 2007.

Tema: "Za dobar život na zemlji" (For a good life on earth).

Format: 30x40 cm ili 30x45 cm.

Najviše četiri rada po autoru.

Participacija: 10 evra.

Radove slati na adresu: Fine Art and photography department MOCI, 38QAO BA Quat, Ba Dinh, hanoi, Vietnam.

Participaciju slati na adresu:

NGUZEN THI LOAN, račun: 611001439677, Vitcombank Ba Dinh.

Više informacija: nsnavn@fpt.vn

KONKURSI

DEVETO MEĐUNARODNO TAKMIČENJE FOTOGRAFIJE "MALLORCA 2007", ŠPANIJA

FIAP 2007/063

Rok: 27. 7. 2007.

Tema: slobodna i specijalna nagrada na teme: "Pruge" i "Vetrenjače sveta"

Sekcije: kolor-print, crno-beli print, eksperiment print.

Četiri rada po autoru i sekciji.

Format: najviše do 30x40 cm.

Participacija: 20 evra za jednu sekciju, 5 evra za svaku sledeću.

Autori do 21. godine oslobođeni su participacije. Moraju priložiti fotokopiju lične karte.

Radove s participacijom slati na adresu: Collectiu Fotogràfic F/22,

(9o Concorso Internacional de Fotografia), Simm. C./Capitan

Salom, 37, 07004 Palma de Mallorca, Spain.

Četiri rada po autoru i sekciji.

Format: najviše do 30x40 cm.

Participacija: 20 evra za jednu sekciju, 5 evra za svaku sledeću.

Autori do 21. godine oslobođeni su participacije. Moraju priložiti fotokopiju lične karte.

Radove s participacijom slati na adresu: Collectiu Fotogràfic F/22,

(9o Concorso Internacional de Fotografia), Simm. C./Capitan

Salom, 37, 07004 Palma de Mallorca, Spain.

TRIDESET PETI PSNY MEĐUNARODNI SALON KOLOR-FOTOGRAFIJE 2007, NEW YORK, USA

FIAP 2007/072

Rok: 29. 7. 2007.

Primaju se samo kolor-otografije formata maksimalno 40x50 cm.

Četiri rada po autoru.

Participacija: 15 američkih dolara.

Nagrade će biti dodeljene u sledećim kategorijama: pejzaž, pri-

roda i ekologija, sport i akcija, ljudi i portret, mrtva priroda i grafička

umetnost, društveni život i narodni običaji.

Radove slati na adresu: Xiao Zing Shi, Salon chairman, 39 Bowerz

PMB 682, New York, NY 10002, U.S.A.

Info: www.psnz.org, e-mail: joe.wong@veriyon.net.

Kuba

IVANA BREZOVAC, 15 – 18. 5. 2007. GALERIJA OZON, BEOGRAD

Priču može da ispriča svako, nije teško, no ono što je daleko bitnije jeste način na koji će ona biti ispričana. Ovo pravilo važi i za fotografiju, s tom razlikom što kod

dosadne priče zaspate, a kod obične fotografije ne zastajete, ne udubljujete se, već samo prelazite pogledom preko nje i odlazite. Kada su u pitanju fotografije s putovanja, poznato je da one uglavnom nastaju kako bi se sačuvala uspomene i preneli utisci. No, fotografisati zanimljive

motive neke daleke zemlje nije isto što i dati po svemu drugačije viđenje te zemlje i njenih stanovnika koje će u posmatračima probuditi želju za razmišljanjem i otiskivanjem u polje nadrealnog. A to polazi za rukom malom broju ljudi. Intezivnog kolorita, (ne)običnih motiva i situacija kao što su "čipkani" stolovi i stolice, biciklista, prolaznik, plava kuća snimljena noću, postavljeni sto u restoranu, fotografije s Kube Ivane Brezovac nastale su 2001. godine i predstavljaju neku vrstu vizuelnog dnevnika koji odražava najsnažnije utiske s putovanja u kojem je za tri nedelje autorka prešla 3.000 km, tj. obišla zapadnu polovinu kubanskog ostrva. J. MATIĆ

Rok momenti

10 – 25. 5. 2007. GALERIJA NEW MOMENT, BEOGRAD

Ciklusi kolor-fotografija Stanislava Milojkovića, Anamarije Vartabedijan i Aleksandra Zeca, predstavljeni na izložbi, nastali su u protekle dve godine na rok koncertima koji su se održali pretežno u Beogradu. Na prvi pogled stiče se utisak da su glavni akteri njihovih fotografija domaći i strani muzičari i rok sastavi uhvaćeni u žaru svoje muzike kako praše scenom. Ovim fotografijama, međutim, cilj nije bio samo da dokumentuju određeni muzički događaj i njegove glavne protagoniste.

Služeći se jezikom fotografije, autori su podjednaku pažnju posvetili koliko muzičarima, toliko muzici i ritmu, publici, atmosferi i energiji. Drugim rečima, velikim-malim momentima bez kojih se ne može zamisliti rokenrol.

J. MATIĆ

ALEKSANDAR ZEC

Foto-safari Ivanovo

1. APRIL 2007. IVANOVO

Ovogodišnji skup fotografa u Ivanovu jedan je od najvećih foto-safarija (kako mi volimo da zovemo ta naša zajednička fotografisanja) i po broju učesnika prevazišao je sva očekivanja organizatora. Više od 150 fotografa došlo je da uživa u gostoljubivom Ivanovu i svojim fotografijama da doprinos izložbi koja će biti održana pod nazivom "Ivanovo u fokusu". Kao i prethodne godine, domaćini su činili sve da udovolje gostima i da im omoguće pristup motivima koje ovo lepo banatsko selo nudi.

U okviru svih dešavanja otvorena je i zajednička izložba o svinjokoljima u Banatu, čiji su autori: Dragoslav Mirković, Imre Szabó, Miroslav Zaklan i Milan Živković.

Na kraju, kada smo ispratili sve posetioce, rezultat je bio jedan: nula za domaće. Ipak u ovoj utakmici jedini mogući rezultat jeste nerešen i njega je lako postići. Dovoljno je da nekoliko fotografija snimljenih tog dana povećate i pošaljete na izložbu, tj. poklonite ovom malom selu s velikim srcem. M. A.

NATIONAL GEOGRAPHIC

MEĐUNARODNI FOTOGRAFSKI KONKURS 2007

NATIONAL GEOGRAPHIC SRBIJA

Volite da fotografišete?
Mislite da imate talenta?
Šta čekate?!

Učestvujte u međunarodnom fotografskom konkursu, koji je National Geographic pripremio za svoje čitaoce!

SUPPORTED BY OLYMPUS
Your Vision. Our Future

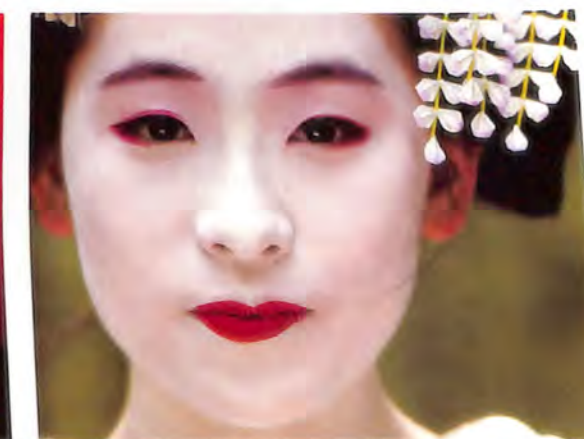
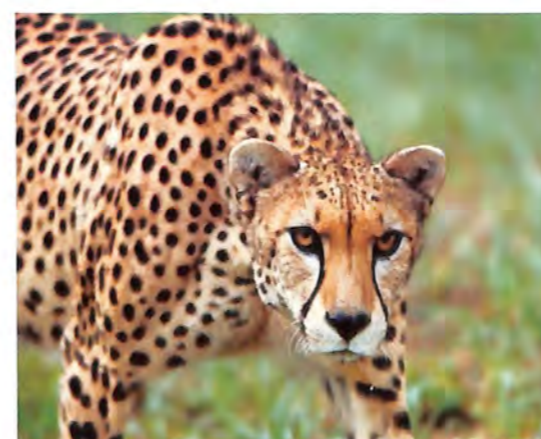
NG Srbija u saradnji sa Olympusom nagrađuje 12 najboljih, a nagrađeni učesnici iz Srbije automatski ulaze u konkurenciju međunarodnog NG fotografskog konkursa. Ako osvojite nagradu na međunarodnom nivou u novembru Vas očekuje odlazak u Vašington na spektakularnu dodelu nagrada, a možda i svetska slava!

Sve informacije u vezi sa foto konkursom, kao i zvanični kupon za prijavljivanje možete pronaći u najnovijem broju časopisa National Geographic Srbija.

ŽIVOTINJE

PREDELI

LJUDI

KONKURSI

PETI "BUCOVINA MILENIUL III" MEĐUNARODNI SALON FOTOGRAFSKE UMETNOSTI, SUCEAVA, RUMUNIJA

FIAP 2007/074

Rok: 15. 8. 2007.

Sekcije (teme): slobodna + putovanja.

Format: digitalni fajlovi na CD-u, u TIFF ili JPEG formatima, minimum 2.000 piksela po kraćoj strani, fajl ne veći od 10 MB.

Participacija: 20 evra po sekciji, 10 posto popusta za grupna slanja s najmanje 5 autora.

Radove s prijavom slati na adresu: Mihai Petru Ungureanu, Uniunea Artistilor Fotografi Din Bucovina, STR. Tipografiei Nr.4, B1. A5, SC.C.A.P.4, Suceava 720044, RO Romania.

PRVO MEĐUNARODNO FOTOGRAFSKO BIJENALE RIVNE 2007, UKRAJINA

FIAP 2007/077

Rok: 28. 8. 2007.

Tema: slobodna.

Sekcije: kolor-print, crno-beli print, priroda, eksperiment i digital. Maksimum 4 rada po sekciji, po autoru.

Format: 30x45 cm.

Participacija iznosi 25 američkih dolara po sekciji, svaka sledeća 5 dolara.

Radove slati na adresu: 1 st International Photographic Biennale Rivne 2007., Mr Sergey Buslenko, P.O. Box-4., 33023 Rivne, Ukraine.

DRAGUTIN RADAN

23. 4. - 3. 5. 2007. NARODNA I UNIVERZITETSKA BIBLIOTEKA REPUBLIKE SRPSKE, BANJALUKA

U okviru manifestacije Dani Vlade Miloševića održana je trideseta samostalna izložba "Plotovi i ograde" Dragutina Radana.

"Autor je u svom dosadašnjem radu bezbroj puta fotografisao detalje iz prirode, uključujući tu i ljudsku figuru, svijet malenih životinja i proizvode ljudskih ruku - svaki put osjećajući da tome kraja nema, ma koliko išao u širinu, uvijek ostaje više neostvareno i neurađeno, o čemu će maštati i premišljati u pripremanju za buduće fotografije." R. RISOJEVIĆ (IZ KATALOGA IZLOŽBE)

Školica ekološke fotografije

REFOTO, 18. - 24. 5. 2007. MITROVAC NA TARI

Na planini Tari, a u okviru škole u prirode, učenici trećih razreda OŠ "Sonja Marinković" u Novom Sadu ponovo su imali priliku da pored uobičajenih stvari nauče mnogo toga o fotografiji i to s posebnim akcentom na ekologiju i prirodu. Iako su im dani bili nepuni raznih aktivnosti, broj onih koji su želeli

Škola fotografije

20 - 25. 4. 2007. PETNICA

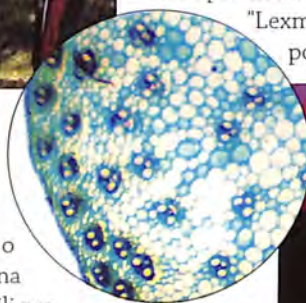

BILIJANA MILOVANOVIC

Iako imamo uspešnu saradnju sa velikim brojem institucija, naše učešće u radu Škole fotografije u Petnici jedno je od lepših. Rad sa polaznicima prve škole rezultirao je prvom u nizu izložbi fotografija realizovanom u saradnji sa Lexmarkom i Direct Linkom. Izložba je održana u Kafe-galeriji Bookva u Valjevu i trajala je do maja meseca. Na pedeset fotografija brojni posetioци mogli su

da nauče kako da fotografišu bio je prilično veliki, pa su naoružani trima Coolpix fotoaparatom i uz Milana Živkovića kao predavača, snimili dosta fotografija. Zanimljivo je bilo videti najmlađe fotografe na delu dok pokušavaju da se približe i snime muvu ili guštera na livadi. Pored fotoaparata, i dva mikroskopa pružila su učenicima mogućnost da uđu u tajne mikrokosmosa, pa čak i da ih samostalno snime.

Kao i prethodne godine, u saradnji s firmom "Lexmark", od najboljih fotografija biće postavljena izložba u Novom Sadu.

da vide pre svega slobodu u kreativnom izražavanju, svojstvenu mladim autorima. Izložene fotografije i sav prateći materijal oštampali su na Lexmark C522 laserskom štampaču u boji koji je Istraživačka stanica u Petnici dobila od Lexmark kancelarije. U aprilu u ove godine održana je i druga škola. Ekipe predavača bila je ista, sa neznatno modifikovanim programom rada prilagođenom činjenici da su neki od polaznika došli ponovo. Predviđeno je da se tokom ove godine održe još najmanje dve škole fotografije.

M. A.

Najstariji fotoaparat

DAGEROTIPSKI FOTOAPARAT NA AUKCIJI, MAJ 2007. BEČ

Jedna od najstarijih kamera na svelu, dagerotipski model iz prve polovine 19 veka, prodana je na aukciji u Beču za oko 600.000 evra. Kamera je francuske izrade (Susse Freres) i potiče najkasnije iz 1839. godine, a pronađena je u Minhenu. Prodana je anonimnom kupcu na bečkoj aukciji,

preneli su austrijski mediji. Na sednici Francuskog instituta i Akademije lepih umetnosti, 19. avgusta 1839. godine, saopšteno je otkriće dagerotipije i taj datum uzima se kao rođendan fotografije. Danas je preostalo samo nekoliko dagerotipska kamera,

Workshop Peternek

ATELJE PETERNEK, BEOGRAD

Nakon uspešno realizovanog prvog workshop-a Peternek (rezultate ste mogli da vidite u časopisu REFOTO br. 39) i kraće pauze, radionica će u septembru ponovo početi s radom, i to u trajanju od tri meseca, petkom, subotom i nedeljom. Grupa će imati do pet polaznika, a obezbeđeni su kompletni materijal i oprema. Rad u Ateljeu zasnovan je na fotoaparatom

4x5 inča - za reklamnu fotografiju, 6x6 cm - za modu, portret i aktove (za koje će biti angažovani profesionalni modeli), a nakon toga prelazi se na rad s 35 mm fotoaparatom. Tokom trećeg meseca biće organizovana škola digitalne fotografije i obrada fotografija putem računara. Informacije: 064/ 111 09 20, 011/324 0364 i 17 66 281.

Put smirenja

BOŽIDAR VITAS, 11. 5 - 25. 5. 2007. CENTAR ZA KULTURU "GRADAC", RAŠKA

"Put smirenja" naziv je izložbe Božidara Vitas koji se publici u Raškoj predstavio sa 42 fotografije, čije su teme manastiri u Srbiji i manastiri s Hilandara. Pored izloženih fotografija, posetioци su imali priliku

da vide još 146 fotografija koje su projektovane na video-bimu. Veliki putnik i izuzetno aktivan u svim fotografskim dešavanjima, Božidar Vitas kroz fotografiju traga za sopstvenim smislom, suštinom postojanja unutar životnog vrtloga i pravi kaleidoskop sopstvenog odraza u opredmećenim impresijama. J. RASPOPOVIĆ

Adobe® Creative Suite® 3

10. MAJ 2007. BITEF TEATAR, BEOGRAD

Promocija novog paketa programa poznate softverske kuće "Adobe Systems inc." održana je u Bitef teataru, 10. maja, u organizaciji preduzeća "HSM Informatika", koja je i distributer Adobe® programa za područje Srbije. Namenjen, pre svega, dizajnerima, fotografima i razvojnim inženjerima, ovaj programski paket, sada u izmenjenoj i dopunjenoj verziji, ponudio je alate kojima se u velikoj meri skraćuje proces rada, bilo da je u pitanju priprema za štampu, obrada fotografije, veb, film ili video-produkcija. To je postignuto spajanjem najboljih Adobe® i Macromedia® alata. Bitno je poboljšana kontrola transparentnosti u softveru Adobe InDesign, primena i kontrola varijacije boje takođe je unapređena u redizajniranom okruženju "Live Color" u okviru Adobe Illustratora. Novina je i to što se prilikom obrade fotografija akcent stavlja na takozvanu nedestruktivnu obradu fotografije

uz primenu Smart Filtera u Adobe Photoshopu. Ono što je najzanimljivije za nove pakete jeste njihova međuprogramska interakcija, koja se vrlo uspešno uspostavlja korišćenjem programa Adobe Bridge i sada funkcioniše brže nego ikada. Adobe Creative Suite 3 sačinjavaju paketi: Adobe Creative Suite 3 Design Premium, Adobe Creative Suite 3 Design Standard, Adobe Creative Suite 3 Web Premium, Adobe Creative Suite 3 Web Standard, Adobe Creative Suite 3 Production Premium, te paket koji objedinjuje sve programe iz Creative Suite 3 "porodice" i Adobe Creative Suite 3 Master Collection. Na kraju prezentacije dodeljene su i vredne nagrade, a među dobitnicima našao se i časopis REFOTO osvovivši softver Photoshop Lightroom. Nagrada je, svakako, stigla u prave ruke. M. ŠMITRAN

Šezdeset godina Magnuma

TURKEY BY MAGNUM, 17. 2 - 20. 5. 2007. MUZEJ MODERNE UMETNOSTI, ISTANBUL, TURSKA

Grupa fotografa iz Srbije posetila je izložbu fotografija "Turkey by Magnum", koja je u Istanbulu postavljena u čast šezdesetogodišnjice

nastanka jedne od najčuvenijih fotografskih agencija. Izložba je podeljena u tri dela: Istorijat "Magnuma" od osnivanja do danas, uz prikaz njihovog pojedinačnog doprinosa, Prikaz radova odabranih autora i Velika izložba fotografija koje su članovi ove agencije snimili na svojim putovanjima po Turskoj. Izuzetno lepo postavljena izložba fotografija svetski priznatih fotografa privukla je veliku pažnju publike iz Evrope, ali i sveta. M. VASIĆ

Na tragu svetlosti

FOTO-SAVEZ SRBIJE, 19. 5 - 1. 6. 2007. GALERIJA "SVEČANI SALON", BEOGRAD

Foto Savez Srbije organizovao je zanimljivu manifestaciju koja je trajala od 19. maja do 1. juna, a sastojala se od brojnih zanimljivih izložbi, projekcija i predavanja. Sve je počelo prelepim krstarenjem Dunavom i Savom, a po dolasku u galeriju "Svečani salon" na Železničkoj stanici, posetioциma su se predstavili sponzori. Potom je

otvorena izložba fotografija "Na tragu svetlosti", sastavljena od fotografija koje su tokom prošle godine bile nagrađene u zemlji i inostranstvu. Napomenimo još i to da su bili gosti iz okolnih zemalja, a da su predstavljene fotografije s FIAP bijenala u Irskoj, i radovi autora iz Makedonije, Turske, Slovenije...

PHOTOSHOP CS3

PhotoShop CS3 donosi novitete na koje ćemo se veoma brzo navići. Prevažan je glavni problem koji je predstavljao opterećenje za slabije računare - "Bridge". Sada je unapređen i funkcioniše bolje i konačno predstavlja pravu pomoć u radu. Ipak, po onome što smo u prvi mah videli, korisne novine donosi potprogram za otvaranje RAW fajlova. Dobio je mogućnosti koje su nedostajale: retuš i konverzija u crno-belo, snimanje u DNG formatu i nekoliko novih opcija za kontrolu fotografije kao što su Split toning, Recovery i Fill light - opcija slična D-lightingu u digitalnim fotoaparatom. Jedan od noviteta jeste i "Export to zoomify", namenjen gledanju velikih fotografija na Internetu. Kako nije moguće pomenuti sve novotarije na ovako malom prostoru, o njima, ali i o načinu korišćenja svih novih alata, imaćete priliku da čitate u sledećim brojevima.

LETNJI FOTO-KAMP FOTO-SAVEZA SRBIJE

Upoznajte fotografiju druženjem u Letnjem foto-kampu koji će održati u selu Donji Taor, na obroncima Povlena kraj Valjeva. Namenjen je ljubiteljima fotografije s osnovnim znanjem koji poseduju fotoaparat - digitalni ili analogni (vi ponesite filmove, a sve ostalo je obezbeđeno: razvijanje, skeniranje... Na raspolaganju su vam: atelje s elektronskom rasvetom, računari, skeneri i štampači. Nakon svakog snimanja analiziraće se i odabrat fotografije za izložbu na kraju Škole, a polaznici će dobiti certifikat Foto-saveza Srbije.

Teme kampa su: portret, pejzaž, arhitektura, fotoreportaža, a posebno će se raditi obrada fotografija u "fotošopu"... Predavači su: Mitar Trninić, profesor FPU, Milan Živković, urednik časopisa REFOTO i Dragoslav Mirković, stručni saradnik na FPU.

Kamp počinje 15. avgusta i traje do 25. avgusta 2007. godine. Cena je 13.000 dinara, a prijavu ćete pronaći na sajtu: www.fotoss.org i poslati elektronskom poštom na: skola@fotoss.org.

Informacije možete dobiti na sledeće telefone: Vojislav Mitrić - 063 256 466, Božidar Vitas - 064 84 52 494, Dragoslav Mirković - 063 84 96 134

KALENDAR

PRIPREMILA: JELENA MATIĆ

JUN, JUL

BEOGRAD

FRANCUSKI KULTURNI CENTAR KALEMEGDANSKI PARK

8. 6 - 1. 9. Jan Artus-Bertran (Yann Arthus-Bertrand), "Zemlja viđena očima neba / La terre vue du ciel".

MAGACIN - KRALJEVIĆA MARKA 7

13 - 28. 6. Zan Sipligas (Jeanne Susplugas), Izložba fotografija, video-radova i instalacije.

GALERIJA OZON - ANDRIČEV VENAC 12

4 - 9. 6. Jelena Kostica, "WARNING FRAGILE".
11 - 16. 6. Katrin Lock & Tim Brotherton (Berlin/London), "Svet usluga/Service World".
25 - 30. 6. Snežana Golubović, "Top 40".

GALERIJA SUPERSPACE / OFF-SPACE, BETON HALA - KARADORĐEVA 2

1 - 14. 6. Slobodan Bašić, "Fragmenti portugalske arhitekture", izložba fotografija
24. 6 - 8. 7. Stefan Sagmeister (SAD), "Things I Have Learned In My Life So Far"

GALERIJA SINGIDUNUM - KNEZ MIHAILOVA 40

3 - 13. 7. Maja Skaljac-Stanošević, "Pozitiv(no), negativ(no), crveno". Izložba fotografija i video-radova.

NOVI SAD

GALERIJA FKVSU - PAŠIČEVA 34

11 - 18. 7. Izložba radova učenika srednje umetničke škole "Bogdan Šuput"
18 - 22. 7. Izložba fotografija studenata Akademije umetnosti
22. 7 - 10. 8. Retrospektivna izložba i promocija fotomonografije Stevana Lazukića
10 - 17. 8. Izložba fotografija autora iz Hirošime.

ČAČAK

DANI FOTOGRAFIJE U SRBIJI

28. 6.
20 sati - Foto-tribina "Pozorišna fotografija", mr. Mitar Trninić, predavanje sa video-projeksijom - Likovni salon Doma kulture Čačak
22 sata - Otvaranje izložbe fotografija - FKK Čačak, kafe-galerija "Zuta kuća"

29. 6.
19 sati - Republička izložba fotografija; Izložba 10 najaktivnijih autora u 2006; Aktuelna Makedonska fotografija; YU Press Foto - Galerija Doma kulture Čačak
20 sati - Izložbe - projekcije digitalne fotografije: Bienale mladih - 2007, FIAP-ova izložba; Izložba 10 najaktivnijih klubova u 2006; Vinko Skale, MFIAF, Slovenija; Haluk Ujgur, EFAF, Turska; Antoan Bojinov, profesor fotografije, Bugarska; Ivan Blažev, mr. fotografije, Makedonija - Velika sala Doma kulture Čačak
22 sata - Zajednička večera, druženje

30. 6.
9 sati - Izložba foto-tehnike, pribora i materijala - Hol Doma kulture Čačak
10 sati - Godišnja Skupština Foto-saveza Srbije - Velika sala Doma kulture Čačak
17 sati - Promocije, prezentacije, predstavljanja... - Narodni muzej Čačak
19 sati - Samostalna izložba: Boro Rudic, MF FSM, Makedonija, "Žudnja za svetlom" - Galerija Narodnog muzeja Čačak
21 sat - Samostalna izložba: Dragoslav Mirković, MF FSS - Umetnička Galerija "Nadežda Petrović"

1. 7.
9 sati - Izlet - Foto-safari
14 sati - Ručak u prirodi
17 sati - Povratak autobusom u Čačak.

Salon fotografije "5,6"

FOTO-GRUPA 5,6; 19. 5 - 1. 6. 2007. DOM OMLADINE VELIKA PLANA

Foto-grupa "5,6" iz Velike Plane organizovala je nov salon fotografija. Veoma uporni i posvećeni organizatori uspeali su da, iako im je to prvi put, dobiju veliki broj radova - 735 fotografija od 123 autora. Tema je bila slobodna, a dodeljena je i konkursom predviđena posebna nagrada za najbolju "lajf" fotografiju. Izložba je organizovana pod patronatom Foto-saveza Srbije. Selektor izložbe bio je Milan Živković i nakon teškog odabira za izlaganje je određeno 100 fotografija.

Nagrade za kolekcije fotografija dobili su: Nataša Stanić, Slobodan Zečević, Raša Milojević, a pohvaljeni su Branislav Brkić, Dragiša Medenica i Dragan Ivić. Nagrade za pojedinačne fotografije dobili su: Ljubomir Kojić, Emil Vaš, Zoran Đorđević, Milinko Stefanović i Branko Ignjatović. Selektor je dodelio i dve posebne diplome za eksperiment i nove tehnologije Dejanu Pavloviću i Marjanu Mišiću.
M. A.

NATAŠA STANIĆ

LJUBOMIR KOJIĆ

STEVA SEKERIĆ

Četvrta škola kreativne fotografije

FON NIŠ, APRIL 2007. GALERIJA FON, NIŠ

Niški foto-klub nije samo dobar organizator najraznovrsnijih izložbi, kolonija, već se s velikom brigom odnosi i prema sadašnjim, ali i budućim članovima. O tome najbolje govori i Četvrta škola kreativne fotografije, koja je od decembra 2006. do marta 2007. održana u Nišu. Kao potvrda uspešnosti sedamnaest polaznika održana je izložba na kojoj su s prosečno pet fotografija predstavljeni svi mladi fotografi.
M. A.

IVANA MANDIĆ

OGNIJEN NEDELJKOVIĆ

Pb328 Apokalipsa

MIODRAG - MIKA DESPOTOVIĆ, APRIL 2007. GALERIJA FON, NIŠ

Tačka topljenja (u ovom slučaju 328 jer je reč o olovu), sam rub saznanja, granica dimenzija - kakav izbor, ovde nema slučajnosti. Umetnost, ili neke delatnosti koje mi nazivamo i jeste na graničnoj ivici gde se obavlja transmisija, gde se životu postavljaju pitanja svrhe i svih suština.

Razmišljam, u stvari, o drami onoga koji nas uvodi u dimenziju promena, razmišljam o stvaralačkoj energiji autora, koji mikrosvetom (makro-fotosima) hoće da nas upozori na višeslojnost mišljenja o životu, tamo negde na rubovima gde je tačka topljenja koja ima svojstva božanske energije da stvara i otvara nove dimenzije.

IZ TEKSTA SLIKARA PERICE DONKOVA

Foto-kolonija Sićevo

15 - 21. 5. 2007. GALERIJA FON, NIŠ

Foto-klub FON iz Niša organizovao je izložbu radova sa Druge međunarodne foto-kolonije održane krajem maja 2006, koja je okupila fotografe iz zemlje i inostranstva. Rad ove jedinstvene umetničke kolonije rezultirao je kontaktima sa fotografima balkanskih zemalja, i naravno velikim brojem dobrih fotografija. Izložene su fotografije četrnaest autora, učesnika ove jedinstvene manifestacije.
M. A.

SAMIR LUDJA

KNJIGE

PRIPREMILA: JELENA MATIĆ

Nataša Šegota Lah STANKO ABADŽIĆ

/izdavač: FRAKTURA, ZAPREŠIĆ 2007. /jezik: HRVATSKI. /format: 23,5 X 21 CM; 250 STRANA; OKO 200 CRNO-BELIH FOTOGRAFIJA. /povez: MEK S PLASTIFIKACIJOM. /cena: 1.700 DINARA. /mesto prodaje: GALERIJA FKVSU, NOVI SAD, PAŠIČEVA

Izuzetno lepo dizajnirana foto monografija Stanka Abadžića predstavlja svojevrsan prikaz istočnoevropske osećajnosti koja daje mogućnost naslućivanja mačije svakodnevnih događaja. Veliki broj fotografija samo na kratko prekida nekoliko tekstova u kojima autor rka knjige, ali i sam autor fotografija, objašnjavaju značaj ovog fotografa i njegovog klasičnog pristupa ovoj umetnosti. Sve fotografije su crno-bele, pokazuju da je autor sačuvalao oko za životne sitnice i karakterise ih specifična pobuda da se bude blizu konkretne stvarnosti.

Bernhard Edmaier PESMA ZEMLJE (Earthsong)

/izdavač: PHAIDON, 2004. REPRINT 2005. /jezik: ENGLESKI. /format: 30,5 X 35,6 CM; 240 STRANA; OKO 300 KOLOR-FOTOGRAFIJA. /povez: TVRD SA ZAŠTITNIM OMOTAČEM. /cena: 4.834 DINARA. /mesto prodaje: KNJIŽARA 'AKADEMIJA'

Zanimljiva kako iz fotografskog, tako i iz naučnog aspekta, knjiga kroz četiri glavne celine: Voda (Aqua) Tundra (Barren), Pustinja (Desert) i Zeleno(Green) predstavlja ciklus odličnih fotografija geologa i profesionalnog fotografa Bernharda Edmajera snimljenih iz vazuha. Fotografije okeana, vulkana, pustinja, kanjona, jezera, planinskih masiva i glečera nastale su širom planete, od Novog Zelanda do Severne Amerike, od Bahama do Etiopije, u Evropi, na Ekvadoru i Antarktiku. Tekstualni deo knjige sadrži geološke podatke o zemlji, koje je uradila doktor Angelika Jung-Hüttl.

Mary Panzer, Christian Caujolle STVARI KAKVE JESU

Fotožurnalizam u kontekstu od 1955. (Things as they are - Photojournalism in Context Since 1955)

/izdavač: WORLD PRESS PHOTO, CHRIS BOOT LTD, 2005. /jezik: ENGLESKI. /format: 23 X 30 CM; 384 STRANE, PREKO 1.000 KOLOR I CRNO-BELIH FOTOGRAFIJA. /povez: MEK. /cena: 3.269 DINARA. /mesto prodaje: KNJIŽARA 'PLATO XL', NOVI SAD, PAŠIČEVA

Objavljena povodom pedeset godina postojanja "World Press Photo" konkursa, knjiga je iste godine dobila nagradu "National Center for Photography" kao najbolje izdanje za tu godinu. Kroz pet glavnih poglavlja (1955-1964 When Magazines Were big; 1965-1974 The vietnam era; 1975-1984 Heroes and antiheroes; 1985-1994 New World Order; 1995-2000 Rise of reporter artist) knjiga prati razvoj modernog fotožurnalizma. Tekstualni deo, pre svega uvodni, koji se bavi istorijom fotožurnalizma, urađen je na zavidnom nivou, no ono po čemu se knjiga izdvaja od drugih izdanja sličnog tipa jeste to što su umesto fotografija predstavljeni časopisi ili novine, tj. ona izdanja i njihove stranice u kojima su fotografije prvi put objavljene.

Frans Lanting DŽUNGLE (Jungles)

/izdavač: TASCHEN, 2000, 2005. /jezik: ENGLESKI. /format: 19,6 X 24,5 CM; 256 STRANA; 128 DUPEKSI I KOLOR FOTOGRAFIJA PREKO CELE STRANE. /povez: MEK. /cena: 1.009 DINARA. /mesto prodaje: KNJIŽARA 'AKADEMIJA'

Urađena u vidu portfolija, knjiga sadrži ciklus najboljih fotografija Fransa Lantinga nastalih u proteklih dvadeset godina u džunglama od Konga do Anda. Predgovor knjige napisao je Frans Lanting, a izuzetne fotografije o biljnom i životinjskom svetu divljine podeljene su na četiri ciklusa i praćene kraćim tekstom: Voda+Svetlost (Water+ Light); Kolor+Kamuflaža (Color+Camouflage); Anarhija+Red (Anarchy+Order) i Forma+Evolucija (Form+Evolution). Na poslednjim stranama nalazi se kraći tekst o fotografisanju u džungli i indeks predstavljenih fotografija s njihovim opštim podacima.

FOTOARTGET - TEORIJA Valter Benjamin O FOTOGRAFIJI I UMETNOSTI

/izdavač: KULTURNI CENTAR BEOGRADA, 2007. /jezik: SRPSKI. /format: 14 X 21 CM; 190 STRANA; 19 CRNO-BELIH FOTOGRAFIJA. /povez: MEK. /cena: 450 DINARA. /mesto prodaje: GALERIJA 'ARTGET', KULTURNI CENTAR BEOGRADA

Ideje i stavovi Valtera Benjamina o fotografiji, umetnosti, vremenu i ljudima poznati su širom sveta. Od poslednjeg prevoda Benjaminovih eseja na srpski jezik prošlo je više od trideset godina. A učiti o fotografiji i umetnosti, baviti se njima ili razmišljati o njima nepotpuno je bez poznavanja čuvenih eseja ovog autora. Nakon knjige "Za filozofiju fotografije" Vilema Flusera, Galerija "Artget" i Kulturni centar Beograda napravili su još jedan odličan izdavački poduhvat. Pored pomenutih, knjiga sadrži jedanaest Benjaminovih eseja nastalih od 1925. do 1939. godine: Ništa protiv ilustrovanih, Novo o cvetovima, Pariski dnevnik (4. februar), Nadrealistički časopisi, Kumarelena, Slika deteta, Dager ili panorame... Na kraju knjige, kao dodatak, nalazi se tekst Šarla Bodlera: Moderna publika i fotografija (Iz Salona 1859). Predgovor pod nazivom "Valter Benjamin besmrtni uživatelj slika" napisala je doktor Milanka Todić, dok je pogovor "Fotomorgana Valtera Benjamina", kao i prevod, uradio Jovica Aćin.

FOTOARTGET - MONOGRAFIJE 5 1/2 G. Matić i J. Vesić Aleksandar Kelić NESAVRŠENA I NEZAVRŠENA PRIČA

/izdavač: KULTURNI CENTAR BEOGRADA, 2007. /jezik: SRPSKI I ENGLESKI. /format: 22 X 22 CM; 66 STRANA; 39 CRNO-BELIH I 11 KOLOR FOTOGRAFIJA. /povez: MEK. /cena: 550 DINARA. /mesto prodaje: GALERIJA 'ARTGET', KULTURNI CENTAR BEOGRADA

Podsećanja radi, edicija FotoArtget - Monografije 5 1/2 posvećena je monografijama domaćih savremenih autora i projekata koji su iz svojih jednogodišnjih programa odabrali umetnički direktori Galerije "Artget". Umetnički direktor Galerije u sezoni 2005 - 06, Goranka Matić, u saradnji s istoričarkom umetnosti Jelenom Vesić, odabrala je da predstavi projekat Aleksandra Kelića realizovan od 1984. do 2003. godine na imanju glavnog junaka fotografija, njegovog strica Đorđa. Predstavljene fotografije praćene su kratkim tekstom, a pored njih u knjizi se nalaze i Kelićeve dokumentarne fotografije iz ciklusa "Posle 1984.", koje su snimane paralelno s "Nesavršenom i nezavršenom pričom".

SVETISLAV V. DRAGOVIĆ

Blic naš nasušni

REČ "BLIC" POTIČE IZ NEMAČKOG JEZIKA I U ORIGINALU ZNAČI "MUNJA". DA LI TO ZNAČI DA BLIC KORISTIMO ZA SNIMANJE DECE KOJA NAM NESTANU IZ KADRA BRZINOM MUNJE ILI ...

Istorija ne mora mnogo da interesuje naše čitaoce, ali moramo da pomenemo da su prva bleskava svetla bila dobijena sagorevanjem praškastog magnezijuma. To je bilo prilično nekontrolisano svetlo. Magnezijumski prah stavlja se u posebnu lopaticu koja se palila nezavisno od fotoaparata. Fotograf je otvarao zatvarač na komandu "B", i dok je zatvarač bio otvoren, opaljivao je magnezijum kao što se pali upaljač za cigarete. U sledećoj fazi, pre nekih sedamdeset godina, Nemci su smislili da stave zgužvanu magnezijumsku traku u staklenu kuglu i da je na taj način pale bezopasno po okolinu, dobijajući dovoljno dobrog svetla za osvetljavanje u mraku. Te sijalice su, popularno zvane "vaku-blic", bile skupe i nikome nije padalo na pamet da ih koristi po danu. Profesionalni fotografi bili su naoružani fotoaparatom na ploče ili sečeni film, formata 4x5 inča i velikom lampom

u koju su za svaki snimak ubacivali po jednu sijalicu, pazeci da se ne opeku dok bi vadili izgorelu. Može se reći da je to bio relativno mali deo posla, jer su osim toga morali da ubace nov film ili ploču da ne bi važne snimke snimili dva puta na isto mesto. Profesija reportera bila je mukotrpan rad.

Budući da su elektronski blicevi bili još uvek veliki i teški, pojavile su se "vaku-blic" sijalice pakovane u redu, po desetak komada (tzv. "Flash bar"), a njih su kasnije zamenile elektronske bleskalice, koje i danas "vladaju" tržištem. Nisam siguran da se mogu kupiti "vaku" sijalice, sem kao antikviteti, jer ih niko više i ne koristi. Prvi elektronski blicevi bile su jedinice nezavisne od fotoaparata. Priključivale su se koaksijalnim kablom za odgovarajući priključak na zatvaraču, sve dok se neko nije dosetio da u postojeću papuču na vrhu fotoaparata stavi i kontakte za blic. Ta papuča služila je za dopunsko

tražilo kod promenljivih objektivu, jer nije bilo jednookih refleksnih fotoaparata u to vreme. Komfor fotografa bio je cilj proizvođača fotoaparata i zato su elektronski blicevi počeli da se ugrađuju u kompaktne fotoaparate, koje smo

mi nazvali šarmantnim imenom "idioti". Malopomalo, pojavili su se na jednookim refleksnim fotoaparatom, prvo onim za amatere, a kasnije i onim namenjenim profesionalcima. Na "ultra" profesionalnim fotoaparatom još uvek ih ne primenjuju, jer ko kupi D-SLR od 12 megapiksela

teško da može i pomisliti da koristi neku neozbiljnu spravicu za osvetljavanje svojih fotografija. Iako mnogi smatraju ugrađen blic u D-SLR kao neozbiljno i nepotrebno pomagalo, ima dosta situacija gde može vrlo lepo da posluži, naročito kada nam je nošenje eksternog blica nezgodno. Naravno, od uređaja koji je po dimenzijama takav da ničim ne ometa normalan rad D-SLR fotoaparata, ne može mnogo da se očekuje. Ipak, mnogi će se saglasiti da je lepše imati nego nemati i da s nekim trikovima, da ih ne zovem tehnikama, može da pruži dragocene usluge.

OPREZNO SA STARIJIM BLICEVIMA

Vizuelno, elektronski blic od pre više decenija i sada, malo se razlikuju. Oba imaju jednu staklenu cev ispunjenu plemenitim gasom i upakovanu iza neravne plastike koja služi kao difuzer, a elektronski blic okidao se kontaktom između fotoaparata i lampe. Čak su u novijim varijantama postojali i kontakti u papučici za fotoaparatu. Moderni fotoaparati, međutim, imaju veoma osetljivu elektroniku, pa treba biti obazriv prilikom stavljanja nekog starijeg modela elektronskog blica na papučicu novijeg fotoaparata jer bi mogao da sprži osetljivu elektroniku. Ja volim moj stari i dobri Vivitar 283, verovatno jedan od najpopularnijih bliceva u svoje vreme, ali se ne usudujem da ga stavim na fotoaparate novije generacije. One bliceve s kablom najbolje je zaboraviti i staviti ih u muzej. Nikako ih ne smemo koristiti ni s adapterom koji bi omogućio da

dobiju kontakt preko papučice.

Postoje, doduše, adapteri koji kontrolišu glavni problem – takozvani "Triger voltage" (napon okidanja blica), a bliceve je moguće okidati i putem foto ćelije. Kod svih proizvođača visina maksimalnog napona može se naći u uputstvu za upotrebu, i kod Nikona, na primer, ona iznosi čak 250 V.

ODREĐIVANJE EKSPOZICIJE

U početku se ekspozicija određivala ručno, korišćenjem tzv. vodećeg broja. On predstavlja rezultat daljine izražene u metrima i brojke otvora objektivu: na primer, ako je vodeći broj 20, znači na daljini od 5 metara može se snimati otvorom 4. Za merenje u stopama mora se koristiti druga vrednost vodećeg broja. Ovaj način određivanja ekspozicije je zastareo i vodeći broj se koristi samo da bi se označila jačina blica.

Novije konstrukcije donele su tzv. tiristore. To je ono oko na samom blicu koje "čita" osvetljenost s predmeta i prekida trajanje bleska radi dobijanja korektno ekspozicije za izabran otvor objektivu čija vrednost je, pogađate, morala ručno da se podesi, kao i

osetljivost korišćenog filma. Kako bi se pridobila naklonost fotografa (mušterija, naravno), poboljšano je još nešto što utiče na komfor prilikom snimanja fotoaparatom, a to je merenje svetla kroz objektiv – TTL. Poslednje generacije fotoaparata koji koriste film čitale su ekspoziciju s površine filma i prekida trajanje bleska kada je količina svetla dostizala dovoljan nivo. Nezamisliv komfor, koji je "pokvarila" pojava digitalne fotografije.

Pored svih ostalih razlika između filma i digitalnog senzora, pojavila se ogromna razlika u karakteristikama površine senzora, te je bilo nemoguće očitavati svetlo sa njegove površine. Naši skupi moderni blicevi, koje smo pribavili za poslednje generacije fotoaparata na film,

PROBLEMI I REŠENJA

Problem broj 1: Osvetljavanje prvog plana

Ako koristimo ugrađeni blic i zum objektiv, najveći problem jeste što na snimku dobijamo senku koja pada na donji deo fotografije. Delimično, ovaj problem možemo rešiti skidanjem protivsunčanog zaslona ("zonen blende") ili udaljavanjem od objekta i zumiranjem. A ako ne možemo da se udaljimo, pribegli ćemo jednostavnom triku, jer u najvećem broju slučajeva prvi plan je na donjem delu fotografije, a gore se nalaze udaljeni ili dobro osvetljeni predmeti. Vrlo jednostavno rešenje ovog problema jeste da se fotoaparatu okrene "naglavce" tako da blic dode dole. Osvetljenje prednjeg plana je osigurano, a za udaljeni zadnji plan blic svetlo nam ničemu ne služi, pa nije ni važno da li blic baca senku objektivu – jer ona neće biti vidljiva.

malte su preko noći zastareli. Kome je stalo do eksternog blica morao je dosta da odreši kesu i nabavi veoma skup blic specijalno napravljen za digitalni fotoaparata.

Kod kompaktnih digitalaca i nekih D-SLR fotoaparata prilikom okidanja 'šalje' se blesak slabe jačine prema predmetu i meri se njegova jačina kroz objektiv, pa se tek onda okida blic punom snagom. Ovo, međutim, stvara dodatan problem. Ako smo naučili da korišćenjem spoljnog okidača snimamo s više blic lampi, onda nam ti spoljni okidači više ne vrede jer okinu prilikom prvog kontrolnog bleska i za fotografisanje ne ostaje ništa.

Kod ozbiljnijih D-SLR fotoaparata starije modele bliceva možemo koristiti u ručnom režimu rada. Bilo kako bilo, prelazak s filma na digitalce povezan je sa troškovima. Zato je kod digitalaca ugrađeni blic postao još dragoceniji jer ga dobijemo "džaba" – samo kupovinom fotoaparata.

BLICEVI UGRAĐENI U FOTOAPARAT

Ugrađeni blicevi imaju dobrih i loših osobina. Da budemo malo optimisti i nabrojimo prvo prednosti:

- Prvo, uvek je pri ruci i ne možemo da ga zaboravimo kada idemo na snimanje.
- Prostor ne traži jer fotoaparati koji nemaju ugrađeni blic nisu ništa kompaktniji.
- "Ne košta ništa" jer nemamo mogućnosti

da već izabrani model fotoaparata kupimo bez ugrađenog blica – znači tu je, hteli mi to ili ne.

- Kod manjih odstojanja za snimanje, što su najčešće situacije kada se koristi blic, daje vrlo upotrebljive rezultate.

- Kontrola ekspozicije obavlja se kroz objektiv, pa nema nikakvih zamki u korišćenju ugrađenog blica.

Pored navedenih prednosti, ugrađeni blic ima i brojne mane:

- Pre svega, slabe je jačine, ne može se s njim fotografisati na većim odstojanjima ili za veće grupe ljudi (osim ako ne podignemo osetljivost).
- Zbog blizine objektivu oči snimljenih osoba često su crvene, naročito ako je prostorija u kojoj snimamo mračna ili slabo osvetljena, pa im se zenice rašire. Ta mana se, međutim, lako koriguje naknadnom obradom fotografije. I poseban blic, koji se stavi na fotoaparata, može da da crvene oči ako se snima teleobjektivom i ako se osoba nalazi u mraku ili slabo osvetljenoj prostoriji. U pitanju je samo ugao između ose objektivu i upadnog svetla blica.

- Treća mana, koju je vrlo teško kontrolisati, jeste da izvesni objektiv velikog prečnika ili velike dužine, ili i jednog i drugog, bacaju senku na osvetljeni predmet. Proizvođači fotoaparata izričito upozoravaju da se NE KORISTI senilo na objektivu prilikom snimanja ugrađenim blicem. Ima objektivu koji i bez senila bacaju senku i njihovo korišćenje s ugrađenim blicem se ne preporučuje.

- Imaju i relativno mali ugao osvetljavanja. Neki širokougaoni objektiv može da pokaže da je osvetljena površina manja nego što objektiv obuhvata. U ovim situacijama ima trikova koji mogu da pomognu onda kada izgleda da pomoći nema.

EKSTERNI BLIC

Gotovo savršeno rešenje za sve situacije kada mora da se koristi bleskavo svetlo predstavlja eksterni blic. Pored normalnih osobina koje ti blicevi imaju, proizvođači su mu dodali i brojne dopunske mogućnosti koje olakšavaju rad fotografu. Njihova glavna mana svakako su cena (nekoliko stotina evra za vrhunske modele) i problem "da se ne ostave kod kuće". Ako je eksterni blic pri ruci, ne postoji nijedna situacija u kojoj bi ugrađeni blic bio bolji. Oni obično imaju i varijabilni ugao osvetljavanja, dovoljnu udaljenost izvora svetla od objektivu, pa je dobijanje crvenih očiju samo teoretska mogućnost. Za njih se isporučuju i filtri koji omogućavaju da se svetlo blica prilagodi svetlu okoline i time dobije mnogo prirodnije osvetljenje. Glava blica često je okretna i naviše i u stranu, pa se može koristiti za indirektno osvetljavanje. Kome ni to nije dovoljno, može da koristi vezivni kabl s priključkom, s jedne strane na fotoaparata, a s druge na blic, zadržavajući sve funkcije blica (merenje kroz objektiv i sl.). Ko nabavi eksterni blic uz njega dobija i detaljno uputstvo, a ovaj članak prvenstveno je namenjen onima koji koriste (ili imaju) samo ugrađeni blic.

PROBLEMI I REŠENJA

Problem broj 2: Svetlo odbijeno od zida ili plafona

Uz pomoć malog ogledala koje držimo pod uglom ispred ugrađenog blica svetlo možemo da usmerimo u stranu ili nagore i da snimamo mekanim, odbijenim svetlom. Time rešavamo ne samo pitanje mekšeg osvetljenja nego imamo i povećan vidni ugao, naravno, na štetu količine svetla koju često i ne osećamo, osim ako ne dođemo do granice kapaciteta blica. Obratite pažnju da li je površina na koju usmeravate svetlobela, jer može doći do obojenja fotografije.

Problem broj 3: Povećanje ugla osvetljenja ugrađenog blica

Ovde može da pomogne plastično sočivo velikog ugla koje se prodaje za kombi motorna vozila koja imaju prozor sasvim pozadi, na zadnjim vratima, i koje služi da se poveća vidni ugao kada se koristi retrovizor. Kada nam treba veći vidni ugao, jednostavno stavimo ovo sočivo ispred ugrađenog blica i kroz njega slikamo. Ova sočiva, kojih ima u nekoliko veličina, nabavljaju se u prodavnicama auto-delova i koštaju oko 10 evra.

Problem broj 4: Difuzno svetlo iz ugrađenog blica

Najveći problem svakog blica jeste njegovo tvrdo i ravno svetlo. Da bismo ga omekšali, koristimo takozvane difuzere, koji mogu biti industrijski proizvedeni, ali ništa ne smeta ukoliko ih napravimo od prozirnog materijala – parčeta plastike ili paus-papira. Može nam pomoći i mat prozirna kutijica od filma presečena napola. Merenje svetla kroz objektiv rešava problem smanjene jačine osvetljenja blica i udaljenosti objekta.

Fotografije štampane na Epson multifunkcijskim uređajima ne samo da su privlačne za Vaše oko...

...one su privlačne i za Vaš džep.

BSProcesor
Zajedno možemo mnogo.

Ukoliko tražite savršenu kombinaciju kvaliteta, funkcionalnosti i cene, onda je EPSON multifunkcijski uređaj DX5050 pravi izbor. On skenira, kopira i štampa izuzetno brzo, a kvalitet fotografije se sa razlogom poredi sa profesionalnim. Uređaj koristi originalne EPSON individualne kertridže, pa ste u mogućnosti da zamenite samo boju koju ste potrošili i to po ceni od 9.99€*. EPSON DX5050 štampa fotografije zaista neverovatnog kvaliteta, po još neverovatnijim cenama.

* Preporučena maloprodajna cena.

EPSON®
EXCEED YOUR VISION

AUTORIZOVANI DISTRIBUTER I SERVISER ZA SRBIJU:

BSProcesor d.o.o.
a BSP Company

Hadži Nikole Živkovića 2 • Beograd • 011 328 44 88

Narodnog fronta 53 • Novi Sad • 021 63 65 272

<http://www.bsprocessor.com> • <https://dileri.bsprocessor.com>

PRODAJA KROZ AUTORIZOVANU DILERSKU MREŽU:

BEOGRAD: BEL COMPUTERS 354 40 07 • BIG APPLE ELECTRONICS 334 46 96 • DESK 329 21 40 • FORUM RAČUNARI 302 92 92 • GRAPPOLO INTERNATIONAL 309 14 21 • MIKRORAČUNARI 207 98 00 • ONLINE COMPUTERS 328 44 55 • PLANET MULTIMEDIA CENTER 262 13 76 • PC4U 218 01 34 • SOLUTION JM 308 95 00 • NOVI SAD: IQ COMPUTERS 021 453 833 • INFOGRAF 021 551 311 • LIM-IT 021 474 07 76 • PCAU 021 472 688 • POSITIVE 021 472 03 88 • NIŠ: PAKOM 018 521 116 • SUBOTICA: MICROMEDIA 024 600 300 • ZRENIJANIN: FEDRA COMPUTER 023 589 780 • PANČEVO: BOŽIĆ I SINOVI 013 344 492 • ČAČAK: ALTI 032 340 140 • LESKOVAC: IT LESKOVAC 016 232 521 • JAGODINA: LINK DOO 035 245 245 • POŽAREVAC: PRO CENTAR POŽAREVAC 012 532 244 • ŠABAC: AALTO 015 344 001 • UŽICE: DATA COM 031 512 122 • PETAR PAN 031 511 139 • PARAČIN: LINKER 035 570 733 • VALJEVO: URIDIUM TRADE 014 235 365 • VRŠAC: BB KANON TEHNOBIRO 013 838 884 • KIKINDA: BUS COMPUTERS 0230 321 02 • POŽEGA: SKY COMPUTER CENTER 031 825 125 • BOR: SIM COMPUTERS 030 459 210 • SENTA: SABOTRONIC 024 815 307 • BRČKO: BSP +387 (49) 230 290

IMRE SZABÓ

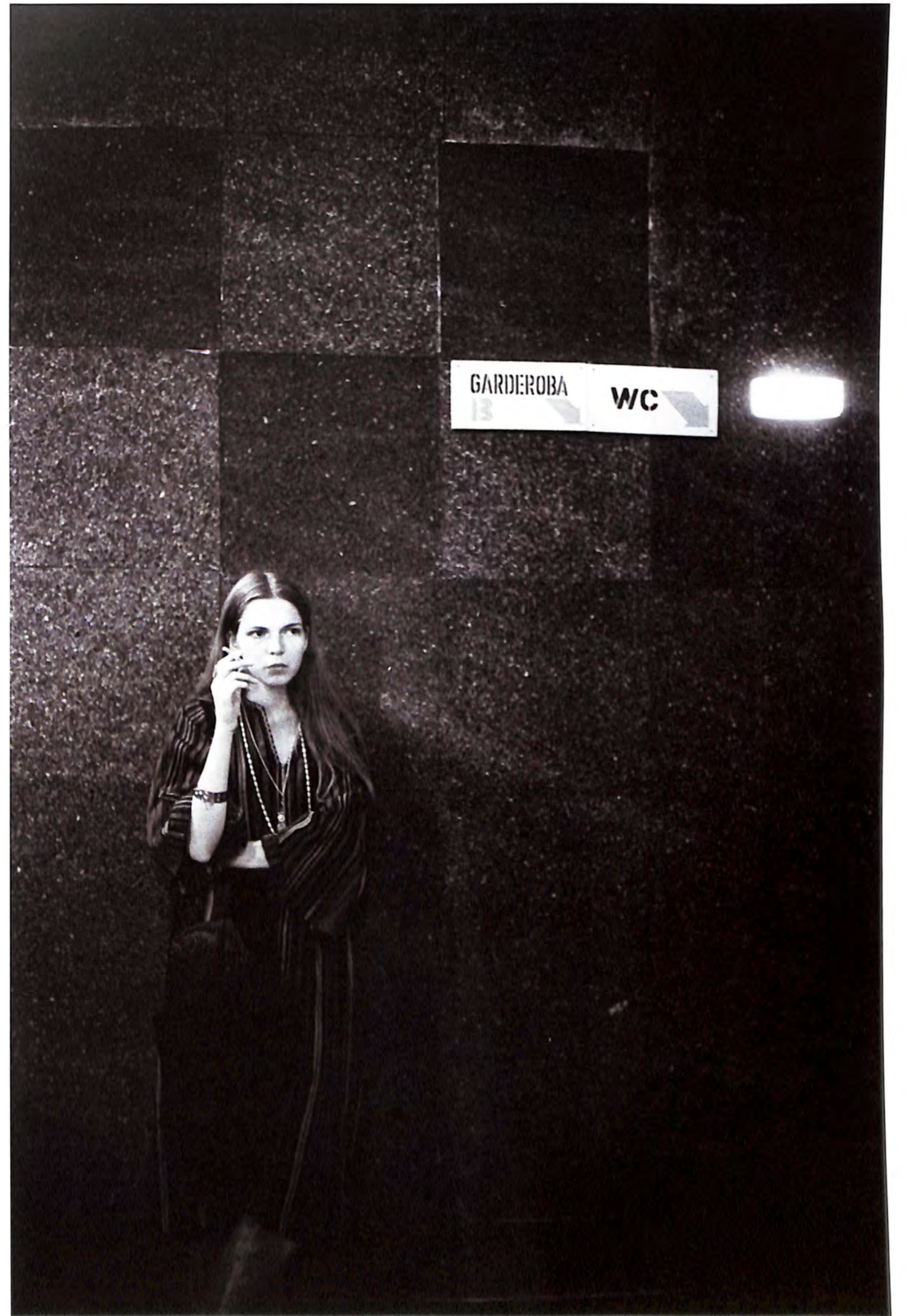
Život kao priča

JEDNA OD NAJZANIMLJIVIJH I NAJUZBUĐLJIVIJH OBLASTI U FOTOGRAFIJI SVAKAKO JE NOVINSKA FOTOGRAFIJA. NJENA NAJVEĆA PREDNOST JESTE ŠTO REZULTATE SVOG RADA VIDITE SVAKODNEVNO NA STRANICAMA ŠTAMPE. DINAMIČAN I UZBUĐLJIV ŽIVOT PROŽET MNOGIM POZNAVANJIMA NEODVOJIV JE I NEOPHODAN DEO OVOG POSLA. KAKO ZAISTA IZGLEDA ŽIVOT FOTOREPORTERA ISPRIČAO NAM JE NAŠ POZNATI FOTOREPORTER (I ČLAN REDAKCIJE ČASOPISA) IMRE SZABÓ, KOJI VEĆ SKORO TRIDESET GODINA DOKUMENTUJE NAŠU STVARNOST, A TIME NEMINOVNO KREIRA I NAŠU ISTORIJU

Roden je 1956. godine u Mokrinu. Već u petom razredu osnovne škole započeo je putešestvije kroz fotografiju kada mu je otac predložio da se upiše u fotografsku sekciju i poklonio mu bakelitni Kodak boks-fotoaparatus koji je doneo još iz Drugog svetskog rata. Taj fotoaparat koristio je film 4,5 cm x 6 cm, ali s obzirom na to da ga nije bilo u prodaji, zajedno s ocem u potpunom mraku sekao je film 6 cm x 6 cm na potrebnu veličinu. Igrom slučaja postigao je veliki uspeh sa jednom od svojih prvih fotografija – osvojio je prvu nagradu na međuškolskom takmičenju na pokrajinskom nivou! Ne znajući da film mora ručno da se premotava, fotografisao je babu ispred sive kapije i odmah zatim mačku u prozoru u kontrastu. Na taj način ukomponovao je ta dva motiva i nastala je nsvakidašnja fotografija koja je odredila njegovu budućnost.

© IMRE SZABÓ, "QUO VADIS", FINSKA, 1981

© IMRE SZABÓ, "ČEKANJE", BEOGRAD, 1980

© IMRE SZABÓ, "GUČA", 2004

© IMRE SZABÓ, "GUČA", 2004

Dolaskom u srednju školu upoznaje Dimitrija Čipčića – učitelja fotografije, u to vreme jednog od najinventivnijih foto-amatera. Od njega je naučio da se fotografija pravi glavom a ne slučajno. Ovakav odnos prema fotografiji doveo ga je i do Branibora Debeljkovića i Fakulteta dramskih umetnosti (FDU) gde je želeo da studira kameru, u okviru koje je profesor Debeljković predavao fotografiju. Dve godine zaredom bio je prvi ispod crte, pa mu je profesor dozvolio da sluša predavanja i radi vežbe. Paralelno je studirao germanistiku i neposredno po završetku vežbi na FDU (1979) dobio je poziv iz *Ilustrovane politike* da uradi reportažu o beogradskim kaficima, tj. terasama. Početak nije obećavao jer se tri puta vraćao da snimi ovu reportažu, ali su mu na kraju, zajedno s Dragoljubom Zamurovićem koji je takođe dobio zadatak s istom temom, objavljene fotografije na osamnaest strana. Od tog dana bavi se novinskom fotografijom iako ju je do tad smatrao nekreativnom, bez duše i "neumetničkom"!

Već 1981. godine snimio je fotografiju za naslovnu stranu koja je imala jak politički kontekst i samim tim veliki publicitet. Ona mu donosi "ime", ali i najteži zadatak – da odbrani to ime u budućnosti. Do 1989. radio je za *Ilustrovanu politiku*, zatim za dnevni list *Politika*, pa nedeljnik *Intervju* i kao korednik u nedeljniku *Nin*. Od 1995. godine ima status samostalnog umetnika i od tada je bio urednik fotografije u dnevnim novinama *Danas*, listu *Blic news* i agenciji *Fonet*. Danas radi kao samostalni fotoreporter i urednik je fotografije u časopisu *Status*. Devedesetih godina bio je aktivan spoljni saradnik nemačkog časopisa *Štern* (*Stern*).

Pozicija nezavisnog fotoreportera nije nimalo laka i zahteva specifičan režim života i odnosa prema poslu. Čovek mora da bude dobro informisan, u političkom smislu i da ima dobro znanje iz opšte kulture. Mnogobrojna poznanstva omogućuju lakše dobijanje informacija i tamo gde "običan svet" nema pristup.

Radni dan Imre Szabo počinje tako što uz jutarnju kafu obavezno sluša vesti i tada odlučuje šta će da radi tog dana. Mnogobrojne pres-akreditacije omogućuju mu pristup skoro svim dešavanjima. Za svako angažovanje sam snosi troškove puta i organizacije ili se unapred dogovara oko podele troškova s potencijalnim kupcem. S obzirom na to da svi znaju da je stalno na terenu, praktično ne mora da nudi fotografije jer ga zovu iz mnogobrojnih novina i agencija da bi otkupili fotografije. Nažalost, cena objavljene fotografije veoma je niska, pa fotoreporteri prevashodno žive od stalnog zaposlenja u nekim od novina. Fotoreporteri kod nas veoma su solidarni, verovatno zbog teških uslova rada, i nije redak slučaj da vam neko od kolega da fotografiju da je objavite pod svojim imenom ako već niste uspeali da snimate neki događaj. Normalizacija tržišta verovatno će promeniti i takav odnos jer broj objavljenih fotografija značiće više novca a ne samo veće ime, što je trenutna situacija.

Svi znamo da je za novinskog fotografa najvažnije da se nađe u pravom trenutku na pravom mestu, ali, isto tako, neophodno je da unapred zna odgovore na

najmanje pet pitanja: "Šta?", "Ko?", "Gde?", "Kada?" i "Zašto?". Zatim treba da se "naoruža" strpljenjem i da bude veoma snalazljiv da bi na najbolji mogući način iskoristio postojeće uslove i snimio događaj bolje od svih ostalih. Zbog toga je potrebno poznavati puno ljudi, umeti iskoristiti okruženje i steći poverenje ljudi koje fotografirate. Jednom prilikom, kada je fotografisao predsednika države, bez imalo ustručavanja došao je iza predsednika i sklonio neku sliku koja mu je ružno ulazila u kadar i onemogućavala da snimi dobar portret predsednika. Ljudi iz obezbeđenja bili su zgranuti, ali od silnog iznenađenja nisu stigli da reaguju tako da je on snimio fotografiju baš onako kako je želeo.

Tokom svoje skoro tridesetogodišnje karijere, Imre Szabo fotografisao je gotovo svaku iole važnu ličnost u ovoj zemlji, ali kaže da je najteže snimiti nekomunikativnu, neraspoloženu osobu nespremnu na saradnju, bila ona filmska zvezda ili slučajni prolaznik na ulici. Smatra da je "Quo vadis" njegova najbolja fotografija, a novinsku fotografiju ne tretira kao posao, već kao svoj život.

IVANA BREZOVAC

© IMRE SZABÓ, "GUČA", 2004

© IMRE SZABÓ, "LILIKA", BEOGRAD, 1980

Ova fotografija primer je dobre organizacije ili takozvane "nenametljive režije". To je priča o devojčici Liliki rođenoj u novosadskom porodilištu čija je majka umrla na porođaju, a otac nestao. Oboje su bili studenti iz Nigerije. Devojčicu je odgajila baka kod koje je njena majka živela kao podstanar. Posle mnogo godina pojavio se stric devojčice da je vodi sa sobom u Kanadu, gde je živeo. Imre je prisustvovao dogovoru u ambasadi oko preuzimanja devojčice koja se, uznemirena zbog rastanka od bake, jako rasplakala. Naravno, on je sve fotografisao, ali mu je obezbeđenje oduzelo film jer se cela situacija pretvorila u tragediju. Pošto je silno želeo da povрати svoje fotografije, odlučio je da iscenira još jedan susret devojčice i bake. Saznavši kada je let za Kanadu, otišao je do Novog Sada, poveo baku na aerodrom i s njom čekao devojčicu na takvom mestu da kada izade iz kola svakako vidi baku. To se, naravno, i dogodilo i devojčica, videvši baku, otrgla se od strica, dotrčala do nje i sva u suzama se od nje i oprostila. Ovoga puta film mu nije oduzet jer se sve dešavalo na javnom mestu, a fotografija o ovoj potresnoj priči prevazišla je karakter pukog dokumenta i postala univerzalni simbol ljubavi i patnje koju ona često donosi.

© IMRE SZABÓ, "ZELJA", BEOGRAD, 1987

FOTO-TORBA

Imre Szabó u svojoj foto-torbi nosi digitalni SLR fotoaparata i tri objektivna: 20 mm, 35 – 70 mm, 80 – 200 mm, kabl za blic (da bi mogao da ga odvoji od tela), mali zilbericu, HD čitač na baterije za memorijsku karticu i kompaktni digitalni fotoaparata od kojeg se nikad ne odvaja.

© IMRE SZABÓ, "ČAROBNAK IZ OZA", BEOGRAD, 1993

U RUBRICI FOTO-KOMENTAR NAČIĆETE POZIV DA POŠALJETE VAŠE FOTOGRAFIJE A DA IH MI OBRADIMO U NEKOM OD PROGRAMA ZA OBRADU SLIKE. U OVOM BROJU ISKORISTILI SMO RUBRIKU FOTO-ŠKOLA DA VAM POKAŽEMO KAKO TO IZGLEDA U PRAKSI

Onako kako je snimljena, fotografija je prekontrastna, tamnija nego što treba i s odnosom strana od 3:4. Takođe, ima i relativno veliku i praznu površinu neba

U četiri koraka

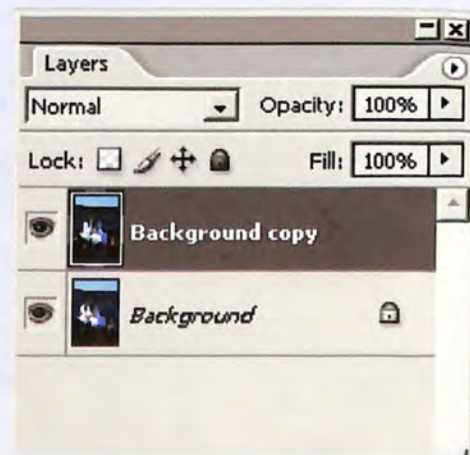
Naš prvi gost, da je tako nazovemo, jeste Sanja Virijević iz Bavaništa, devojka koja je pre nekoliko meseci kupila mali Coolpix L3 i poslala nam fotografije za komentar. Između nekoliko zaista uspešnih snimaka pronašli smo jedan koji nam se veoma svideo, a pored toga je i idealan jer zahteva dosta neophodnih i raznovrsnih postupaka u obradi. Kao što se odmah da primetiti, fotografija dečaka s bičem, snimljena u Crepaji, u startu je dobro kadrirana, a desni deo, u kome je višak ivica kamionske prikolice, otpašće prilikom podešavanja veličine. Tokom obrade fotografije podsetićemo se nekih osnovnih koraka u fotošopu ali pokazaćemo vam i neke nove, takođe jednostavne ali veoma korisne. Pa da krenemo...

Nakon obrade imamo fotografiju koja ima detalje u senkama i belinama a velika praznina iznad dečakove glave zamenjena je interesantnim nebom

1 PODEŠAVANJE VELIČINE

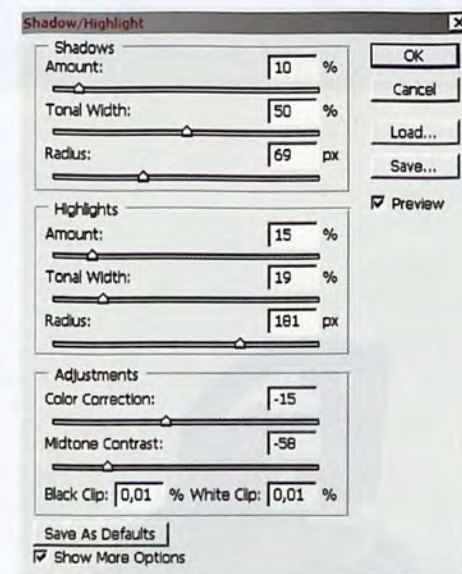
Prva intervencija jeste podešavanje veličine fotografije. Ovo je neophodno iz više razloga. Prvi je što većina fotografija snimljenih kompaktnim digitalnim fotoaparatom ima rezoluciju od 72 dpi a standardna je 300. Drugi razlog je što standardne fotografije imaju dimenzije 10x15 cm (odnos strana je 2:3) i ukoliko sami ne podesite veličinu onda će ili printer odseći deo fotografije ili ćete dobiti beli okvir. Ukoliko je vaš kadar idealan u odnosu 3:4 onda je potrebno jedino podesiti potrebnu veličinu a rezoluciju postaviti na 300 dpi. A ako želite pun format u razmerama koje ima većina printera onda ćete morati da promenite dimenzije ali i proporcije vašeg snimka. Najjednostavniji način da se najbrže obavljaju ovaj dosadan posao jeste snimanje odvojenih akcija za horizontalne i vertikalne fotografije. Prvo ćemo na kartici Actions aktivirati novi set (New Set), imenovati ga, a potom pokrenuti novu akciju (New Action) i dati joj ime – na primer: Veličina V (za vertikalne) ili H (za horizontalne) i zadati neku od ponuđenih boja u Action Options. Boja će nam kasnije biti od koristi prilikom rada u Button Mod-u. Da bi izbegli nekoliko koraka za kontrolu distorzija koje nastaju promenom dimenzija, dupliraćemo osnovni sloj. Potom definišemo veličinu slike (Image > Image Size ili prečicom Alt Ctrl I) tako što upišemo vertikalnu dimenziju od 15 cm (Height – duža stranica), a u podmeniju uključimo opciju Bicubic Sharper koja pored promene veličine odmah i izoštrava fotografiju.

Širinu odredimo pomoću opcije Canvas Size gde u polje Width upisujemo 10 cm. Program nas pita da li želimo da odbacimo deo slike jer nam je širina manja od originala i mi potvrđujemo. Sada do izražaja dolazi ona kopija osnovnog sloja za koji ste se verovatno pitali zbog čega smo ga uopšte pravili. Njega je sada moguće veoma lako pomerati gore-dole i tako dodatno manipulirati kadrom, a možete ga i povećavati ukoliko je neophodno odbaciti još nešto.

2 SHADOWS & HIGHLIGHTS

Na fotografiji, prilično je jak kontrast između tamne pozadine i beline dečakove banatske nošnje. Ponovo ćemo duplirati Layer i na njega primeniti opciju Shadows&Highlights s vrednostima od maksimalno 10 za senke i ne više od 15 za svetle delove fotografije. Ovo radimo zbog toga što veće vrednosti dovode do efekta kvazi HDR fotografija koja će izgledati poprilično loše. Podešavamo i tonski opseg dejstva (Tonal Width), radijus delovanja (Radius), korekciju boja (Color Correction) i kontrast srednjih tonova (Midtone Contrast). Sve ovo je potrebno uraditi odmah da se ne bi izgubili detalji.

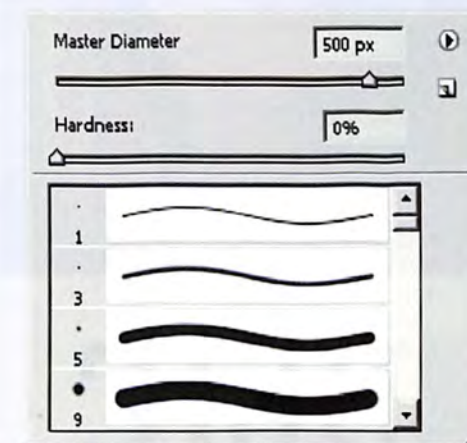

Ukoliko preterate sa primenom ove alatke dobićete u najmanju ruku čudne fotografije, "mlitavog" izgleda, bez kontrasta i briljantnosti što je posledica nedostatka crne, zato je neophodno da ovu alatku koristite veoma pažljivo.

3 BRISANJE DELOVA SLOJA

Nakon svega dodatno podešavamo kontrast, a delove koji su tokom ovog procesa izgubili detalje u tamnim i svetlim delovima postepeno otvaramo gumicom, tj. brišemo delove sloja jer se ispod njega nalazi originalni sloj. Za kvalitetan rad dobro je postaviti jačinu četkice na 20 ili 30, a tvrdoću (Hardness) na minimum ili 0, jer na taj način naši potezi neće biti vidljivi.

Nakon pažljivog brisanja istakli smo deo važnih detalja. Ponovo ćemo duplirati Background sloj da bismo imali mogućnost da se vratimo na njega ukoliko nam je to potrebno. Jedno od kritičnih mesta jeste dečakovo lice koje je u senci. Aktiviramo alatku Polygonal Lasso Tool (prečica L) i njome obeležimo taj deo fotografije, a dobijenu selekciju obavezno omekšamo (uz pomoć Select Feather). Vrednost omekšavanja zavisi od veličine fotografije i selekcije a u

našem slučaju postavili smo je na 50 piksela. Osvetljenost i kontrast podešavamo pomoću alata Levels ili Curves. Na isti način posvetličemo i donji deo fotografije.

4 UKOPIRANJE NEBA

Kada sada pogledamo fotografiju, upada nam u oči velika, plava površina praznog neba bez oblaka. Ovaj problem rešavamo tako što prvo otvorimo odgovarajuću fotografiju iz foldera "Nebo" (nemojte reći da još uvek nemate folder s ovim imenom) i iskopiramo je (Select > Select All i Edit > Copy ili Ctrl + A, Ctrl + C) ili jednostavno prevučemo na potrebno mesto. Prilikom izbora neke od prethodno snimljenih fotografija neba i lepih oblaka, vodimo računa o uglu pod kojim se nalazi sunce na obe fotografije, veličini oblaka i ostalim sitnicama koje bi mogle da utiču na to da se montaža vidi. Da bismo sloj sa oblacima precizno pozicionirali učinimo ga providnim pomoću opcije Opacity koja se nalazi na kartici Layers. Sada vidimo koji deo oblaka će zauzeti prostor na osnovnoj fotografiji. Dva sloja na kojima smo do sada radili spojimo u jedan komandom Layer > Merge Down

ili Ctrl + E, kliknemo na Background sloj i pomoću alatke za magično selektovanje (W) obeležimo prostor čistog neba. Selekciju malo proširimo (Select > Select Modify > Expand) i to za oko 3, a omekšamo za 2 piksela. Selekciju okrenemo, aktiviramo sloj s oblacima i stisnemo taster Del. Na taj način uklonili smo višak oblaka, a ukoliko se prelaz još vidi, pritisnemo Del još jednom. Sve slojeve sada spustimo u osnovni pomoću komande Layer > Flatten Image. Preostalo nam je još da popravimo bele površine dečakovog odeva, što ćemo uraditi selektovanjem magičnom alatkom, proširenjem selekcije za 10 piksela i njenim omekšavanjem za istu vrednost. Potom primenimo Filter Noise i dodamo šum koji će potpuno bela mesta popuniti tekstutom i učiniti manje primetnim.

Eto, toliko za prvi put. Očekujemo da nam se javite i pošaljete fotografije i za ovu rubriku, s naznakom – "digitalan" foto-komentar.

M. ŽIVKOVIĆ

Snimak s ugrađenim blicem bez...

... i s difuzerom...

... koji odlično uklanja reflekske

Od blica BLIC

BLICEVI UGRAĐENI U D-SLR FOTOAPARATE MOGU POSTATI I TE KAKO OZBILJNE SPRAVE S MALO TRUDA I JOŠ MANJE NOVCA. PODSTAKNUTI TEKSTOM O BLICEVIMA SVETISLAVA DRAGOVIČA, NAPRAVILI SMO NEKOLIKO VEOMA ZANIMLJIVIH DODATAKA

Ugrađeni blicevi, iako male snage, mogu se upotrebiti na mnogo načina i biti od velike koristi. Ukoliko imate mogućnosti i potrebe za radom sa studijskom blic-rasvetom, ugrađeni blic možete koristiti za njeno aktiviranje. Svetlo ugrađenog blica, međutim, može se odraziti na reflektujućim površinama čak iako imate ko-

ntrolu snage u ručnom režimu. Zato se u Nikon CLS sistemu nalazi mali uređaj koji kao zaklon blokira svetlo. Ovaj dodatak nosi fabričku oznaku SG3-IR, ubacuje se u stopicu za eksterni blic, a koristi se i na pojedinim modelima drugih proizvođača D-SLR fotoaparata. Možemo ga napraviti sami i čak povećati njegovu upotrebnu vrednost.

ADAPTACIJA I IZGRADNJA

Predlažemo vam samogradnju i nekoliko adaptacija. "Hama" proizvodi razne stopice i adaptere, a možete upotrebiti i stopicu nekog starog i neupotrebljivog blica. Ukoliko imate sreće, pronaći ćete i stopicu koja se savija, a namenjena je makro-fotografiji jer obara blic napred. Na nju treba pričvrstiti (najjednostavnije je zalepiti pomoću cianoakrilatnog - superlepka) malu "ball" glavu koja će nositi zaklon, ali ovoga puta na naš način. Jednu stranu obložimo crnim materijalom, a drugu belom ili čak visokoreflektujućom površinom, u našem slučaju izradenu od alufolije. Na taj način možemo ne samo pokrivati neželjeno svetlo već ga i te kako kontrolisati. Okretanje, nazovimo je tako, kontrolne pločice daje mogućnost rada s odbijenim svetlom, pa iako vam se čini da je snaga koju ima ugrađeni blic mala, ono je dovoljna za kreativni rad, posebno u "table-top" fotografiji, a ukoliko podignete osetljivost, možete je koristiti i za snimanje portreta sa svetlom koje dolazi sa strane.

Dodatak SG3-IR

Na isti način umesto pločice možemo postaviti i mali ram sa dufuznom površinom kakva je paus-papir ili Fresnelovo sočivo koje može raspršiti ali i fokusirati svetlo ukoliko snimamo teleobjektivom. Ovaj naizgled beznačajan dodatak utiče i te kako na izgled fotografije.

Beli difuzni ekran i nosač iz kućne radionice

Funkcionalnost Vama na usluzi

Na vama je da izaberete, **LEXMARK** će se pobrinuti za ostalo!

X3470 - MFC fotoštampač sa čitačem memorijskih kartica

Funkcije: foto/kolor štampanje/skeniranje/kopiranje
 Tehnologija štampe/kopiranja: 3 bojna Ink-Jet (CMY)
 Tehnologija skeniranja: ravni CIS skener
 Brzina štampanja/kopiranja: do 17/12 str/min A4, kolor
 Rezolucija štampanja: do 4800x1200 dpi
 Rezolucija skeniranja: do 600x1200 dpi
 Povezivanje: USB sa opcijom PictBridge
 Margine pri štampi: 0 mm simetrično
 Standardni nosač papira: 100 listova ASF
 Vrste medija: papir, fotopapir, karton, p.elikete, transp., preslikači

*70€

X8350 - Kancelarijski uređaj "Sve-u-jednom" sa LCD ekranom

Funkcije: foto/kolor štampanje/skeniranje/kopiranje
 Tehnologija štampe/kopiranja: 4/6 bojna Ink-Jet (CMYK)
 Tehnologija skeniranja: ravni CIS skener
 Brzina štampanja/kopiranja: do 19/16 str/min A4, kolor
 Rezolucija štampanja: do 4800x1200 dpi
 Rezolucija skeniranja: do 1200x2400 dpi
 Povezivanje: USB sa PictBridge opcijom
 Margine pri štampi: 0 mm simetrično
 Standardni nosač papira: 50 listova ADF
 Vrste medija: papir, fotopapir, karton, p.elikete, transp.

*179€

X340 - Niska cena, potpuna funkcionalnost

Funkcije: štampanje, skeniranje u boji, kopiranje, faksiranje,
 Tehnologija štampe: laserska, monohromatska
 Tehnologija skeniranja: ravni skener 600 dpi
 Brzina štampanja/kopiranja: do 25 str/min A4, cina
 Vreme do 1. str.: 10 sekundi, cina
 Rezolucija štampanja/skeniranja/kopiranja: 600 dpi
 Procesor: na 150 MHz
 Memorija: 64 MB
 Povezivanje: USB
 Standardni nosač papira: višenamenski ulagač za 1 list, 250 lis. ulazna kasete, 150 lis. izlazni nosač, 50 lis. ADF
 Vrste medija: papir, karton, p.elikete, transp.
 Margine pri štampi: 4 mm simetrično

*206€

© 2007 Direct Link. Sva prava zadržana. Design by DL Marketing

X342N - Brz laserski MFC uređaj za umrežene radne grupe!

Funkcije: mrežno štampanje i skeniranje, kopiranje, faksiranje
 Tehnologija štampe: laserska, monohromatska
 Tehnologija skeniranja: ravni skener 600 dpi
 Brzina štampanja/kopiranja: do 25 str/min A4, cina
 Rezolucija štampanja/skeniranja/kopiranja: 600 dpi
 Procesor: na 150 MHz
 Memorija: 64 MB
 Povezivanje: USB + LAN
 Standardni nosač papira: višenamenski ulagač za 1 list, 250 lis. ulazna kasete, 150 lis. izlazni nosač, 50 lis. ADF
 Vrste medija: papir, karton, p.elikete, transp.
 Margine pri štampi: 4 mm simetrično

*465€

*Preporučena maloprodajna cena u dinarskoj protivrednosti bez uračunatog PDV-a od 18%
 Za više informacija o proizvodima posetite www.dl.co.yu

PARTNERSKA MREŽA:
 Beograd - Desk, 011/011/3292 140; Forum računari, 011/3118 808; Get Computers, 011/3130 628; Gigatron, 011/3541 379; Imikom Group, 011/3048 000; Intel, 011/2013 460; Infograf, 011/3770 177; Informatika, 011/3215 333; Čačak - Afti, 032/262 222; Komteh, 032/333 366; Novi Sad - Telix, 021/4890 489

LEXMARK

Direct Link
 AUTORIZOVANI DISTRIBUTER ZA SRBIJU

Spravica montirana na fotoaparatu

odgovara fotoaparatu koji koristimo u redakciji, ali s malim korekcijama lako je postići da odgovara i bilo kom drugom. Da biste bili sigurni u prave mere, predložimo da prvo izradite maketu od običnog papira jer ga je lako seći i savijati. Kada imate ispravne mere, spravicu možete napraviti od tvrdog papira (hamera, na primer) a za pravi, profesionalan izgled treba da kupite tablu crnog juvidura (ima ih u prodavnicama materijala za sito-štampane) i skalpelom izrežete potreban oblik. Ostatak velike table ostavite jer ćemo kasnije od njega napraviti još nekoliko dodataka.

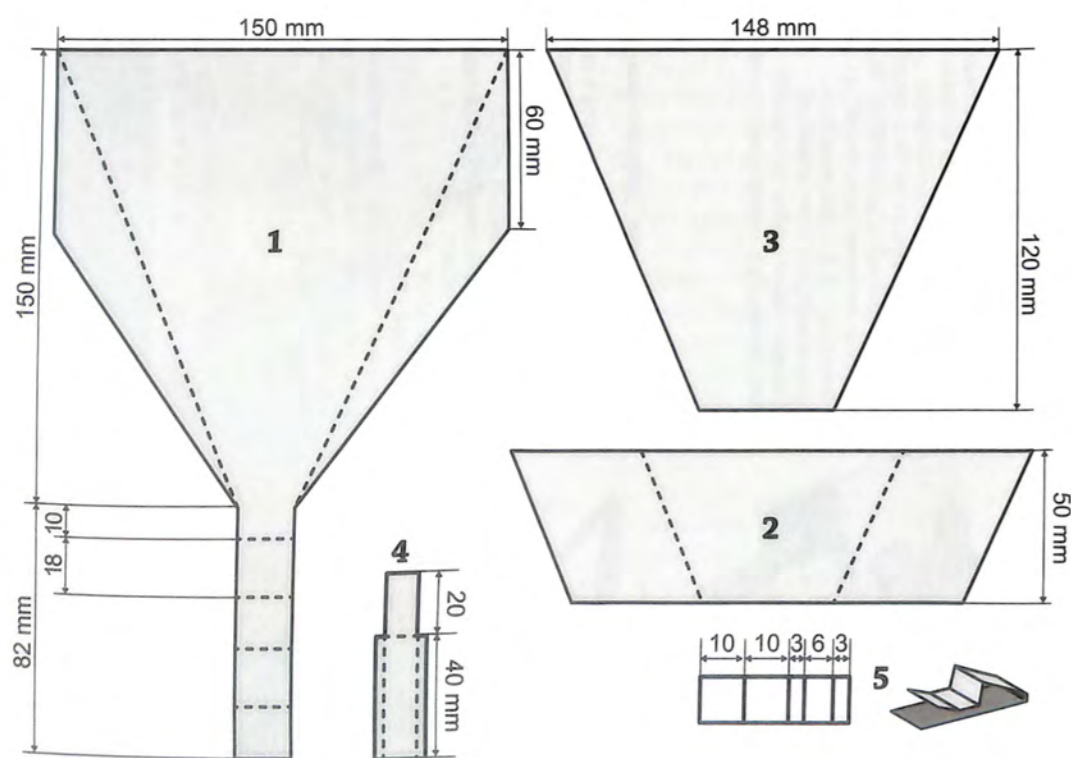
MALO TRIKOVA

Mali trik koji će vam pomoći da lako savijete materijal i dobijete lepe ivice jeste da po isprekidanim linijama prodete nekim tupim predmetom (hemijska olovka koja ne piše je super za taj posao). Nekoliko puta savijen juvidur lako će ući u stopicu za blic, a savijen i zalepljen oslonac (4)

drži konstrukciju stabilno i na mestu. Prvu, malu reflektujuću površinu (2) izrežemo, i s unutrašnje strane zalepimo foliju. Sva lepljenja uradili smo obostrano lepljivom trakom koja je dovoljno jaka i laka za rad jer ukoliko pogrešite, možete deo pažljivo odlepiti i ponovo zalepiti na pravo mesto. Belu reflektujuću površinu izrežemo po dimenzijama (3) od hamera i zalepimo s unutrašnje strane i odmah isečemo (može i od juvidura) još jedan komad identičnih dimenzija na koji ćemo zalepiti izgužvanu foliju. Od parčeta juvidura napravimo šnalicu (5) koja će s gornje strane držati ovu reflektujuću površinu na mestu i zalepimo je na zadnju stranu.

PRAKTIČAN DODATAK

Ukoliko želite da ugrađeni blic koristite kao glavni i da izbegnete sve njegove manjkavosti: crvene oči, oštre senke i neugodnu senku koja nastaje od senila na zum objektivima možete napraviti ovaj dodatak koji smo izradili i s uspehom isprobali. Ideja je da se svetlo malog blica odbije od dve reflektujuće površine: prve koja ga usmerava nagore (parčence ravne alufolije) i druge koja ponovo usmerava svetlo napred i koja može biti ili čisto bela ili od izgužvane folije (po ovom principu izrađen je periskop). Šema

Dodatni držač nam ne treba jer se površina naslanja na blic, ali možemo napraviti i dva mala oslonca i zalepiti ih na unutrašnju stranu – za svaki slučaj. Tako smo dobili mogućnost izbora koji možemo povećati ako napravimo još jednu ovakvu površinu, ali sa zlatnom folijom koja će dati tople tonove.

Napomenimo da manju verziju ove spravice možete izraditi i za kompaktne digitalne fotoaparate, ali pošto su oni svi različiti, konstrukciju morate prilagoditi svakom pojedinačno.

U sledećim brojevima napravićemo i dodatke za eksterne bliceve, a videćemo i kako se Fresnelovo sočivo koristi za usmeravanje i koncentrisanje svetla blica direktno ka objektu, što je idealno za one koji snimaju teleobjektivima.

MILAN ŽIVKOVIĆ

Fotografija bez našeg dodatka

Fotografija s dodatkom i belom površinom

Fotografija s dodatkom i srebrnom površinom

Više od ERP-a

- ERP REŠENJA
- UPRAVLJANJE ODNOSIMA SA KOMINTENTIMA
- UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA
- B2B
- WEB REPORTING
- REŠENJA ZA MOBILNE UREĐAJE
- INTEGRACIJA SA MS OFFICE

AB SOFT POSLOVNI INFORMACIONI SISTEM

Microsoft
GOLD CERTIFIED
Partner

ABSoft

AB Soft d.o.o. / 11000 Beograd, Radeva Miloša 82 / t: +381(11) 30.63.200, 361.37.55 / f: +381(11) 361.31.31 / e: office@absoft.co.yu / www.absoft.co.yu

Ovako je počelo fotografisanje

Tajne piva

TREĆENAGRAĐENI UČESNIK KONKURSA "BOJA" IZ PROŠLE GODINE, IVICA KOSTIĆ IZ NIŠA, POSETIO JE STUDIO PROFESIONALNOG FOTOGRAFA I NAŠEG SARADNIKA NENADA PETROVIĆA I OTKRIO TAJNE FOTOGRAFISANJA PIVA. MI SMO BILI TAMO KAKO BI VAM PRENELI SVE U SLICI I REČI

Čim smo se našli ispred studija, Ivica Kostić je rekao da je ova nagrada najbolja od svih jer mobilni telefon ili kompaktni fotoaparati može da kupi i sam, a da radi u profesionalnom studiju – to malo teže. Da bismo ovo fotografisanje učinili zanimljivijim, odlučili smo se za snimanje piva jer je to jedan od najtežih zadataka u komercijalnoj fotografiji, a Nenad je autor većine reklama za pivo na našem tržištu. Tokom ovog snimanja Ivica se upoznao s radom sa studijskim svetlom (u ovom slučaju toplom rasvetom), kako se i zašto primenjuju specijalni efekti i da je za ovaj posao, pre svega, potrebno veliko strpljenje jer smo zbog ove "vežbe" ostali u studiju nekih šest sati. Da su tu bili i klijent (naručilac posla) i ceo produkcijski tim, foto-

grafisanje bi trajalo ceo dan. Planiramo da ovakvih saradnji bude i u budućnosti jer iskustvo i znanje koje jedan profesionalni fotograf može da vam prenese – neprocenljivo je. Potrudimo se da to budu fotografi iz različitih oblasti, kao što su: moda, arhitektura, hrana, automobili, ljudi, industrijski proizvodi...

POZIVAMO SVE ZAINTERESOVANE DA NAM POŠALJU CD (S NAZNAKOM FOTO-RADIONICA) SA DVADESET FOTOGRAFIJA NA OSNOVU KOJIH ĆEMO IZABRATI UČESNIKA U SLEDEĆOJ FOTO-RADIONICI. S KOJIM FOTOGRAFOM ĆEMO OVOGA PUTA RADITI, SAZNAĆETE U SLEDEĆEM BROJU, U NAŠEM NOVOM PRILOGU IZ STUDIJA PROFESIONALCA.

Ivica Kostić u studiu

OSNOVNA POSTAVKA SVETLA

Dva prednja bočna reflektora dala su kroz belu difuznu površinu refleksu na staklu, a jedan frontalni reflektor rasvetljavao je etiketu kroz masku od crnog aluminijuma. Dva zadnja bočna reflektora i reflektor s poda usmereni na belu pozadinu rasvetljavali su unutrašnjost flaše i dali joj neophodnu prozirnost

STVARANJE VOLUMENA

Na prethodnom snimku flaša izgleda suviše "ravno", tj. nedostaje joj volumen. Okretanjem glave dva bočna zadnja reflektora postignuto je preklapanje svetala (refleksa) koja su zatamnili ivice flaše i kontrolisano postavila refleksu za "plastičan" izgled flaše

ZAVRŠNA FOTOGRAFIJA

Za izgled hladne flaše dodate su kapljice (specijalan rastvor za efekte u fotografiji), a flaša je pre toga premazana posebnim sredstvom za mat izgled, koje ne dozvoljava kapljicama da klize niz glatku površinu flaše. Kapljice se delom prskaju, a delom stavljaju kap po kap

PROSVETLJAVANJE TEČNOSTI

Uz već postojeću postavku svetla dobijen je ovaj, skoro uspešan snimak, s tim da tečnost u čaši otkriva nekontrolisane refleksije koji dolaze od zadnjih reflektora usmerenih na pozadinu

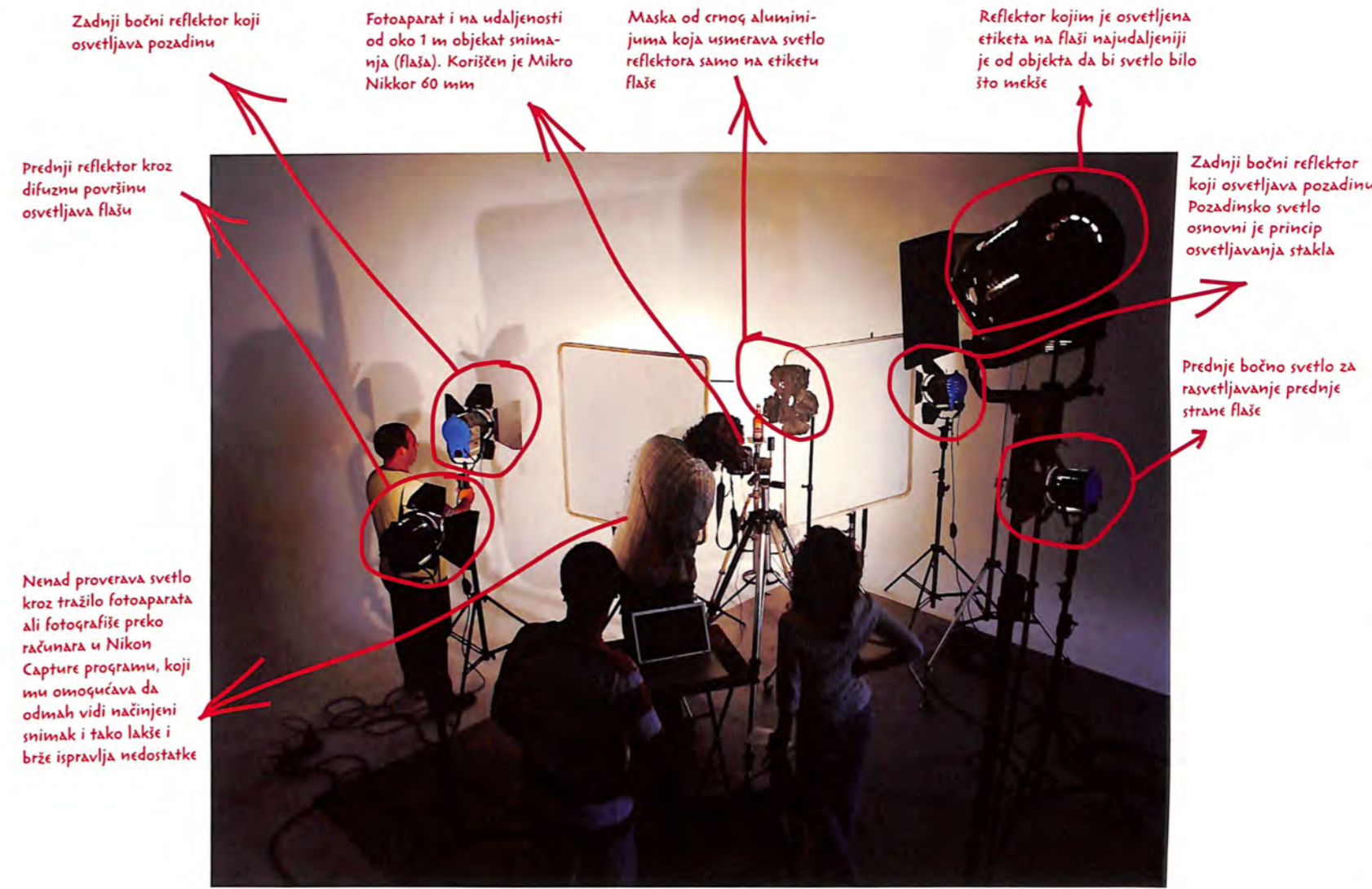
DOTERIVANJE REFLEKSA

Isto kao i pri snimanju flaše, okretanjem glave dva zadnja bočna reflektora, pozadinsko svetlo se preklapilo i samim tim refleksije na čaši su se uskladili i dali lep volumen čaši i bistar izgled pivu. Čaša je, takođe, premazana specijalnom mat emulzijom

VELIKO FINALE

Uz dodatak već poznatih veštačkih kapljica, sve je bilo spremno za završno dosipanje piva i jedan jedini snimak jer pena na vrhu čaše ima ovakav izgled vrlo kratko. Inače, stavljaju se specijalne hemikalije da bi pena ostala takva nekoliko sati

Zadnji bočni reflektor koji osvetljava pozadinu

Fotoaparati i na udaljenosti od oko 1 m objekat snimaju (flaša). Korišćen je Mikro Nikkor 60 mm

Maska od crnog aluminijuma koja usmerava svetlo reflektora samo na etiketu flaše

Reflektor kojim je osvetljena etiketa na flaši najudaljeniji je od objekta da bi svetlo bilo što mekše

Prednji reflektor kroz difuznu površinu osvetljava flašu

Nenad proverava svetlo kroz tražilo fotoaparata ali fotografiše preko računara u Nikon Capture programu, koji mu omogućava da odmah vidi načinjeni snimak i tako lakše i brže ispravlja nedostatke

Zadnji bočni reflektor koji osvetljava pozadinu. Pozadinsko svetlo osnovni je princip osvetljavanja stakla

Prednje bočno svetlo za rasvetljavanje prednje strane flaše

Povratak u Azerbejdžan

DRUGI MEĐUNARODNI FESTIVAL UMETNIČKE FOTOGRAFIJE "AYNA" 2007 ODRŽAN JE OD 17. DO 23. MAJA U AZERBEJDŽANU. GRAD BAKU, PRESTONICA OVE DALEKE ZEMLJE, BIO JE DOMAĆIN VELIKOG BROJA FOTOGRAFA IZ AZERBEJDŽANA, ALI I SVETA. ZADATAK FESTIVALA BIO JE DA DOVEDE NAJBOLJE SVETSKE FOTOGRAFE KOJI SU VODILI BROJNE RADIONICE I SEMINARE

Ponovo u Azerbejdžanu, fotografija Mirnaib Hasanoglu

Azerbejdžan je zemlja koja voli fotografiju i uvek se ponosila svojim fotografima. Od vremena Sovjetskog Saveza, kada je fotografija negovana u klubovima i novinskim agencijama, preko teških devedesetih do danas, ova zemlja ceni svoje autore i njihov rad putem izložbi u svetu koristi za promovisanje svoje kulture. Prvi međunarodni festival umetničke fotografije pod nazivom "AYNA" održan je 2002.

postavljene i na fasadama, ulicama Bakua, univerzitetima, stanicama metroa... Za uspešnu organizaciju ovogodišnjeg festivala zaslužni su direktor Rafiq Ali Gambarov i pomoćnik direktora Farid Memedov. Oni su pored fotografa Azerbejdžana pozvali i autore iz: Gruzije, Rusije, Slovenije, Amerike, Tatarstana, Turske, Francuske, Kanade, Norveške, Avganistana i Srbije. Poziv za gostovanje bio je upućen Tomislavu Peterneku, koji je pored izložbe crno-belih fotografija imao prezentaciju svojih ratnih fotografija, kao i filma napravljenog od ratnih fotografija, koji je režirao Nikola Stojanović, a muziku napisala Ksenija Zečević.

Fotografija otvaranja festivala s potpisima učesnika

Gost iz Srbije imao je, da to tako nazovemo, visoko mesto u protokolu samog festivala jer je dobio čast i dužnost da ga otvori. Moramo da napomenemo da je gospodin Peternek pre skoro 30 godina bio u ovoj dalekoj zemlji, tako da je pokazao i deo fotografija nastalih u vreme kada je Azerbejdžan bio deo Sovjetskog Saveza, što je bio lep gest koji se i te kako svideo publici. Ponovni susreti s prijateljima koje je tada stekao bili su više nego dirljivi i nedelju dana je bilo malo da bi se evocirale sve uspomene. Zato se dogovorio da, sa još tri autora, počne rad na novom fotografskom projektu, i ponovo dođe u Azerbejdžan. Pored svih obaveza Tomislav Peternek uspeo je da nađe vremena, snimi veliki

broj fotografija, ali i donese zanimljiva portfolija nekoliko fotografa, od kojih je najinteresantniji rad gospode Asiat Fetulajeva, čije radove ćete uskoro imati priliku da vidite.

Umotane skulpture na trenutno najvećem gradištu u Bakuu, fotografija T. Peternek

Deo izložbene postavke, fotografija T. Peterneka

godine i uspeo je da pokaže da je fotografska umetnost koja nastaje u ovoj zemlji sposobna da svoju posebnost priključi svetskoj kulturi i postane deo svetske fotografske budućnosti.

Nakon pet godina Festival je ponovo održan, ovoga puta s novim ciljevima od kojih je upoznavanje publike i različitih organizacija s postavkama i izložbama deo izuzetno velike marketinške kampanje. Festival je ove godine proširio i izložbene prostore koji sada nisu samo u galerijama i izložbenim salonima, već su fotografije

Hajde Doživi - kristalno jasne trenutke

DSC-T20

- Full HD Output
- Face Detection

Preporučujemo torbice LCS-TWB

SONY

High Definition like.no.other™

Cyber shot

HD Tehnologija - budućnost sada

Neuporedivo zadovoljstvo u gledanju Vaših uspomena! Vaše fotografije u "High Definition" formatu!

Seriya W - predstavlja modele W80 i W90, u kompaktnom aluminijumskom kućištu u nekoliko boja, sa 7.2, odnosno 8.1 efektivnih megapiksela, HD izlazom, optičkim zumiranjem od 3x, LCD ekranom od 2,5", tražilom i STAMINA baterijom.

Seriya T - Vas osvaja modelima T20, i T100, smeštenim u tanko i elegantno, aluminijumsko kućište u nekoliko boja, dok serija H privlači pažnju sa modelima H7 i H9, impresivnim CARL ZEISS objektivom i zumiranjem od 15x!

Modeli W80 i T20, u kompletu sa digitalnim štampačem, omogućuju Vam da u Vašem domu štampate svoje omiljene fotografije, i uživate u njihovom "Full HD" kvalitetu na Vašem LCD TV-u!

Mono Lejk

U SENCI PLANINSKOG VENCA SIJERA NEVADE I NA SAMO NEKOLIKO SATI VOŽNJE OD SAN FRANCISKA NALAZI SE JEZERO MONO (MONO LAKE), JEDNO OD NAJSTARIJIH JEZERA NA AMERIČKOM KONTINENTU

U narednim brojevima pokušaćemo da vam prikazemo svet okom fotografa, profesionalaca ali još više foto-amatera, zaljubljenika u fotografiju i putovanja. Za mnoge fotografe najveći san je da putuju i fotografišu zanimljive predele i njihove stanovnike. U mnoštvu utisaka koje donosi svako novo mesto nije lako snaći se i snimiti fotografije koje će sve nas ostaviti bez daha kao što su verovatno i samog fotografa. Kroz ovu rubriku prikazaćemo vam tuđa iskustva i pristupe uz kratke priče a pozivamo vas da nam pošaljete vaše fotografije koje ćemo rado objaviti u časopisu, naravno, ako nas ostave bez daha!

Ovo je priča Snežane i Mite Mitrović, bračnog para koji živi i radi u SAD. Kroz tekst i fotografije pokušali su da dočaraju lepotu jedinstvenog jezera Mono.

"Planinski lanac Sjera Nevade prostire se duž cele Kalifornije, s velikim brojem jezera i visokih planinskih vrhova (najviši vrh je Mountain Whitney 4.421 m). Na našem putu smenjuju

Kada krenete iz sunčanog San Franciska prema planinama na istoku, i ako je januar, pomalo ste nepripremljeni za neprohodne puteve i snežne mećave koje vas mogu snaći. Vreme nam je bilo naklonjeno tako da smo samo jednog dana osetili sve "čari" planinske mećave

Budući da najkraći put vodi preko planinskog prevoja na 3.050 m nadmorske visine, koji je u toku zimskih meseci neprohodan i zatvoren za saobraćaj, bilo je potrebno preći dodatnih 300 km da bi se stiglo do ovog zaista čudesnog jezera

se različiti pejzaži: od suncem obasjanih zelenih brežuljaka, preko zlatno-crvenih dolina, do prave zimske idilične slike planina pod snegom. Mono Lejk je jedna od najpoželjnijih destinacija i san svakog fotografa. Jezero je staro preko sedamsto hiljada godina. U njega se uliva veći broj potocića s vrhova Sjera Nevade, ali se ne izliva nijedna reka. Gubi vodu jedino isparavanjem i zato je prirodno slano i alkalno. Hiljadama godina koncentracija soli se povećavala tako da je danas tri puta slanije od morske vode. Zauzima oko 181 kvadratni kilometar, s maksimalnom dubinom od 46 m i prosečnom dubinom od 18 m. Najpoznatiji deo jezera jesu kule od kalcijum-karbonata, tzv. Tufe, koje se nalaze u južnom delu jezera. Nastale su mešanjem sveže planinske i alkalne vode na mestima gde se podzemni

potoci ulivaju u jezero. Gorko-slana voda jezera stanište je specijalne vrste rakova koji mogu preživeti jedino u ovom alkalnom okruženju. Ptice su takođe stanovnici ovog jezera, ali samo u toku leta. Osim za fotografe, Mono Lejk je raj i za geologe. Okruženo je starim i novim vulkanima. Dva ostrva u jezera vulkanskog su porekla. Trenutno nijedan vulkan nije aktivan, ali postoje znaci koji ukazuju na moguće erupcije. Mraz i vatra vulkana radeći zajedno tokom vremena stvorili su neverovatne kamene oblike koji se oslikavaju u jedinstveno plavoj boji jezera. Nadamo se da će fotografije čitaocima približiti lepotu ovog planinskog jezera, a verujte nam na reč – u jednom trenutku učinilo nam se kao da se nalazimo na nekoj drugoj, nepoznatoj planeti."

TEKST I FOTOGRAFIJE SNEŽANA I MITAR MITROVIĆ

KARAVAN KAMILA U BLIZINI
FAŠIJA, PUSTINJA TENERE, NIGER
(18°14' S, 11°40' I)

Decenijama su Tuarezi trgovali solju tako što su na kamilama prevaljivali preko 610 km između grada Agadeza i rudnika soli u Bilmi. Kamile idu u koloni i dnevno prevaljuju 40 km, iako temperatura dostiže 46°C u hladu i svaka životinja nosi teret od skoro 100 kg. Faši, jedini veći grad na putu azalaja (karavana soli), neizbežna je stanica. Danas se karavani, u kojima je nekada bilo i do 20.000 kamila, obično sastoje od stotinak životinja, ali ih polako zamenjuju kamioni. Smanjivanje broja karavana i opadanje uzgoja kamila, suše tokom sedamdesetih i osamdesetih godina koje su desetkovale stoku i sukobi iz devedesetih najavljuju postepeno odustanje Tuarega od nomadskog načina života. Krivolov i preterana eksploatacija ozbiljno ugrožavaju rezervate Air i Tenere, u kojima živi većina Tuarega i koji predstavljaju izuzetne zbirke pejzaža, biljaka (preko 350 vrsta) i životinja (najmanje 40 različitih vrsta sisara).

JAN ARTIS-BERTRAN

Zemlja viđena očima neba

PROJEKAT "ZEMLJA VIĐENA OČIMA NEBA", ZAPOČET 1994, ROĐEN JE IZ SNA JAN ARTIS-BERTRANA DA NAPRAVI OPŠTI PREGLED STANJA ZEMLJE NA PRAGU XXI VEKA. TAJ SVEOBUHVAJNI "PODUHVAT" MOGAO JE DA SE OSTVARI SAMO ZAHVALJUJUĆI STRASTI I ODLUČNOSTI CELOKUPNOG TIMA, A REZULTAT NJIHOVOG RADA MOĆI ĆETE DA VIDITE NA NAJVEĆOJ IZLOŽBI NA OTVORENOM, NA KALEMEGDANU, OD 8. JUNA DO 1. SEPTEMBRA

Jedan od najuspešnijih i najpoznatijih foto-projekata svakako je "Zemlja viđena očima neba", za čiju realizaciju je najzaslužniji njegov pokretač i glavni realizator – fotograf Jan Artis Bertran (Yann Arthus Bertrand). Bertran i njegov tim do sada su boravili u preko 150 zemalja, fotografisali na hiljade lokaliteta i još uvek u ovaj projekat ulažu dobar deo vremena i energije jer treba obići još zemalja. Dok neki fotografi nastoje da nas povedu u vlastiti svet, Jan Artis i njegov tim žele da nam pokažu svet u kome živimo. Njihova tema jeste naša Zemlja i njeni stanovnici, uhvaćeni s poštovanjem i radoznalošću u kadar s kojim svaki posmatrač može da se identifikuje. Značenje prevladava nad pukom lepotom, a dobra fotografija, koja ima moć da ospori, poduči i dirne, uvek će imati prednost nad lepom slikom. To je delo

zaljubljenika u prirodu, dokumentarno po svojoj suštini, zbog čega je poseban značaj dat opisima fotografija kako bi projekat dobio pedagošku dimenziju. Iako ovo svedočenje poziva sve nas da preuzmemo deo odgovornosti, ono odiše velikim optimizmom. Svaki portret, bilo da prikazuje Zemlju ili njene stanovnike, teži da istakne ono najbolje kako bi probudio najbolje u nama samima.

Godine 1999. objavljena je knjiga "Zemlja viđena očima neba". Prevedena je na 24 jezika i postala jedan od bestslera među ilustriranim knjigama pošto je prodana u više od tri miliona primeraka širom sveta. "Zemlja viđena očima neba" takođe je izložba na otvorenom koja je do sada obišla preko sto gradova širom sveta i privukla više od sto miliona posetilaca. Ovaj projekat

još nije završen. Mnoge zemlje tek treba posetiti, a geografske koordinate, navedene uz svaku fotografiju, omogućiće naučnicima i drugim fotografima da lociraju i dokumentuju menjanje tih lokaliteta.

Tokom leta, svako ko poseti Kalemegdan imaće priliku da vidi ovu grandioznu izložbu koju čine 120 fotografija formata 1,2 m x 1,8 m postavljениh na panele specijalno konstruisane za izložbu u Beogradu. Ovaj jedinstveni poduhvat koji na najbolji mogući način spaja fotografiju, kulturu, obrazovanje, turizam i ekologiju svakako je vredan dolaska u Beograd i zato ne propustite priliku da budete jedan od milion posetilaca, koliko organizator procenjuje da će ih biti.

I. BREZOVAC

Јан Артис - Бертран

ЗЕМЉА

ВИЂЕНА ОЧИМА НЕБА

ИЗЛОЖБА ФОТОГРАФИЈА НА ОТВОРЕНОМ
У ОРГАНИЗАЦИЈИ ФРАНЦУСКОГ КУЛТУРНОГ ЦЕНТРА

8. ЈУН - 1. СЕПТЕМБАР 2007.
САВСКО ШЕТАЛИШТЕ, КАЛЕМЕГДАН

УЛАЗ СЛОБОДАН. ОТВОРЕНО 24 ЧАСА. НОЋНО ОСВЕЉЕЊЕ.

Генерални спонзор

SOCIÉTÉ
GÉNÉRALE

ПОКЛОН БАНКЕ SOCIÉTÉ GÉNÉRALE
ГРАЂАНИМА СРБИЈЕ
ЗА 30 ГОДИНА ПОВЕРЕЊА

www.zemljasneba.com

Срце у Воу (Француска прекоморска територија) Нова Каледонија (20°56' Ј, 164°39' И)

Сребрни
спонзор:

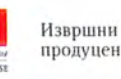
Бронзани
спонзор:

Покровитељи:

Организатор:

Измршњи
продуцент:

kulturakt

Партнери:

КултурниКод

Dom omladine Beograda

Генерални медијски спонзори:

Изложбу подржава

Изложба се организује под
високим патронатом:

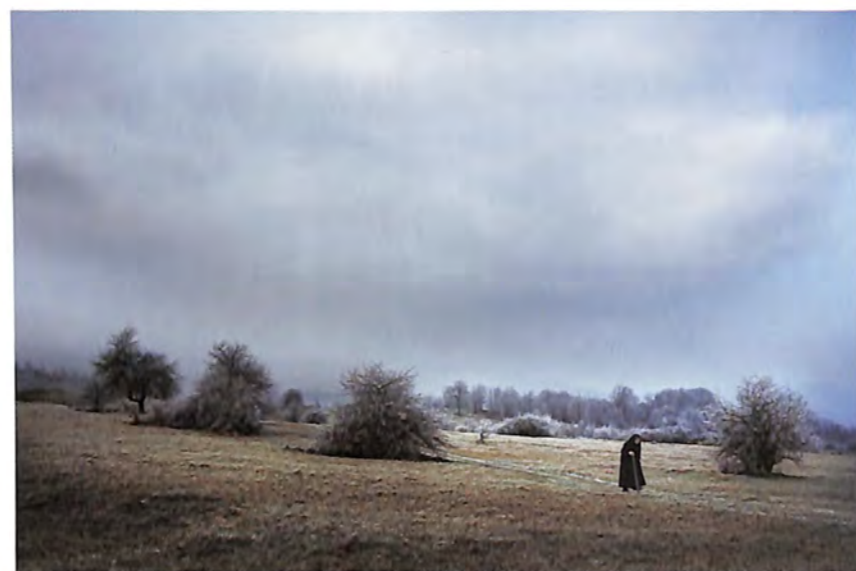

Уз драгоцену подршку

Prva nagrada za kolekciju fotografija, Zoran Purger, "Vlati trave"

Treća nagrada za fotografiju, Slobodan Simić, "Jutro na Rtnju"

Druga nagrada za kolekciju fotografija, Dimitrije Tanasković, "U magli"

Dani prirode

NIJE JEDNOSTAVNO KOMENTARISATI FOTOGRAFSKA DEŠAVANJA. NEKA SE OGLAŠAVAJU NA SVA ZVONA, PA NA KRAJU BUDE: "TRESLA SE GORA, RODIO SE MIŠ". S DRUGE STRANE PAK, IMAMO FESTIVALE FOTOGRAFIJE KOJI SU POSTALI UZOR I SVOJEVRSTAN ETALON VREDNOSTI

Takvi su i "Dani prirode" u Banatskom Brestovcu, gde su konstantan uspon u kvalitetu organizacije, prezentacije i štampe pratećeg materijala postavili visoke standarde, ali su u isto vreme bili i osnova mnogobrojnih kontakata s autorima iz zemlje i inostranstva. Ni ove godine nije bilo drugačije i u punoj sali Vatrogasnog doma otvoren je šesti po redu salon fotografija "Dani prirode". Nagrade za kolekcije fotografija dobili su: Zoran Purger, Dimitrije Tanasković, Petar Vasilčin, Steva Sekerić, Milan Marković i Milan Živković. Najbolji u kategoriji pojedinačnih fotografija bili su: Amruš Robert, Maja Arandelović, Slobodan Simić, Marjan Mišić i Zoran Pavlović.

M. A.

Prva nagrada za fotografiju, Robert Ambrus, "Meduza"

Treća nagrada za kolekciju fotografija, Petar Vasilčin, "Svila"

www.maderarestoran.com

FOOD ART BY

FEDERAZIONE ITALIANA CUOCHI
SECTION SERBIA

VALTER PIERGIOVANNI
PRESIDENTE

RESTORAN
madera
OSN. 1937

BULEVAR KRALJA ALEKSANDRA 43, 11000 BEOGRAD - REZERVACIJE NA TELEFONE: (011) 323-1332, 324-7148

MAGIJA KVADRATA

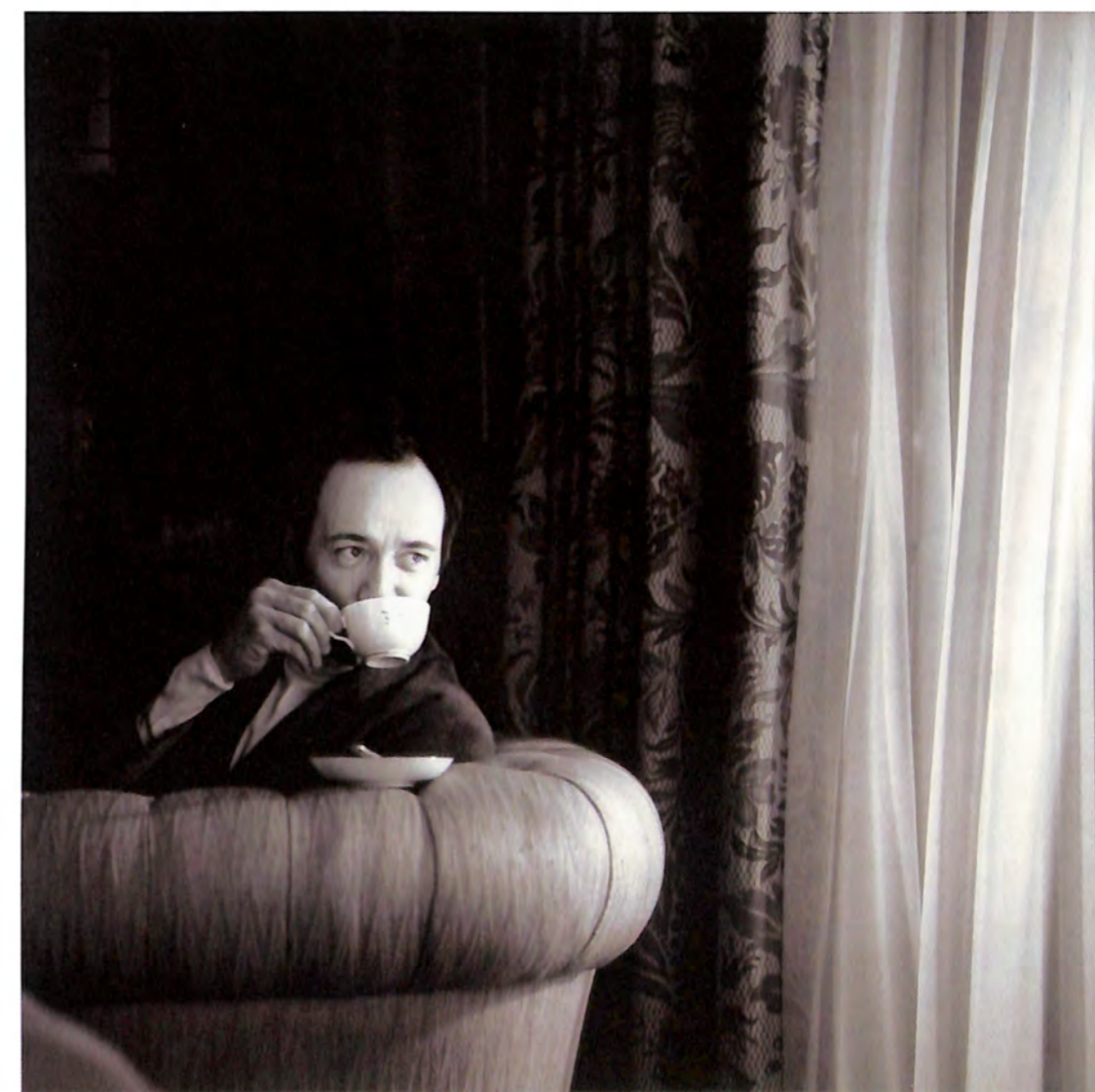
peter marlow

PETER MARLOW JE ČLAN NADALEKO ČUVENE ORGANIZACIJE "MAGNUM" U KOJU JE PRIMLJEN 1980. KARIJERU JE ZAPOČEO DAVNE 1962. KAO DESETOGODIŠNJAK U RODNOM MESTU KENILWORTH U ENGLJSKOJ I ODMALENA JE BIO FASCINIRAN FOTOGRAFIJOM

Prvi fotoaparat s kojim se Peter Marlow susreo bila je očeva Exacta. I sada se živo seća i šali na račun jedinstvenog, levog sistema za premotavanje filma, kakav je bio na ovom fotoaparatu. Nakon toga dobija mali plastični Brownie Cresta II fotoaparat, sada skoro zaboravljenog 120 formata kojim je snimio veliki broj fotografija, a koji je tada za njega imao veoma ozbiljan izgled – sa sve plastičnim senilom i futrolom. U ozbiljne fotografske vode doslovno se otisnuo onog trenutka kada je 1975. uspeo da se zaposli kao brodski fotograf i ode na krstarenje Karibima. Izuzetno duhovit u pričanju svoje životne priče, Peter Marlow kaže daje

do posla stigao s tuđim, pozajmljenim portfoliom, i opremom koju je jedva znao da koristi, pa su ga putnici s kojima se družio i koje je fotografisao na tom prvom putovanju gledali čudno i upozoravali na greške. Ipak, upornost i želja da putuje vodili su ga ka sve ozbiljnijim zadacima svuda po svetu. Ubrzo postaje član "Sigma" agencije i počinje da objavljuje fotografije, ali sve češće i kompletne foto-priče.

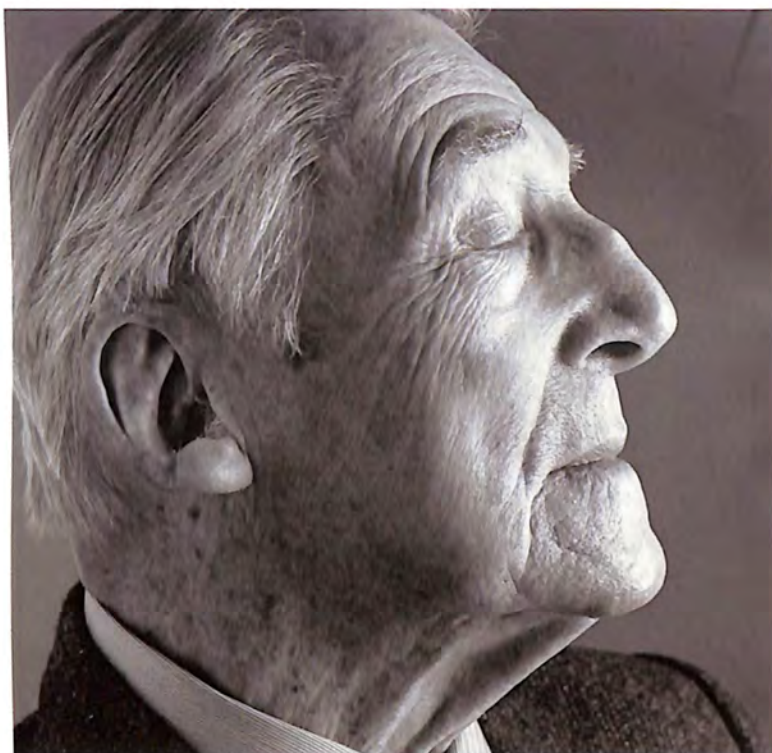
Izuzetno komunikativan, Peter Marlow je ljubazno odvojio dovoljno vremena tako da smo vodili veoma prijatan razgovor pre predavanja i izložbe koju je održao tokom marta u Galeriji "Ozon".

© PETER MARLOW, KEVIN SPACY, LONDON, 2000

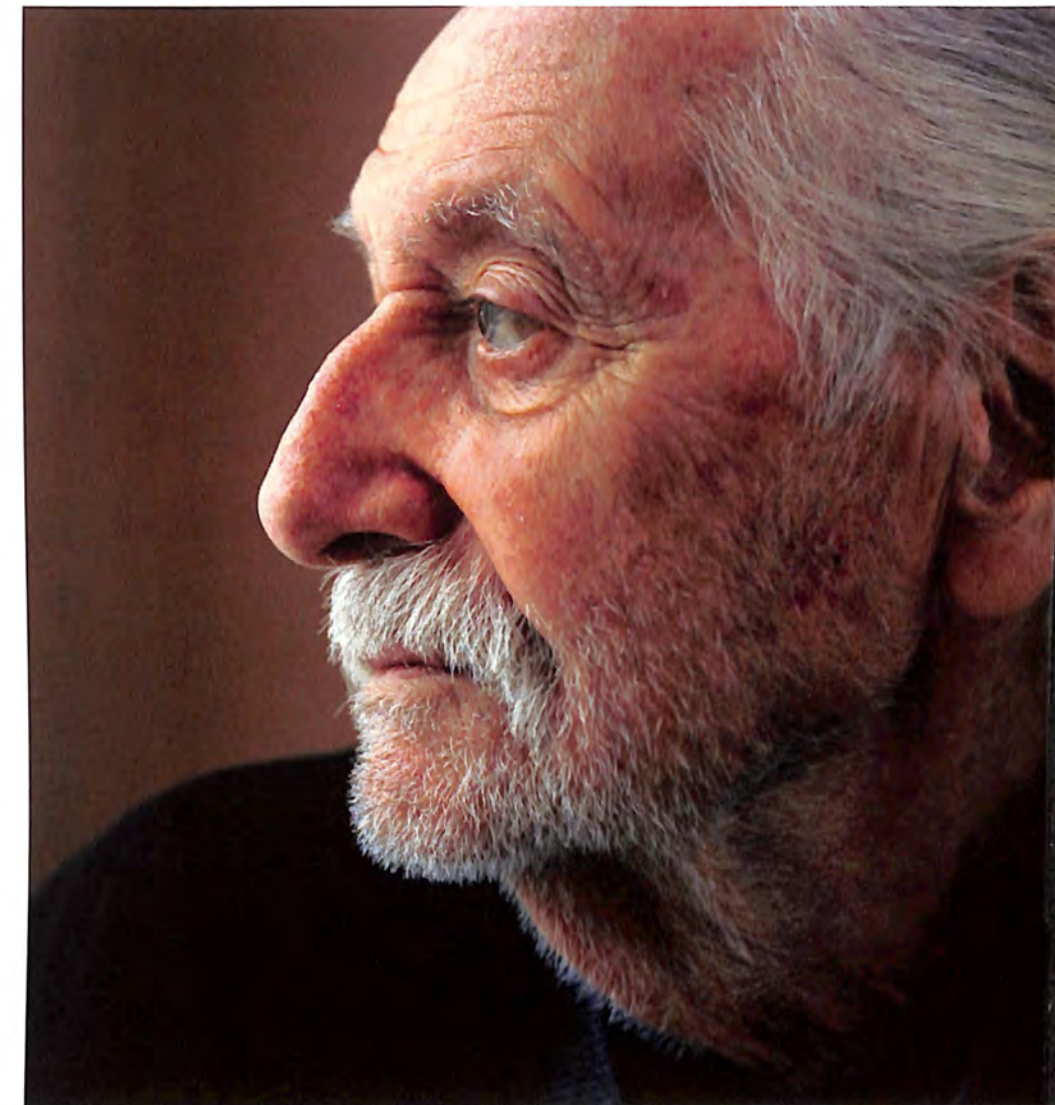
© PETER MARLOW, HUSEIN CHALAYAN, 1999

© PETER MARLOW, SIR HARDIE AMIES, 1999

© PETER MARLOW, ETTORE SOTTASS, MILANO, 2006

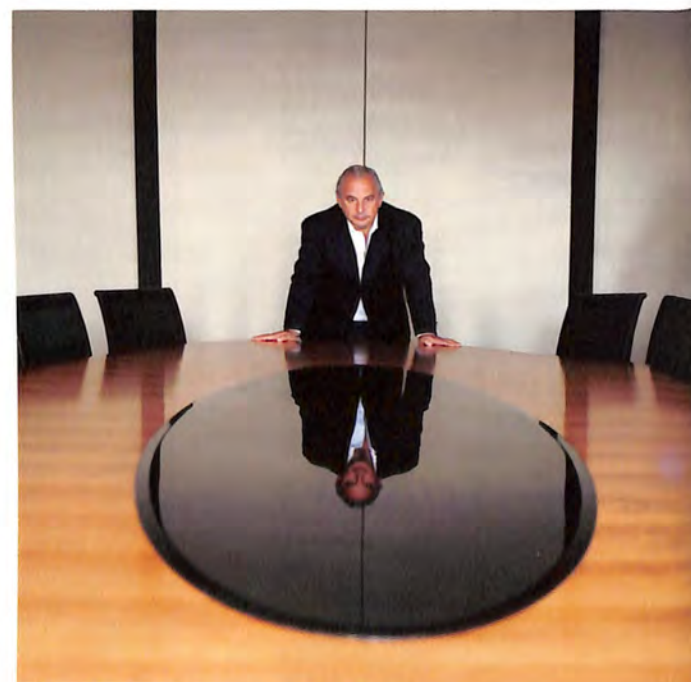
© PETER MARLOW, ETTORE SOTTASS, MILANO, 2006

© PETER MARLOW, PHILIP GREEN, 2006

REFOTO: Kada se pogleda Vaš stvaralački put, vidimo da je u početku dominirala reportažna fotografija. Snimali ste crno-bele fotografije na svim stranama sveta, a po fotografijama koje smo imali priliku da vidimo, ti zadaci nisu bili nimalo naivni.

Peter Marlow: Pa, nakon mojih početaka i sticanja iskustva, pravi fotografski rad počinje u Agenciji "Sigma". U to vreme fotografisao sam različitim maloformatnim fotoaparatom, sve u želji da zabeležim što je moguće više. Prve fotografije koje su postigle uspeh i bile objavljene pokrivalo su priču iz davne 1978. u Zimbabveu, gde sam bio jedan od prvih fotoreportera koji su snimili decu – vojnike i izbeglice rata u Rodeziji. Nakon toga sledi veliki broj foto-priča s različitih mesta – od Engleske do Japana. Fotografija je moj izgovor da budem na nekom posebnom mestu.

© PETER MARLOW, PHILIP GREEN, 2006

R: Koliko je obiman Vaš rad, tj. koliko priča uspevate da snimate tokom godine s obzirom na veliki broj različitih lokacija koje ste tokom karijere obišli?

P. M.: Kao mlad fotograf ponekad sam obrađivao i preko stotinu priča. Danas je taj broj mnogo manji s obzirom na moja današnja interesovanja, ali i način na koji pristupam fotografiji. Fotografija je za mene bila i ostala čista znatiželja, koja danas nije manja – samo je temeljnija i usmerenija na određenu temu.

R: Kada već pominjete sadašnji rad, vidimo da se bitno razlikuje od Vaših početaka.

P. M.: Sve je počelo 1991. kada sam primljen u Agenciju "Magnum". Početak rada za ovu kuću dao mi je slobodu koju sam želeo i mogućnost da se slobodno izražavam i radim ono što želim. Tada sam konačno dobio priliku da na pravi način iskažem individualna osećanja i to kroz medij fotografije koji je neodvojivi deo mog života.

R: "Magnum" Vam je dao slobodu, a šta ste Vi dali, ili je trebalo da date "Magnumu"?

P. M.: Ova agencija ne zahteva odgovor ili bilo kakve obaveze. U osnovi i danas radim najrazličitije poslove, jer se od nečega mora živeti.

R: U Vašem sadašnjem radu skoro da je isključiv kvadratni format. Postoje li za to neki posebni razlozi?

P. M.: Za mene je unutar kvadrata sakriveno nešto apsolutno magično, ali nisam odmah prešao na čist kvadrat. Široki film počeo sam da koristim tragajući za teksturama, nečim što se veoma lako gubi kada koriste filmove lajka formata. Negde sredinom devedesetih godina prošlog veka pozajmio sam na kratko Plaubel 6 x 7 i krenuo da snimam na srednjeformatnim filmovima. Rad ovim velikim fotoaparatom razlikuje se od snimanja maloformatnim fotoaparatom jer jednostavno ne dozvoljava onu brzinu u radu, a i broj snimaka je ograničen. Ali, sa druge strane, to vam ostavlja dovoljno vremena da o svakom snimku dobro razmislite i da ga pažljivo uobličite pre konačnog pritiska na okidač.

Kako se moj rad postepeno transformisao, tako sam i ja počeo da radim mnogo sporije i mnogo studioznije, što se odrazilo i na broj priča koje pokrивam u toku godine.

R: Iako je veoma teško odlučiti se za neki segment vašeg rada, nama su se izuzetno svideli portreti. Vidimo da su to većinom slavne i poznate ličnosti do kojih je teško stići. Imate li neku posebnu tajnu u prilasku i organizaciji snimanja?

P. M.: U osnovi, sve fotografisane ličnosti moji su prijatelji, ili su snimanja bila naručena i organizovana od strane raznih kuća, od modnih do novinskih. Takva snimanja pažljivo su isplanirana po pitanju lokacija, "stajlinga" i najsitnijih detalja koji su često nosioci atmosfere na fotografiji.

R: Postoji li u Vašem radu prostor za digitalnu fotografiju?

P. M.: I danas još uvek koristim srednji format i film – ali u procesu snimanja. Nakon razvijanja filma sve ostalo je digitalno: skeniranje, obrada i print na velikoformatnim štampačima. Koristim Hasselblad Flextight srednjeformatne skenere i veoma malo obrade ili izmene na gotovim fotografijama.

R: Kada smo već kod izrade, tj. u današnje vreme sve češće štampe fotografija, šta mislite o trajnosti i kvalitetu fotografija dobijenih na ovaj način?

P. M.: Definitivno je da štampači i uopšte digitalne tehnologije donose veliku slobodu i još veću brzinu u radu. Što se trajnosti tiče, znamo koliki je rok trajanja klasičnih crno-belih fotografija. Proizvođači štampača trude se da u svojim postupcima koriste nove tehnologije i nove materijale za koje tvrde da su izuzetno trajni. Ja ipak tvrdoglavo koristim film jer je to još uvek mali, ali veoma bitan, deo nečega što je materijalno u mom radu. Bez toga bih se osećao pomalo izgubljenim u potpuno virtuelnom okruženju.

R: Jedna od stvari koje smo primetili jeste da ste snimali rat na našim prostorima, ali opet iz svog ugla.

P. M.: To je šakljivo pitanje. Ja jesam bio na brodovima američke flote u Jadranskom moru, ali kako sam poprilično kasnio s dolaskom, stekao sam utisak da

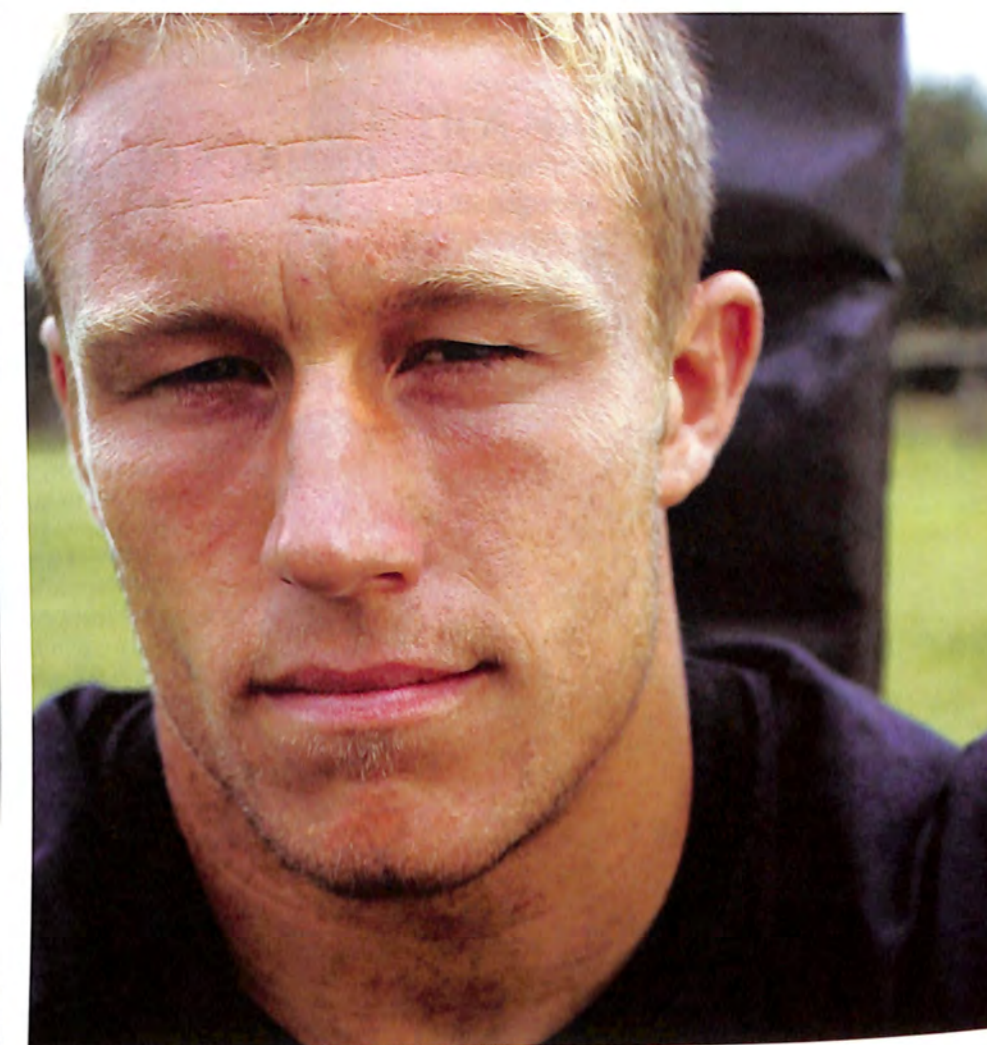
je sve već snimljeno i objavljeno. Tada sam rešio da se posvetim ratnoj tehnici i sve fotografije snimljene na brodovima koji su učestvovali u ratu su crno-bele, s posebnim akcentom na detalje ratne mašinerije.

R: Zanimljiv je Vaš potpuno nekonvencionalan pristup ratnoj tematici jer se na Vašim fotografijama koje su objavljene kao priča pod nazivom "Američka flota" u *Sunday Times* magazinu nalaze i fotografije mornara koji se šišaju, osoblja koje pegla uniforme, sve u svemu mnogo neuobičajenih motiva. Da li je to bio odgovor na zadatak koji ste dobili?

P. M.: Jedna od prednosti rada za "Magnum" jeste potpuno slobodan pristup bilo kojoj temi. To, naravno, ne znači snimanje besmislenih fotografija, ali dozvoljava lični stav i lični ugao u radu. Nisu me interesovale

© PETER MARLOW, JONNY WILKINSON, NEWCASTLE, 2002

© PETER MARLOW, JONNY WILKINSON, NEWCASTLE, 2002

© PETER MARLOW, DAVID BECKHAM, LONDON, 1997

fotografije rata. Meni je, na primer, mnogo zanimljivija priča koja se vidi na licu osamnaestogodišnjeg mornara koji pritiska dugme i lansira krstareći projektil znajući šta će on uraditi.

R: U razgovoru smo saznali da ste prilično racionalni i čak veoma obazrivi i da Vas ne vuku prizori rata ili mesta opasna za fotoreportere?

P. M.: Sve to vezano je za godine. Danas me kod kuće čeka porodica kojoj želim da se vratim, a kao mlad nisam o tome razmišljao. Danas jednostavno kalkulišem rizikom i ne prihvatam ga tako lako.

R: Pored specifičnog kvadratnog formata, u vašem radu prisutna je i forma diptiha, to jest dva načina interpretiranja istog motiva gde je ovakvom kombinacijom, pretpostavljamo, pojačan efekat fotografije?

P. M.: U svemu što radim držim se svojih principa i estetskog viđenja pa je tako uvek prisutan i prepoznatljiv moj način rada. Forma diptiha pomaže mi da prikazem ono šta je na fotografiji iz dva različita ugla, kroz dva pristupa istom motivu.

R: Imate li neki savet za mlade fotografe?

P. M.: Skoro da nema motiva koji do sada nisu fotografisani i u osnovi sve se svodi na lični pristup, vaš lični ugao posmatranja i izbor objekta. Fotografiske knjige, Internet i izložbe prava su škola za one koji žele da se bave fotografijom. Naravno, potrebno je intenzivno tragati za svojim stilom, bez toga nema ni uspeha.

RAZGOVOR VODIO MILAN ŽIVKOVIĆ

Dörr RANAC S GREJANJEM

Iako leto tek dolazi, strastveni fotografi zimskih motiva već sada mogu da obezbede sebi ranac za foto-opremu za zimu. "Icebreaker" ranac firme Dörr može se koristiti na ekstremno niskim temperaturama zahvaljujući specijalnim pregradama koje emituju toplotu iz "akumulatora toplote", koji se dobija uz ranac. Napravljen je od materijala koji ne propušta vodu, a kako mu je i rajsfelšlus takav, pogodan je za nošenje i pri jakim kišama. Pregrade u rancu podesive su i u njemu ima mesta ne samo za foto-opremu nego i za druge potrepštine, kao i za laptop. Za memorijske kartice ima posebne džepove koji se vade i kače pomoću specijalnog "karabina" i obojeni su jakim, upadljivim bojama za slučaj da ipak ispadnu. Izrađuje se u veličinama S, M i L, a cena mu je 159, 189 i 249 evra. Detaljnije videti na: www.doerrfoto.de.

Ansmann IZVOR ENERGIJE

Za one koji su kupili Canon 400D refleksni digitalni fotoaparata, a treba im dugotrajan i jeftin izvor energije, "Ansmann" je proizveo Powergrip C-400. U odnosu na 720 mAh kod gripa samog proizvođača, ima čak 3.600 mAh u litijum-jonskoj bateriji, koja obezbeđuje energiju za čak 5.000 snimaka. Prodavače se za svega 99 evra u zemljama EU.

Ovi izvori energije sada postoje i za korisnike fotoaparata Nikon D80 i D40/D40x. Kao i kod originala, i ovaj grip ima dugme za okidanje u uspravnom položaju. Ostale informacije mogu se pronaći na veb-sajtu: www.ansmann.de.

Hahnemühle INKDŽET PAPIRI

Među onima koji imaju veoma visoke prohteve kada je u pitanju izbor inkdžet papira, nemački proizvođač "Hahnemühle" već je poznat, a ove godine njihov papir Photo Rag Pearl 320 dobio je i TIPA nagradu. U Lumijet seriji nalaze se papiri od 210 do 350 grama i namenjeni su štampanju crno-belih fotografija, iako i boje, zahvaljujući specijalnoj strukturi, izgledaju jako dobro na njima. Detaljne informacije mogu se pronaći na veb-sajtu: www.hahnemuehle.de, a ostaje nam samo da se nadamo da će se i neko od trgovaca iz naše zemlje zainteresovati za distribuciju papira ovog proizvođača.

Canon DŽEPNI FOTOŠTAMPAČ

Canon Pixma iP90v je lako prenosiv štampač A4 formata koji ima masu svega 1,8 kg i visok je tek 52 mm. Prema rečima proizvođača, izuzetno je brz – bilo da štampa tekst ili fotografiju u punom koloru, i koristi visokokvalitetna kolor-mastila i crno pigmentno mastilo za dobar crno-beli otisak. Proizvodi se u verziji s akumulatorom i bez njega, a dodatno se može kupiti i adapter za upaljač u kolima s kojim se ili puni akumulator, ili se direktno napaja, i na taj način ovaj štampač postaje potpuno nezavisan od električne energije. Ima podršku za PictBridge i Bluetooth protokole, pa može da štampa direktno iz fotoaparata, mobilnih telefona, PDA uređaja ili s memorijskih kartica. Od ovog

proleća, može se kupiti za 255 evra bez akumulatora, ili za 299 evra s akumulatorom (ove cene su, naravno, predviđene za evropsko tržište). Detaljnije pogledajte na: www.canon-adria.com.

Polaroid SAKUPLJAČ FOTOGRAFIJA

Polaroid Media Backup prvi je džepni hard-disk namenjen isključivo digitalnim fotografijama. Sam pronalazi sve fotografije u vašem računaru i skladišti ih u sebe preko USB porta. U njemu ima mesta za do 40.000 fotografija na 40 gigabajta, a prodaje se za svega 99 evra zajedno s USB kablom i torbicom. Proizvodi se u beloj i crnoj boji. Detaljnije pogledati na veb-sajtu: www.polaroid.com.

DIGITALNI RAMOVI

Sve veća primena digitalnih fotoaparata nametnula je potrebu korišćenja ramova za virtuelne fotografije. "Polaroid" je jedan od proizvođača ovih ramova i najnoviji modeli imaju dijagonalu od 10,44 inča. Na njima se, po principu "Plug and Play", jednostavno, preko USB kabla uvlače fotografije koje se automatski prikazuju kao slajd-šou. Cena ovih ramova, u zavisnosti od drveta od kojeg su napravljeni, kreće se od 99 evra pa naviše. Detaljnije na: www.polaroid.com.

MF-Toolconcept OGLEDALCE ZA LAKŠI RAD

Ovo je veoma interesantno pomagalo osmišljeno u nemačkoj firmi "MF-Toolconcept", u kojoj se prodaje za 15 evra, a veštiji čitaoci mogu da ga naprave i sami. U stvari, to je jedno ogledalo u pokretnom nosaču koje se šrafi u navoj za stativ kompaktnog digitalnog fotoaparata i njime se može kontrolisati slika na ekranu do dijagonale od 3,5 inča iz raznih uglova. Isporučuje se u čvrstoj kutiji s krpicom za čišćenje, kao i šinama i zavrtnjem za učvršćivanje na fotoaparatu. Ostale informacije potražite na sajtu: www.mf-toolconcept.com.

Color Solutions i Wacom MONITOR KOJI ISPUNJAVA ŽELJE

Svako ko je bio u prilici da fotografiše digitalnim fotoaparatom sigurno se bar jednom razočarao rezultatima svog rada zbog toga što boje na izrađenoj fotografiji nisu ni približne onima koje je video na monitoru računara. Zahtevu tržišta namenjenog profesionalcima, dizajnerima, grafičarima, ilustratorima i digitalnim fotografima odgovorili su zajedničkim proizvodom "Color Solutions" i "Wacom". Ovi drugi poznati su i na našem tržištu po tablama za crtanje na računaru. Ekran Cintiq 21UX ujedno je i tabla za crtanje, ali i monitor koji automatski podešava "kolor menadžment" u računaru uz pomoć "baslCColor display4" softvera

i tako daje pouzdan rezultat koji odgovara vrsti štampe koja će se koristiti. Podrobnije informacije o ovom proizvodu mogu se naći na internet-adresama: www.wacom.eu ili www.baslCColor.de, a cena na evropskom tržištu neće nikoga obradovati jer iznosi 3.039 evra.

Pantone NOV KALIBRATOR

Pantone huey PRO jeste najnoviji uređaj za kalibraciju monitora namenjen, pre svega, digitalnim fotografijama, bilo amaterima ili profesionalcima, s kojim se izuzetno lako obavlja kalibracija, kako CRT, tako i LC ekrana. Uređaj je veličine markera za podvlačenje teksta, a usavršen je toliko da može da izmeri i uticaj jačine i boje svetlosti u prostoriji u kojoj se monitor upotrebljava i to potpuno

automatski. Za eksperte pak postoje uobičajene mogućnosti podešavanja kontrasta i svetline, kao i temperature svetla. Predviđena cena ovog kalibratora je 129 evra u "Pro" verziji, i 89 evra u običnoj verziji. Ostale informacije potražite na veb-sajtu: www.pantone.de.

Sony ZA MAKRO FOTOGRAFE

Najnoviji Sony CyberShot DSC-S800 kompaktni digitalni fotoaparata smešten je u metalno kućište veoma lepog izgleda, a šestostruki optički zum s kojim se može fotografisati već sa udaljenosti od 2 cm novina je za fotoaparate ovog proizvođača. Opremljen je senzorom od 8,1 miliona piksela, displejom dijagonale 2,5 inča, baterijom s kojom se može načiniti 390 snimka. Ima 56 megabajta interne memorije i slot s Memory Stick Duo i Duo Pro kartice, a osetljivost se može podići na ISO 1.250. Preporučena cena ovog fotoaparata biće 279 evra, a u prodaji bi trebalo da se nađe od sredine juna. Više informacija možete pronaći na: www.sony.co.yu.

BLIC- ADAPTER ZA SONY ALPHA

Oni koji su već nabavili digitalni refleksni fotoaparata Alpha 100, verovatno su naišli na problem u radu s njim u studiju. Sada je "Sony" izbacio na tržište adapter FA-ST1AM za okidanje studijske rasvete. Ovaj uređaj u sebi ima zaštitu od mogućeg proboja jake struje koja bi oštetila fotoaparata. Proizvođač tvrdi da će ovaj adapter, koji će koštati oko 180 evra, moći da se upotrebljava i na budućim serijama "Sony" refleksnih digitalnih fotoaparata.

The Technical Image Press Association,
TIPA NAGRADE
www.tipa.com
za 36 najbolja fotografska proizvoda

KATEGORIJE...	NAJBOLJI PROIZVOD:
1. D-SLR za početnike	Nikon D40x
2. D-SLR za eksperte	Pentax K10D
3. D-SLR za profesionalce	Canon EOS-1D Mark III
4. D-SISTEM – srednji format	Hasselblad H3D serija
5. NEREFLEKSNI D-FOTOAPARAT	Leica M8
6. ULTRAKOMPAKTNI D-FOTOAPARAT	Fujifilm FinePix Z5fd
7. KOMPAKTNI D-FOTOAPARAT	Nikon Coolpix P5000
8. SUPERZUM D-FOTOAPARAT	Panasonic Lumix DMC-TZ3
9. MULTIMEDIA KAMERA	Samsung i7
10. OBJEKTIV za početnike	AF-S DX VR Zoom-Nikkor 55-200 mm f/3,5-5,6G IF-ED
11. OBJEKTIV za eksperte	Sigma 70 mm f/2,8 EX DG Macro
12. OBJEKTIV za profesionalce	Canon EF 16-35 mm f/2,8L II USM
13. PRESTIŽNI FOTOAPARAT	Ricoh Caplio GX100
14. INOVATIVNI DIZAJN	Olympus μ 770 SW
15. FLATBED FOTO SKENER	HP Scanjet G4050
16. MALOFORMATNI FOTOŠTAMPAČ	Canon SELPHY ES1
17. FOTOŠTAMPAČ za eksperte	Epson Stylus Pro 3800
18. MULTIFUNKCIONALNI FOTOŠTAMPAČ	Canon PIXMA MP810
19. VELIKOFORMATNI FOTOŠTAMPAČ	HP Designjet Z3100
20. FINE ART INKDŽET ŠTAMPAČ	Hahnemühle Photo Rag Pearl 320
21. MEMORIJSKA KARTICA	Lexar Professional UDMA 300x CF
22. UREĐAJ ZA BACK-UP	Epson Multimedia Storage Viewer P-5000
23. INOVACIJA	Samsung Smart Touch User Interface
24. FOTO-SOFTVER	Apple Aperture 1.5
25. KOLOR MENADŽMENT SISTEM	X-Rite i1PhotoLT
26. PRIBOR	Manfrotto 190XPROB
27. DIGITALNI PRIBOR	Delkin SensorScope
28. FOTOPROJEKTOR za eksperte	Casio XJ-S35
29. PRO FOTOPROJEKTOR	JVC DLA-HD1
30. FILM	Kodak Portra II
31. KAMKORDER za eksperte	JVC HD Everio GZ-HD7
32. PRO KAMKORDER	Sony HDR-FX7E
33. MOBILNI UREĐAJ ZA FOTOGRAFISANJE	Nokia N95
34. DIGITALNA MINI-LABORATORIJA	Fujifilm Frontier 550
35. FOTO-KIOSK	HP Photosmart Studio
36. MONITOR	EIZO ColorEdge CG211

Sa sigurne daljine

BORIS BJELICA

AKO VOLITE DA SNIMATE SPORT, ŽIVOTINJE ILI NEKE DRUGE OBJEKTE S VEĆE UDALJENOSTI, POŽELEĆETE, SIGURNO, DA IMATE TELEOBJEKTIV. U OVOM BROJU TESTIRALI SMO TELEZUM OBJEKTIVE KOMPAKTNIH DIMENZIJA, ZA KOJE VAM JE POTREBAN MANJI NOVČANI BUDŽET, A ZADOVOLJIĆE VAŠE POTREBE U VEĆINI SITUACIJA

CANON EF 55–200 mm f/4,5–5,6 II USM

Za razliku od ostalih objektiv sa žižnom daljinom od 55 do 200 mm, ovaj objektiv je namenjen za pun format od 35 mm i za SLR digitalce s manjim sensorom APS formata. Na digitalnim fotoaparatom sa 1,6 puta manjim sensorom pokriva bi žižnu daljinu od 88 do 320 mm.

Objektiv je kompaktan i manji od objektiv 75–300 mm. Konstrukcija i bajonet napravljeni su od plastike, a dizajn mu je netradicionalan. Ručno izoštravanje je moguće, ali nije praktično jer se svodi na okretanje prednjeg prstena koji je nazubljen. Nema skalu s označenim udaljenostima, a izoštravanje zahvaljujući USM motoru je brzo i tiho. Prsten za zumiranje je gumiran i dovoljno veliki za udobno korišćenje. Koristi filter prečnika 52 mm, a senilo se ne isporučuje s njim.

Kada je u pitanju optički kvalitet ovog objektiv, rezultati koje daje s fotoaparatom EOS 400D najbolji su za žižnu daljinu od 55 mm, pogotovo za otvore blende između f/5,6 do f/11, dok je za žižnu daljinu 135 i 200 mm i za maksimalan otvor blende malo primetan pad oštine i razlika u oštini između centralnih i perifernih delova snimljenih fotografija. Distorzija je skoro neprimetna i za žižnu daljinu od 55 mm iznosi –0,2, a za 200 mm iznosi –0,3 odsto.

► OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	○○○
MOGUĆNOSTI	○○○
KVALITET OPTIKE	○○○○
CENA / KVALITET	○○○
UKUPNA OCENA	○○○○

! UTISAK

Ako ne zahtevate previše od objektiv i zadovoljni ste sa standardnim objektivom 18–55 mm koji ste dobili u kompletu sa D-SLR fotoaparatom, onda ovaj objektiv može biti odlična nadogradnja. Za malo novca dobićete solidnu nadogradnju žižne daljine, a objektiv je kompaktan i solidnih optičkih karakteristika.

CANON EF 70–300 mm f/4–5,6 IS USM

Ovaj objektiv zamenja je za "Canonov" prvi objektiv sa stabilizacijom slike EF 75–300 mm f/4–5,6 USM IS, koji se pojavio na tržištu sada već davne 1995. godine. Može se koristiti i na punom formatu od 35 mm, a na digitalnim fotoaparatom sa 1,6 puta manjim sensorom pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 112 do 480 mm kod formata od 35 mm. Objektiv ima ugrađen sistem za optičku stabilizaciju slike (IS), koji nam omogućava fotografisanje sa tri stepena dužim ekspozicijama. Ima dva režima rada zavisno od toga da li se objekat koji fotografisemo kreće ili je statičan. Konstrukcija ovog objektiv na zavidnom je nivou, ima veliki prsten za zumiranje i nešto manji za ručno izoštravanje, ali, nažalost, ne poseduje skalu koja bi nam pokazivala postavljenu udaljenost. Prsten za zumiranje okreće se bez većeg otpora,

brzina izoštravanja u odnosu na prethodni model je veća, a sve zahvaljujući USM motoru koji omogućava brzo, tiho i precizno izoštravanje. Koristi filter prečnika 58 mm, a senilo se isporučuje s objektivom. Kada je u pitanju optički kvalitet snimljenih fotografija, tu vas neće razočarati i za žižnu daljinu od 70 mm daje odlične rezultate, dok je za žižne daljine od 135 mm i 300 mm primetan pad oštine za maksimalne otvore blende. Distorzija takođe nije znatnije izražena i ujednačena je za 70 i 300 mm i iznosi –0,25 odsto.

► OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	○○○○
MOGUĆNOSTI	○○○○○
KVALITET OPTIKE	○○○○
CENA / KVALITET	○○○○○
UKUPNA OCENA	○○○○○

! UTISAK

Bilo da koristite, na primer, fotoaparatom punog formata senzora EOS 5D ili možda EOS 400D, ovaj objektiv je odličan izbor jer je brz, kompaktan, jeftiniji i ima ekstra žižnu daljinu od 300 mm za razliku od "Canonovih" objektiv 70–200 mm iz L-serije koji imaju veću svetlosnu jačinu.

NIKON AF-S DX VR Zoom Nikkor 55–200 mm f/4,5–5,6G ED

Predstavlja unapređenu verziju telezuma objektiv koja se tek pojavila u prodaji, a koja sada ima sistem za optičku redukciju vibracija (VR) koji nam omogućava fotografisanje sa četiri stepena dužim ekspozicijama. Kao što mu i oznaka DX govori, namenjen je isključivo "Nikonovim" D-SLR fotoaparatom, a pokriva vidni ugao objektiv od 82,5 do 300 mm (ekvivalentno formatu od 35 mm). Ima manje tradicionalan dizajn od klasičnih objektiv sa kompaktnim dimenzijama. Prsten za ručno izoštravanje nije dovoljno veliki da bi omogućio udobno ručno izoštravanje, ali je zato prsten za zumiranje dovoljno širok i udoban je za korišćenje. Konstrukcija objektiv i bajonet napravljeni su od plastike. Zahvaljujući SWM motoru izoštravanje je tiho i brzo, ali nije moguće direktno ručno izoštravanje bez prebacivanja prekidača u M-položaj. Koristi filter prečnika 52 mm, a senilo se isporučuje s njim.

U optičkom pogledu pokazao je dobre i ujednačene rezultate na svim žižnim daljinama. Snimljene fotografije imaju odličnu oštrinu i kontrast, što je više od očekivanog za ovaj objektiv. Vinjetiranje nije uočljivo, hromatska aberacija je dobro kontrolisana, a distorzija za žižnu daljinu od 55 mm iznosi minimalnih –0,08, a za žižnu daljinu od 200 mm –0,19 procenata.

► OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	○○○
MOGUĆNOSTI	○○○○○
KVALITET OPTIKE	○○○○
CENA / KVALITET	○○○○
UKUPNA OCENA	○○○○○

! UTISAK

Telezum objektiv namenjen isključivo D-SLR fotoaparatom, kompaktnih dimenzija, ima ugrađen sistem za redukciju vibracija i SWM motor koji omogućava tiho i brzo izoštravanje. Plastična konstrukcija objektiv nije za pohvalu, ali kada su u pitanju optičke karakteristike rezultati su vrlo dobri za ovu klasu objektiv. Ovaj objektiv može biti odlična nadogradnja na standardni objektiv 18–55 mm koji se dobija u kompletu s fotoaparatom D40, D40x i D50. Ako vam to nešto znači, dobitnik je i TIPA nagrade.

NIKON AF-S VR Zoom Nikkor 70–300 mm f/4,5–5,6G IF ED

Ovo je, takođe, nov telezum objektiv u "Nikonovoj" ponudi koji može da se koristi i na punom formatu od 35 mm, na digitalnim fotoaparatom sa 1,5 puta manjim sensorom i tada pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 105 do 450 mm kod formata od 35 mm. Objektiv ima ugrađen sistem za optičku redukciju vibracija (VR) novije generacije koji omogućava fotografisanje sa četiri stepena dužim ekspozicijama. Od režima rada poseduje Normal i Active. Normal VR režim rada koristi se za fotografisanje u većini situacija, dok se Active koristi kada je potrebno smanjiti konstantne vibracije nastale prilikom fotografisanja iz vozila ili u sličnim okolnostima.

Konstrukcija ovog objektiv je na zavidnom nivou. Ima veliki prsten za zumiranje i nešto manji za ručno izoštravanje, a poseduje i prozorčić sa skalom koji pokazuje postavljenu udaljenost. Prsten za zumiranje okreće se bez većeg otpora, a ugrađeni SWM motor omogućava brzo, tiho i precizno izoštravanje. Moguće je i direktno ručno izoštravanje bez potrebe prebacivanja u ručni režim. Gumeni prsten oko bajoneta sprečava prodor prašine i vlage unutar fotoaparata, čime je smanjena mogućnost da se i senzor na fotoaparatu zaprlja prašinom. Koristi filter prečnika 67 mm, a senilo HB-36 i mekana torbica isporučuju se s objektivom.

U optičkom pogledu pokazao je odlične i ujednačene rezultate na žižnim daljinama od 70 do 200 mm, dok je za žižnu daljinu od 300 mm primetan mali pad u kvalitetu i veće odstupanje između centralnih i perifernih delova snimljenih fotografija. Vinjetiranje nije uočljivo, hromatska aberacija je dobro kontrolisana, a distorzija za žižnu daljinu od 70 mm iznosi minimalnih –0,14 procenata, a za žižnu daljinu od 200 mm –0,26 odsto.

► OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	○○○○
MOGUĆNOSTI	○○○○○
KVALITET OPTIKE	○○○○
CENA / KVALITET	○○○○○
UKUPNA OCENA	○○○○

! UTISAK

Generalno dobre karakteristike koje nudi ovaj objektiv, među kojima je i sistem za redukciju vibracija (VR), čine ga privlačnim za sve vlasnike "Nikonovih" fotoaparata.

SIGMA

VELIKO SNIŽENJE POPULARNIH OBJEKTIVA

SIGMA 18-125mm 3.5-5.6 DC (f/Canon) - 210 EUR

SIGMA 15mm 2.8 EX DG Fisheye - 395 EUR

SIGMA 8mm 4 EX Fisheye Circular - 420 EUR

SIGMA 17-35mm 2.8-4 EX DG ASP - 375 EUR

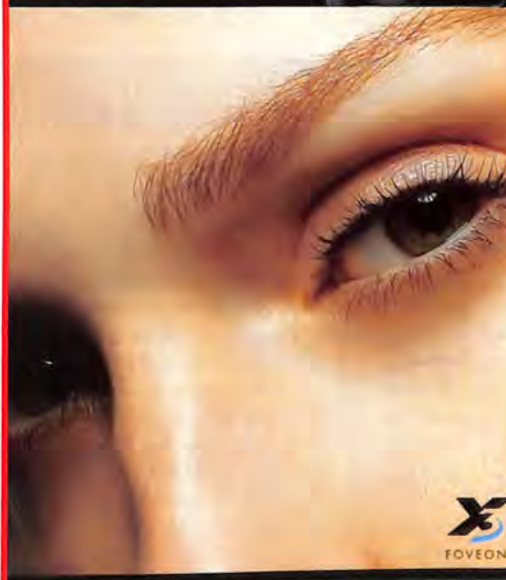
SIGMA 20-40mm 2.8 EX DG ASP - 400 EUR

SIGMA 15-30mm 3.5-4.5 EX DG ASP - 480 EUR

SIGMA 24-70mm 3.5-5.6 DG - 105 EUR

SIGMA 70-200mm 2.8 APO (f/Canon) - 685 EUR

SIGMA 80-400mm 4.5-5.6 EX OS - 910 EUR

GENERALNI UVOZNIK

JOSIPOVIĆ TRADE

Josipović Trade d.o.o
011/217-6139, 318-1295
Gen. Mihajla Nedeljkovića 33
Novi Beograd
www.josipovictrade.co.yu

OVLASĆENI PRODAVCI

AXELFOTO.COM

AXELFOTO d.o.o
011/361-75-52
Sarajevska 86
Beograd
www.axelfoto.com

BM FOTO

BM FOTO d.o.o
011/311-99-88
Bul. AVNOJ-a 122/5
Novi Beograd
www.bmfoto.co.yu

FOTO OPREMA

FOTO OPREMA d.o.o
011/3391-551
Francuska 42
Beograd
www.foto-oprema.com

OLYMPUS ZUIKO DIGITAL ED 40–150 mm f/3,5–5,6

Zajedno s modelom Olympus E-400, koji je izuzetno kompaktnih dimenzija za jedan D-SLR fotoaparatus, pojavio se i pored standardnog zum objektivu i kompaktni telezum objektiv koji se takođe prodaje i u kompletu kao drugi objektiv s ovim fotoaparatom. Pokriva vidni ugao objektivu od 80 do 300 mm (ekvivalentno formatu od 35 mm). Dimenzije ovog objektivu su najmanje kada je objektiv postavljen na žižnu daljinu od 40 mm, ali se skoro dvostruko povećava dužina kada je žižna daljina 150 mm. Objektiv i bajonet napravljeni su od plastike, a ručno izoštravanje i zumiranje je udobno bez obzira na kompaktnu dimenziju prstenova. Za razliku od drugih proizvođača, kod ručnog izoštravanja koristi se "Fokus-by-wire" sistem koji kada okrećemo prsten za ručno izoštravanje daje signal motoru za pomeranje bez mehaničkog pomeranja grupe

sočiva. Ovakav način omogućava veoma precizno ručno izoštravanje, ali ne i isti osećaj koji imate prilikom mehaničkog izoštravanja. Koristi filtre prečnika 58 mm, a uz njega se isporučuje senilo. Svetlosna jačina objektivu od f/5,6 za žižnu daljinu od 150 mm je nešto veća od njegovog starijeg i većeg "kolege" s istom žižnom daljinom, ali u optičkom pogledu zasigurno će zadovoljiti sve korisnike "Olympusovih" D-SLR fotoaparata. Distorzija je dobro kontrolisana i za žižnu daljinu od 40 mm iznosi svega – 0,1 odsto, a za žižnu daljinu od 150 mm uvećava se na – 0,2. Hromatska aberacija i vinjetiranje nisu uočljivi, a oština snimljenih fotografija je dobra i ujednačena između centralnih i perifernih delova. Najbolji rezultati postižu se za otvore blende između f/8 i f/11.

OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	○○○
MOGUĆNOSTI	○○○○
KVALITET OPTIKE	○○○○
CENA / KVALITET	○○○○
UKUPNA OCENA	○○○○

UTISAK

Jedino ovaj objektiv nije napadan i tako dobro pristaje uz Olympus E-400, jer uz kompaktni fotoaparatus ide i kompaktni objektiv. Ako zanemarimo plastičnu konstrukciju objektivu, ostale karakteristike su mu dobre.

OLYMPUS ZUIKO DIGITAL ED40–150 mm f/3,5–4,5

Ovaj zum objektiv je odlična nadogradnja na kit objektiv, a isporučuje se čak i u nekim kompletima s fotoaparatom. Zbog toga što "Olympus" koristi dva puta manji senzor od 35 mm formata, on tako pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 80 do 300 mm. Manji je od klasičnih objektivu od 70 do 300 mm, jednostavnog je izgleda, dobre i čvrste konstrukcije. Svetlosna jačina objektivu je malo veća od sličnih objektivu u klasi. Bajonet ovog objektivu je metalni, a veliki prsten za zumiranje i nešto manji prsten za ručno izoštravanje omogućava udoban rad. Kao i ostali Olympus ZUIKO DIGITAL objektiv, koristi "Fokus-by-wire" sistem za ručno izoštravanje gde se daje signal motoru za pomeranje bez mehaničkog pomeranja grupe sočiva. Ovakav način ručnog izoštravanja omogućava veoma

precizno ručno izoštravanje, ali ne i isti osećaj koji imate kod mehaničkog izoštravanja. Nema skalu s udaljenostima, koristi filtre prečnika 58 mm i uz njega dobijate senilo. Kao što smo generalno navikli od "Olympusovih" objektivu, i optički kvalitet je na zavidnom nivou, pogotovo za žižnu daljinu od 40 mm, jedino je primetno malo odstupanje od ujednačenog kvaliteta na žižnoj daljini od 150 mm, a za nijansu je bolji od svog manjeg "kolege". Distorzija za žižnu daljinu od 40 mm je minimalna – 0,08 procenata, a za žižnu daljinu od 150 mm ona je nešto veća i iznosi – 0,15 odsto, dok je vinjetiranje skoro neprimetno.

OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	○○○○
MOGUĆNOSTI	○○○○
KVALITET OPTIKE	○○○○
CENA / KVALITET	○○○○
UKUPNA OCENA	○○○○

UTISAK

Ovo je konstrukciono kvalitetniji objektiv od svog "manjeg" kolege 40–150 mm i od većine ostalih objektivu koji se prodaju zajedno s D-SLR fotoaparatom. Cena objektivu ako ga kupujete u kompletu izuzetno je niska, pa se isplati njegova kupovina.

PENTAX SMC-DA 50–200 mm f/4,0–5,6

Nadogradnja na postojeći standardni zum objektiv 18–55 mm, koji se dobija u kompletu s fotoaparatom bio bi sigurno kompaktni telezum objektiv 55–200 mm. Namenjen je isključivo D-SLR fotoaparatom, a pokriva vidni ugao objektivu od 75 do 300 mm (ekvivalentno formatu od 35 mm). Izgled mu je tradicionalniji od ostalih objektivu iste žižne daljine na ovom testu. Plastične je konstrukcije, ali ne deluje jeftino kao što izgledaju neki drugi objektiv u ovom rangu i ima metalni bajonet. Prsten za zumiranje je gumiran i omogućava udobno zumiranje, a prsten za ručno izoštravanje ima skalu s udaljenostima, što većina drugih u ovoj klasi to nema. Izoštravanje je nešto bučnije jer koristi motor iz fotoaparata, ali zahvaljujući sistemu koji "Pentax"

nudi moguće je i direktno ručno izoštravanje bez potrebe prebacivanja u ručni režim rada. Koristi filtre prečnika 52 mm, a uz njega se isporučuje senilo. Čak i zahtevniji korisnici neće se razočarati u pogledu kvaliteta snimljenih fotografija. Za maksimalan otvor blende i žižnu daljinu od 200 mm prilično je vidljivo odstupanje u oštini između centralnih i perifernih delova snimljene fotografije, a najbolje rezultate, kao i kod većine drugih objektivu, dobićete na otvorima blende između f/8 i f/11. Distorzija za žižnu daljinu od 55 mm iznosi – 0,2 posto, a za žižnu daljinu od 150 mm ona je nešto veća – 0,25 procenata, dok je vinjetiranje skoro neprimetno.

OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	○○○
MOGUĆNOSTI	○○○○
KVALITET OPTIKE	○○○○
CENA / KVALITET	○○○○
UKUPNA OCENA	○○○○

UTISAK

Objektiv je nešto bolje i tradicionalnije konstrukcije od istih objektivu drugih proizvođača. Kompaktnih je dimenzija i odlična je nadogradnja za vaš "Pentax" ili "Samsung" D-SLR fotoaparatus koji koristi K-bajonet.

SIGMA 70–300 mm f/4,5–5,6 DG MACRO i SIGMA 70–300 mm f/4,5–5,6 APO DG MACRO

Ovo je telezum objektiv u "Sigminoj" ponudi koji može da se koristi i na punom formatu od 35 mm, a i na digitalnim fotoaparatom sa 1,5 puta manjim senzorom i tada pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 105 do 450 mm ili 112–480 mm, zavisno od krop faktora senzora koji koristi vaš digitalni fotoaparatus (ekvivalentno formatu od 35 mm). Konstrukcija objektivu je solidna, a bajonet je od metala. Prstenovi za zumiranje i ručno izoštravanje omogućavaju udoban rad, a ima i skalu s označenim udaljenostima. Izoštravanje je malo bučnije jer ne koristi HSM motor za izoštravanje, ali je brzina zadovoljavajuća. Od ostalih objektivu s ovom žižnom daljinom izdvaja ga to što ima bolje makromogućnosti i mogućnosti fotografisanja s udaljenosti od 95 cm, dok je kod ostalih objektivu minimalna udaljenost uglavnom 1,5 m. Na taj način

moguć je odnos reprodukcije 1:2 (reprodukcija polovine prirodne veličine). Koristi filtre prečnika 58 mm, a uz njega se isporučuje senilo. Optička konstrukcija, kao što mu i oznaka "DG" govori, optimizovana je za digitalne fotoaparatus. Ako stavite otvor blende na f/8, imaćete odlične rezultate i ujednačen kvalitet na centralnim i perifernim delovima snimljenih fotografija. Distorzija za žižnu daljinu od 70 mm iznosi – 0,4 posto, a za 300 mm je povećana na – 0,7 procenata.

OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	○○○○
MOGUĆNOSTI	○○○○
KVALITET OPTIKE	○○○
CENA / KVALITET	○○○○
UKUPNA OCENA	○○○○

UTISAK

Ono što ovaj objektiv čini privlačnim u odnosu na slične objektivu jesu cena, solidna konstrukcija i dobre makromogućnosti, ali ako imate nešto više novca, bolje je opredeliti se za optički bolju i malo skuplju verziju ovog objektivu koji nosi oznaku APO.

Ovo je drugi telezum objektiv s istom žižnom daljinom u "Sigminoj" ponudi. Konstrukcija i izgled objektivu identični su prethodnom modelu, a jedina razlika jeste crvena linija oko prednjeg prstena i oznaka APO. Ono po čemu se razlikuje od svog jeftinijeg "kolege" jeste bolja optička konstrukcija jer poseduje sočiva napravljena od materijala s manjom disperzijom, pa je i oština snimljenih fotografija, pogotovo za žižnu daljinu od 300 mm, bolja. Distorzija za žižnu daljinu od 70 mm iznosi – 0,4 %, a za 300 mm je nešto povećana i iznosi – 0,7 %.

OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	○○○○
MOGUĆNOSTI	○○○○
KVALITET OPTIKE	○○○○
CENA / KVALITET	○○○○
UKUPNA OCENA	○○○○

UTISAK

Iako je konstrukciono isti, u optičkom pogledu kvalitetniji je od svog jeftinijeg "kolege", pa u kombinaciji s dobrim makromogućnostima možete imati dobar telezum objektiv.

SANYO
Alkaline
NO MERCURY ADDED

REFOTB Ekskluzivni uvoznik: RefotB, Pčinjska 17, 11000 Beograd, t. 011 2456151, 308 7004, f. 011 446 0234 www.refot.com

SIGMA 55–200 mm f/4,5–5,6 DC

Ovaj objektiv "Sigma" je namenila isključivo korisnicima D-SLR fotoaparata koji imaju APS veličinu senzora. Pokriva vidni ugao objektivu od 82,5–300 mm za faktor 1,5 puta, ili 88 do 320 mm za faktor 1,6 (ekvivalentno formatu od 35 mm). Konstrukcija objektivu je solidna, s metalnim bajonetom. Prstenovi za zumiranje i ručno izoštravanje omogućavaju udoban rad, a ima i skalu s označenim udaljenostima. Prilikom izoštravanja prednji tubus na kojem se nalazi i navoj za filter se okreće, što stvara poteškoće kada koristimo polarizacioni filter. Izoštravanje je malo bučnije budući da ne koristi HSM motor, ali je brzina zadovoljavajuća. Koristi filtre prečnika 55 mm, a uz njega se isporučuje senilo.

Na žižnoj daljini od 55 mm snimljene fotografije imaju najbolju oštrinu, pogotovo za otvore blende između f/5,6 do f/11. Za žižnu daljinu od 105 mm rezultati su nešto lošiji, dok je za žižnu daljinu od 200 mm primetan znatan pad oštine – pogotovo između centralnih i perifernih delova snimljene fotografije, a rezultati su daleko bolji i razlika u oštini između centralnih i perifernih delova fotografije je neprimetna. Distorzija nije izražena i za žižnu daljinu od 55 mm iznosi – 0,45, a za 200 mm – 0,74 procenata.

OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	☆☆☆
MOGUĆNOSTI	☆☆☆
KVALITET OPTIKE	☆☆☆☆
CENA / KVALITET	☆☆☆☆
UKUPNA OCENA	☆☆☆☆

UTISAK

Nešto je kompaktniji u odnosu na objektivu 70–300 mm. Realno, kod D-SLR fotoaparata sa APS veličinom senzora pokriva isti vidni ugao. Cena mu je prihvatljiva i ako niste previše zahtevni, može biti dobar izbor za vas.

SONY 75–300 mm f/4,5–5,6

Ovo je objektiv koji je "Sony" preuzeo od "KonicaMinolte" nakon što je ona objavila da se povlači iz foto-industrije i tako doteran prodaje pod svojim imenom. Pokriva pun format od 35 mm. Njega "Sony" takođe isporučuje u kompletu sa D-SLR fotoaparatom α100, na kojem pokriva vidni ugao objektivu od 112,5 do 450 mm (ekvivalentno formatu od 35 mm). Konstrukcija objektivu nije znatnije izmenjena, ima veliki prsten za zumiranje i nešto manji za ručno izoštravanje. Za razliku od objektivu "KonicaMinolte" ne poseduje skalu koja bi nam pokazivala postavljenu udaljenost i dugme za zaključavanje fokusa. Prsten za zumiranje okreće se bez većeg otpora, ali bi veliki gumeni prsten za zumiranje mogao da ima dublje šare, što bi omogućilo udobniji rad. Koristi filtre prečnika 55

mm, a uz njega se isporučuje senilo. U optičkom pogledu pokazao je odlične i ujednačene rezultate na žižnoj daljini od 75 mm, dok je za žižnu daljinu od 200 i 300 mm primetan mali pad u kvalitetu i veće odstupanje između centralnih i perifernih delova snimljenih fotografija. Vinjetiranje nije uočljivo, hromatska aberacija dobro je kontrolisana, a distorzija za žižnu daljinu od 70 mm iznosi minimalnih – 0,02 odsto, a za žižnu daljinu od 200 mm nešto je veća: – 0,14 procenata.

OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	☆☆☆
MOGUĆNOSTI	☆☆☆
KVALITET OPTIKE	☆☆☆☆
CENA / KVALITET	☆☆☆☆
UKUPNA OCENA	☆☆☆☆

UTISAK

"Sony" je redizajnirao i uprošrio jedanaest godina star objektiv "KonicaMinolte", ali je u optičkom pogledu ostao isti. Za ulazak u svet D-SLR fotoaparata sa Sony α-sistemom može biti dobra opcija i treba ga kupiti u kompletu s tele i standardnim zum objektivom, jer će te na taj način proći znatno jeftinije.

fotoalbumi

kolekcija LUX pvc

Promo cena
6⁹⁰
eur
13x18/200

PVC folija u tvrdom i kvalitetnom povezu, za fotografije veličine 10x15 i 13x18cm, kapacitet 100, 120, 200 i 500 fotografija

kolekcija Memo classic

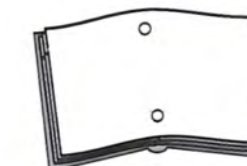

Promo cena
3⁹⁰
eur
13x18/200

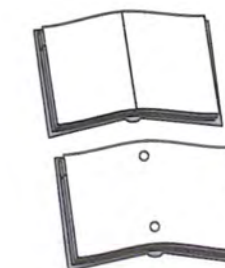
kombinacija PP folija i papir u tvrdom povezu, za fotografije veličine 10x15 i 13x18cm, kapacitet 100, 120 i 200 fotografija

kolekcija Classic

kombinacija PP folija i papir u tvrdom povezu, za fotografije veličine 13x18cm, kapacitet 40, 60, 120 i 204 fotografija

kolekcija Mini Foto poklon

tvrdi ili meki povezu sa providnom PP folijom za fotografije veličine 9x13, 10x15 i 13x18 cm, kapacitet 36 fotografija

MODEL OBJEKTIVA	CANON EF 55–200 mm f/4,5–5,6 II USM	CANON EF 70–300 mm f/4,5–6,3 IS USM	NIKON AF-S DX VR Zoom Nikkor 55–200 mm f/4,5–5,6G ED	NIKON AF-S VR Zoom Nikkor 70–300 mm f/4,5–5,6G IF ED	OLYMPUS ZUIKO DIGITAL ED 40–150 mm f/3,5–5,6	OLYMPUS ZUIKO DIGITAL ED 40–150 mm f/3,5–4,5	PENTAX SMC-DA 50–200 mm f/4,0–5,6	SIGMA 55–200 mm f/4,5–5,6 DC	SIGMA 70–300 mm f/4,5–5,6 DG MACRO	SIGMA 70–300 mm f/4,5–5,6 APO DG MACRO	SONY 75–300 mm f/4,5–5,6
Cena	23.240 din. (280 evra)	53.950 din. (650 evra)	21.165 din. (255 evra)	45.567 din. (549 evra)	21.580 din. (260 evra)	22.410 din. (270 evra)	24.070 din. (290 evra)	15.355 din. (185 evra)	12.035 din. (145 evra)	17.181 din. (207 evra)	19.505 din. (235 evra)
Bajonet	Canon EF	Canon EF	Nikon F	Nikon F	4/3 sistem	4/3 sistem	Pentax KAF	Sigma, Sony α, Nikon, Canon, Pentax, 4/3 sistem	Sigma, Sony α, Nikon, Canon, Pentax	Sigma, Sony α, Nikon, Canon, Pentax	Sony α
Žižna daljina	55–200 mm	70–300 mm	55–200 mm	70–300 mm	40–150 mm	40–150 mm	50–200 mm	55–200 mm	70–300 mm	70–300 mm	75–300 mm
Ekvivalentna žižna daljina za format od 35 mm	88–320 mm	112–480 mm	82,5–300 mm	105–450 mm	80–300 mm	80–300 mm	75–300 mm	82,5–300 mm (1,5x) ili 88–320 mm (1,6x)	105–450 mm (1,5x) ili 112–480 mm (1,6x)	105–450 mm (1,5x) ili 112–480 mm (1,6x)	112,5–450 mm
Maksimalan otvor blende	f/4,5 (55 mm) i f/5,6 (200 mm)	f/4,5 (70 mm) i f/5,6 (300 mm)	f/4,5 (55 mm) i f/5,6 (200 mm)	f/4,5 (70 mm) i f/5,6 (300 mm)	f/4,0 (40 mm) i f/5,6 (150 mm)	f/3,5 (40 mm) i f/4,5 (150 mm)	f/4,0 (50 mm) i f/5,6 (200 mm)	f/4,5 (55 mm) i f/5,6 (200 mm)	f/4,5 (70 mm) i f/5,6 (300 mm)	f/4,5 (70 mm) i f/5,6 (300 mm)	f/4,5 (70 mm) i f/5,6 (300 mm)
Minimalan otvor blende	f/22–27	f/22–32	f/22	f/32	f/22	f/22	f/22–32	f/22	f/22	f/22	f/32
Konstrukcija (br. sočiva / br. grupa sočiva)	13 / 13	15 / 10	15 / 11	17 / 12	12 / 9	13 / 10	11 / 10	12 / 9	14 / 10	14 / 10	13 / 10
Stabilizator slike	ne	da	da	da	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
Minimalna daljina izoštravanja	1,2 m	1,5 m	0,95 m	1,5 m	0,9 m	1,5 m	1,1 m	1,1 m	1,5 m (0,95 m–makro)	1,5 m (0,95 m–makro)	1,5 m
Prečnik filtra:	52 mm	58 mm	52 mm	67 mm	58 mm	58 mm	52 mm	55 mm	58 mm	58 mm	55 mm
Senilo	ET-54	ET-65B	HB-37	HB-36	LH-61D	LH-61B	nema oznaku	LH595-01	LH635-01	LH635-01	nema oznaku
Dimenzije / masa	70,4 x 97,3 mm / 310 g	76,5 x 142,8 mm / 630 g	73 x 99,5 mm / 335 g	80 x 143,5 mm / 745 g	66,5 x 72 mm / 220 g	66,5 x 72 mm / 220 g	66,5 x 78,5 mm / 255 g	71,5 x 87,1 mm / 310 g	76,6 x 122 mm / 545 g	76,6 x 122 mm / 550 g	71 x 122 mm / 460 g
Sadržaj kutije	prednji i zadnji poklopac	prednji i zadnji poklopac	prednji, zadnji poklopac, senilo, meka tobrica	prednji, zadnji poklopac, senilo i meka tobrica	prednji, zadnji poklopac i senilo	prednji, zadnji poklopac i senilo	prednji, zadnji poklopac i senilo	prednji, zadnji poklopac i senilo	prednji, zadnji poklopac, senilo i torba	prednji, zadnji poklopac i senilo	prednji, zadnji poklopac i senilo
Informacije	www.canon-adria.com	www.refot.com tel.: 011/24-56-151	www.refot.com tel.: 011/24-56-151	www.refot.com tel.: 011/24-56-151	www.olympus.co.yu tel.: 011/34-04-138	www.olympus.co.yu tel.: 011/34-04-138	www.btl.co.yu tel.: 35-40-940,	www.sigma.foto-oprema.com tel.: 011/21-76-139	www.sigma.foto-oprema.com tel.: 011/21-76-139	www.sigma.foto-oprema.com tel.: 011/21-76-139	www.sony.co.yu

sprint

35000 Jagodina, Ribarski put bb, +381 35 229 559, 229 445, www.sprint-ja.co.yu

SIGMA SD14

Drugačiji od drugih

NAKON FOTOAPARATA SD9 I SD10, OVO JE TREĆI "SIGMIN" D-SLR FOTOAPARAT KOJI JEDINI KORISTI FOVEON CMOS SENZOR, ALI NOVIJE GENERACIJE. DA LI JE OVO FOTOAPARAT SA 4,7 ILI 14,06 MILIONA PIKSELA, POKUŠAĆEMO DA ODGONETNEMO

formatu. Moguće je fotografisati brzinom od tri snimka u sekundi, a bafer od šest snimaka nedovoljan je za snimanje akcionih scena.

posедуje zaštitni filter iza bajoneta koji treba da spreči ulazak nečistoća kada menjamo objektiv, a koje bi mogle da zaprljaju senzor. Filter se može lagano skinuti kada je potrebno čistiti senzor. Autofokus je nešto poboljšan jer brže reaguje, a još uvek ima problema kada su lošiji svetlosni uslovi. Ugrađeni blic može bežično da kontroliše eksterni blic Sigma EF-500DG SUPER.

KVALITET FOTOGRAFIJE:

Nakon što sam prvo otvorio snimljene fotografije u računaru, one su bile iznenađujuće jasne, s dobrim kontrastom i dosta detalja u svetlim delovima i u senkama. Kada je u pitanju kvalitet snimljenih fotografija za osetljivosti između ISO 100 i ISO 400, zbog specifičnog senzora koji ima ovaj model najbolje je uporediti ga sa D-SLR fotoaparatom koji koriste klasične senzore s rezolucijom između 8 i 10 miliona piksela, a to bi i mogao biti odgovor na pitanje iz našeg podnaslova. Fotografije imaju izrazito mali šum i dobru reprodukciju boja. Za osetljivosti iznad ISO 800, međutim, on se dramatično uvećava, dok su za osetljivosti od ISO 1.600 slabo upotrebljive. Naravno, za oštrije fotografije preporučujem da uložite malo više novca u kvalitetnije "Sigma" objektivne.

SOFTVER I OPREMLJENOST Uz fotoaparat isporučuje se najnovija verzija Sigma Photo Pro 3.0 programa koji se razlikuje od mnogih drugih proizvođača. On nudi mnogo više od običnog RAW konvertera. Jednostavan je za rukovanje, a posebno se ističu automatske opcije za konverziju RAW formata koje daju odlične rezultate. Jednostavno,

Točičić za uključivanje fotoaparata i izbor načina snimanja

Točičić za izbor ekspozicijskih režima rada

možete pretražiti i pregledati snimljene fotografije, a posebno je zanimljiva opcija "Monitor verification mode" koja vam omogućava proveru da li je monitor ispravno kalibrisan. Za napajanje sada koristi punjivu Li-jon bateriju, sličnu po obliku i dimenzijama koju koristi i većina osatlih D-SLR fotoaparata. Dobija se zajedno s punjačem, a sa jednim punjenjem moguće je snimiti oko 400 fotografija. Za njega je predviđen nosač baterija s vertikalnim rukohvatom PG-21, AC-adapter, bežični i žičani okidač, blic i bogata ponuda objektivna koje nudi "Sigma".

CENA / KVALITET Po ceni većoj od 1.000 evra direktan je konkurent fotoaparatom Fujifilm FinePix S5Pro, Nikon D200 i Canon 30D. Znatno je unapređen u odnosu na prethodni model, nudi odličan kvalitet snimljenih fotografija s nižim osetljivostima. Sporiji je u odnosu na konkurenciju, što sigurno neće smetati onima koji se bave fotografisanjem pejzaža.

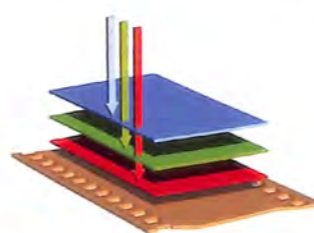
B. BJELICA

DA SE PODSETIMO

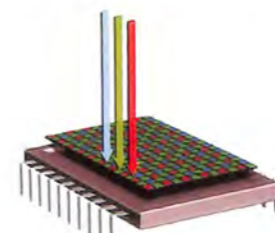
KAKO RADI FOVEON SENZOR?

Dok je kod većine digitalnih fotoaparata optički senzor osetljiv samo na intenzitet svetlosti, odnosno sami po sebi ne mogu da prepoznaju boje, da bi digitalni fotoaparat mogao da snimi i informaciju o boji, ispred optičkog senzora nalazi se optički filter koji sadrži tri primarne boje (RGB—crvenu, zelenu i plavu). Iznad svakog fotoosetljivog elementa na senzoru koji predstavlja jedan piksel, nalazi se i filter za određenu boju. Najčešće se koristi Bajerov (Bayer) princip rasporeda boja na filteru gde je svaki drugi filter (i njegov piksel) zelen jer je ljudsko oko upravo najosetljivije na ovu boju, dok je jedan od četiri filtra crven ili plav. Da bi se dobila digitalna fotografija, softverski se interpoliraju i analiziraju sve ti mreže boja i izračunavaju međuvrednosti.

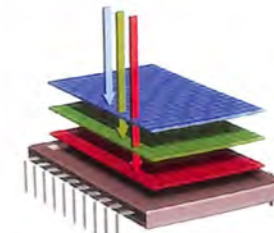
Struktura i princip rada Foveon X3 senzora sličniji su klasičnom filmu koji je sastavljen od tri fotoosetljiva sloja, od kojih svaki reaguje na jednu od osnovnih RGB boja. Foveon X3 CMOS senzor sastoji se od tri sloja fotodetektora koji reaguju svaki na jednu od RGB boja, identično slojevima klasičnog filma u boji, što omogućava detekciju boje u svakom pikselu. Ovo je moguće zahvaljujući silicijumu koji ima sposobnost da razdeljuje boje po dubini, zapravo može na različitim dubinama ispod površine da registruje različite talasne dužine svetlosti. Prvi sloj površine senzora registruje plavu, drugi sloj zelenu, a treći crvenu svetlost i to sve na jednom pikselu, tako da je svaki piksel stub od tri fotoosetljiva elementa gde svaki reaguje na različitu boju svetlosti, čime se dobija potpuna fotoosetljivost elementa. Zbog toga nije potrebna filterska mreža i teorijski, zbog smanjene potrebe za

Kako radi film

Kako radi klasičan senzor

Kako radi Foveon X3 senzor

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	
Cena (sa PDV)	102.090 din. (1.230 evra sa objektivom 17-70 mm f/28-4,5)
Priključak za objektiv—bajonet	Sigma SA
Faktor uvećanja žižne daljine	1,7 x
Tip senzora / veličina	Foveon CMOS / 20,7 x 13,8 mm
Odnos strana senzora	1,5 (3:2)
Maksimalan efektivni broj piksela	2,652 x 1,768 x 3 piksela
Format u kojem snima	JPEG i RAW + JPEG
Tražilo	pokriva 98 % vidnog polja s uvećanjem 0,9 x, korekcija dioptrije -3 do +1,5 m ⁻¹
Displej	2,5 inča (6,4 cm) TFT LCD sa 150.000 piksela
Autofokus / krstastih senzora / osetljivost za ISO 100	sistem sa 5 AF polja / jedan krstasti / 0 do 18 EV
AF osvetljavač	da
Brzina zatvarača	30 s do 1/4.000 s i B
Sinhronizacija blica	1/180 s
Ekspozicijski režimi rada	P, A, S i M
Merni sistem	merenje na čitavoj površini u osam segmenata, centralno, merenje s naglaskom na centar
Ekvivalentna osetljivost (ISO)	ručno (ISO 100 / 200 / 400 / 800 / 1.600 – proširena)
Korekcija ekspozicije	+/- 3 EV (korak 0,3 EV)
Korekcija snage blica	+/- 3 EV (korak 0,3 EV)
AutoBracketing	da
Balans belog	Auto, 7 definisanih opcija, prethodno izmereni
Bracketing / fino podešavanje balansa belog	ne/ ne
Ugrađeni blic	GN 11 (ISO 100) i pokriva polje objektivna do 17 mm (ekv. 29 mm)
Blic TTL sistem	S-TTL
Tip memorijske kartice	CompactFlash tip I i II i MicroDrive
Daljinski okidač	bežični RS-31, žičani CR-21
Nosač baterija s vertikalnim rukohvatom	PG-21
Kontrola dubinske oštine	da
PictBridge standard	ne
Priključci	USB 2.0, daljinski okidač, video-izlaz i X-sinhiro priključak
Napajanje	Li-jon baterija BP-21 (1.500 mAh)
Dimenzije / masa (bez baterija i objektivna)	144 x 107,3 x 80,5 mm / 700 g
Sadržaj kutije	Li-jon baterija BP-21, punjač BC-21, kabl, USB i video-kabl, poklopac za okular, i CD-ROM: Sigma Photo Pro 3.0
Informacije	tel.: 011/21-76-139 www.sigma.foto-oprema.com

KARAKTERISTIKE

Vreme spremnosti za rad	2 s
Vreme zapisa na memorijsku karticu ¹ /veličina ²	JPEG 6 s / 7,5 MB RAW 7,8 s / 13,5 MB
Brzina kontinualnog fotografisanja	3 snimka u sekundi

+ kvalitet snimljene fotografije s nižim osetljivostima, Sigma Photo Pro 3.0 softver koji se dobija

- brzina zapisa na memorijsku karticu i brzina prikaza na displeju

OCENA

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE	★★★★
MOGUĆNOSTI	★★★★
KVALITET FOTOGRAFIJE	★★★★
SOFTVER I OPREMLJENOST	★★★★★
CENA / KVALITET	★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★

¹ Koristi se memorijska kartica SanDisk Extreme III od 1 GB
² Približne vrednosti

KONSTRUKCIJA I RUKOVANJE Vidan je napredak u konstrukciji, kvalitetu izrade i dizajnu u odnosu na ranije modele. Sada je on mnogo komforniji i jednostavniji za rukovanje, a ergonomski oblikovan rukohvat i zadnji deo za oslonac palca presvučeni su gumom. Kvalitet plastike od koje su napravljeni spoljni delovi fotoaparata daje mu ozbiljan izgled i čvrstoću. Kao i raniji model SD10, na gornjem delu ima dva točičića: desni omogućava izbor ekspozicijskih režima rada (PASM), a levim se uključuje fotoaparat i bira način okidanja. Malo je čudno da nije označeno čemu služi dugme pored okidača kojim se aktivira pozadinsko osvetljenje kontrolnog displeja. Sva ostala kontrolna dugmad raspoređena su na zadnjem delu fotoaparata, što generalno poboljšava rukovanje, a dugmetu "Func" možete dodeliti jednu od sedam funkcija za direktno postavljanje parametara. Promena balansa belog, ISO osetljivosti i kvaliteta snimljenih fotografija obavlja se u istom podmeniju, što ne doprinosi njihovoj brzini promeni. Za izbor autofokusnih polja koristi isti metod kao i "Canon", gde je potrebno pritisnuti dugme, a zatim točičićem za izbor komandi, iza-

brati željeno polje. Bilo bi dobro da poseduje i još jedan točičić za izbor komandi što bi olakšalo rad u ručnom režimu rada.

MOGUĆNOSTI Ovaj fotoaparat ima senzor koji je za 1,7 puta manji od formata od 35 mm, pa tako standardan zum objektiv 17-70 mm, koji će se isporučivati kao objektiv u kompletu daje ekvivalentan vidni ugao kao objektiv 29-119 mm. Za razliku od prethodnika, od sada omogućava da se, pored sirovog RAW formata, fotografije i u kompresovanom JPEG formatu. Vreme spremnosti za rad od dve sekunde je malo sporo za današnje digitalne SLR fotoaparate kod kojih je ono uglavnom manje od jedne sekunde. Za memorisanje snimljene fotografije u RAW High formatu potrebno je 7,8 sekundi, odnosno, 6 sekundi za fotografije snimljene u JPEG

NIKON COOLPIX P5000

Snaga u malom

NOV PREDSTAVNIK COOLPIX SERIJE NUDI VEĆU MOGUĆNOST UTICAJA NA KONAČNI IZGLED SNIMljENE FOTOGRAFIJE, ŠTO ĆE ODUŠEVITI ZAHTJEVNIJE KORISNIKE

Od prestanka proizvodnje kompaktnih digitalnih fotoaparata Coolpix 8800 i Coolpix 8400 "Nikon" nije imao u ponudi kompaktni digitalni fotoaparat s mogućnošću ručnog podešavanja velikog broja parametara koji bi zadovoljio zahtevnije amatere i korisnike D-SLR fotoaparata koji žele da imaju i jedan džepni digitalni fotoaparat.

RUKOVANJE: Coolpix P5000 ima crno kućište napravljeno od legure magnezijuma s istaknutim rukohvatom i dizajnom koji pomalo podseća na umanjenu verziju "dobrog starog" Coolpix 5000, koji s uvučenim objektivom može da stane u džep. Komforan je za držanje, ima optičko tražilicu, svi parametri za fotografisanje mogu se videti na velikom displeju sa širokim uglom gledanja. Na gornjem delu fotoaparata nalaze se dva točkica, jedan za jednostavan izbor režima rada, a drugi za izbor komandi. Na zadnjoj strani posebno je zanimljivo dugme "func", čijim pritiskom i okretanjem točkica za izbor komandi biramo željeni parametar koji smo prethodno odredili u meniju (ISO osetljivost, kvalitet i rezoluciju, balans belog i redukciju vibracija).

MOGUĆNOSTI: U potpunosti je usklađen kada su u pitanju mogućnosti ručne i automatske kontrole podešavanja velikog broja parametara, pa je tako pogodan i za korisnike s većim fotoografskim znanjem, a i za one koje ne žele previše da razmišljaju o podešavanju fotoaparata. Objektiv pokriva vidni ugao ekvivalentan žižnoj daljini od 36 do 126 mm za format od 35 mm, a u situacijama kada je potrebno upotrebiti duže ekspozicije, tu

je i optički sistem za redukciju vibracija (VR). Uz odgovarajući adapter, UR-E20, može da koristi širokougao i tele konverter, a poseduje i priključak za eksterni blic (SB400, SB600 i SB800) s TTL kontrolom rada. To mu povećava fleksibilnost i mogućnost primene u različitim situacijama. Kao i kod fotoaparata Canon PowerShot G7, fotografije je moguće snimati samo u JPEG formatu. Poseduje i mogućnost izbora najboljeg snimka (BSS – Best Shot Selector) i to po kriterijumu oštine. Snimate nekoliko fotografija, a fotoaparat sam bira najoštiju i potom je snima na memorijsku karticu. Redukcija efekta crvenih očiju u fotoaparatu, izoštravanje s prioriteto na lice i D-Lighting, koji izvlači mnogo više detalja iz tamnih delova fotografije, takođe su neke od karakteristika ovog digitalca.

KARAKTERISTIKE: Rezolucija od deset miliona piksela više je nego dovoljna. Veliki fajl omogućuje vam, iako nemate potrebu za štampom fotografija velikog formata, da pravite velike isečke iz snimljenih fotografija. Spreman je za rad, kada nije aktivirana uvodna animacija, za oko sekundu, kašnjenje nakon okidanja praktično je neprimetno. Može da snimi u kontinuitetu osam fotografija brzinom od 0,8 snimaka u sekundi, a sa jednim punjenjem baterije EN-EL5 moguće je snimiti oko 200 snimaka. Ima, takođe, veliki raspon podešavanja ISO osetljivosti, od ISO 64 do ISO 3.200, s tim da je osetljivost od ISO 3.200 moguća samo s rezolucijama ispod pet miliona piksela.

KVALITET FOTOGRAFIJE: Fotografije snimljene ovim fotoaparatom dobro su eksponirane, imaju dobru oštrinu, reprodukcija boja je tačna – i s ambijentalnim svetlom, i kada se fotografiše s blicem. U meniju je moguće podešavati kontrast, oštrinu i zasićenost boja. Najbolje rezultate i fotografije bez znatnije primetnog šuma dobićete s osetljivostima od ISO 64 do ISO 200, dok su fotografije snimljene s osetljivostima od ISO 400 do ISO 800 i pored vidljivog šuma i te kako upotrebljive, a za osetljivosti ISO 1.600, ISO 2.000 i ISO 3.200 šum je znatno vidljiv.

CENA / KVALITET: Ovo je trenutno najbolji "Nikonov" kompaktni digitalni fotoaparat koji zaista nudi veliku fleksibilnost i dobar balans između ručnih i automatskih opcija za podešavanja. Cena nije visoka za mogućnosti koje nudi, a glavna konkurencija mu je fotoaparat skoro identičan i dimenzijama – Canon G7.

B. BJELICA

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	
Cena (sa PDV)	31.990 din. (385 evra)
Efektivna rezolucija	10 miliona piksela
Odnos strana senzora	4:3
Objektiv	3,5 x, 7,5–26,3 mm (ekv. 36–126 mm)
Maks. otvor blende	f/2,7–f/5,3
Min. daljina izoštravanja	4 cm
Format u kojem snima	JPEG
Ekspozicijski režimi rada	Auto, P, S, A, M i 16 programa sa scenama
Merni sistem	Matrix u 256 segmenata, centralno i fleksibilno spot
Ekv.ošetljivost (ISO)	Auto i ISO 64/100/200/400/800/1.600/2.000/3.200
Video-zapis: dužina / format / maks. rezolucija	neograničen / Quicktime / 640 x 480 piksela
Stabilizator slike	da
Displej	2,5 inča (6,4 cm) sa 207.000 piksela
Tip memorijske kartice	SD, HCSD
Tip baterije	Li-jon EN-EL5 (1.100 mAh)
Dimenzije / masa	98 x 65 x 41 mm / 200 g
Informacije	www.refot.com
Sadržaj kutije	kaš, punjiva baterija EN-EL5, punjač MH-61, USB i video kabl i CD-ROM: PictureProject i upustvo

KARAKTERISTIKE	
Vreme spremnosti za rad	1 s
Vreme zapisa na memorijsku karticu	2 s
Brzina kontinualnog fotografisanja	0,8 snimaka u sekundi

- priključak za eksterni blic, dobra ergonomija, kvalitet snimljenih fotografija i ručna kontrola rada
- nema RAW format, lošije mogućnosti kontinualnog fotografisanja

OCENA

RUKOVANJE	★★★★★
MOGUĆNOSTI	★★★★★
KARAKTERISTIKE	★★★★★
KVALITET FOTOGRAFIJE	★★★★★
CENA / KVALITET	★★★★★
UKUPNA OCENA	★★★★★

Nikon SHOP

NIKON Shop, Vuka Karadžića 7a, 011 30 34 373

Nikon D50 Set:

D50 telo, objektiv 18-70mm
62.990 din

Nikon D200 Set:

D200 telo, MB-D200, objektiv 18-200mm, SB-800
198.990 din

Nikon D80 Set:

D80 telo, objektiv 18-135mm,
SB-800, MB-D80
135.990 din

Nikon Coolpix P5000 29.990 din

Sanyo Eneloop punjač

MQN04-E4-3UTG sa 4 punjive baterije
+ POKLON 2 baterije HR3UTG-2BP
1.890 din

Manfrotto stativ MN785SHB cena 3.990 din

LowePro CompuDay Pack 5.990 din

Cene su sa uračunatim PDV-om!

HP Graphic Arts Summit

SVAKE GODINE "HEWLETT PACKARD" ORGANIZUJE SAMIT "GRAPHIC ARTS" ZA SVOJE KORISNIKE, PARTNERE I NOVINARE DA BI SE UPOZNALI S NOVITETIMA IZ OVE OBLASTI KOJE NUDI "HP" I DOBILI ODGOVORE IZ PRVE RUKA – OD STRUČNJAKA IZ LABORATORIJA KOJI UPRAVO RAZVIJAJU OVE PROIZVODE

Ove godine skup je održan u Rimu, a naš časopis imao je čast da po prvi put bude gost među novinarima iz celog sveta. Predstavljeni su i novi proizvodi: HP Indigo press 5500 – mašina za digitalnu štampu koja pruža fotokvalitet štampe, štampač velikog formata HP Designjet Z6100 s velikom brzinom i kvalitetom štampe i nova T-serija štampača (HP Designjet T1100 i HP Designjet T610) namenjenih arhitektonskim biroima, dizajn studijama, kartografima, a odlikuje se tri puta većom brzinom štampe od ranijeg modela, jeftinijom štampom, vernom reprodukcijom boja i kvalitetom reprodukcije sive i crne boje. Više informacija o novim proizvodima možete potražiti na sajtu: www.hp.co.yu.

HP DESIGNJET Z6100: Štampač velikog formata HP Designjet Z6100 namenjen je korisnicima koji zahtevaju veliku produktivnost, foto kvalitet i konzistentiju reprodukcije boje. Glavne tehničke osobine ovog štampača jesu: brzina štampe od 23,2 m²/h,

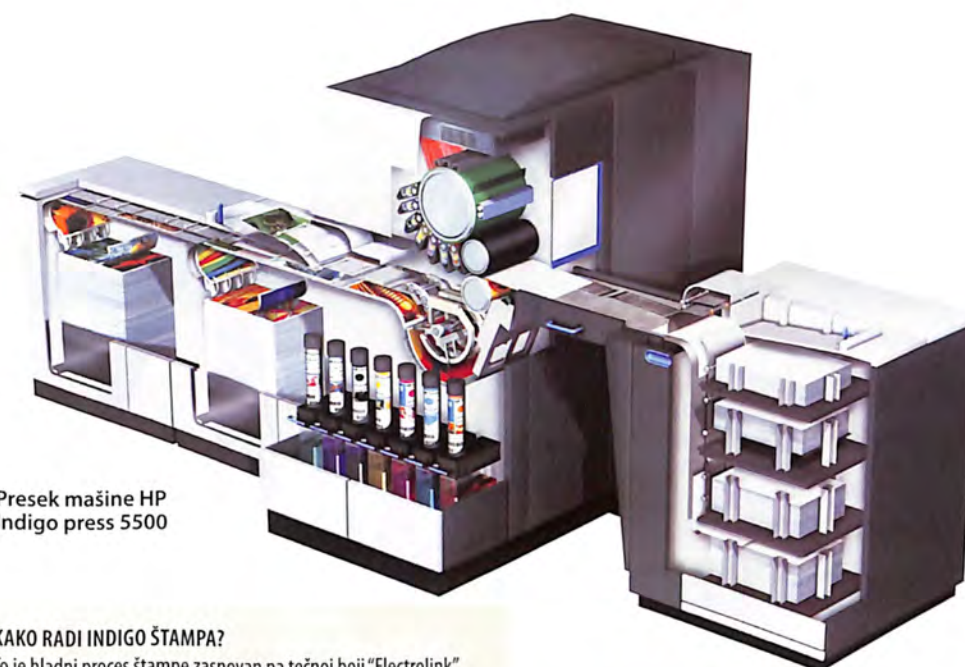
kada se štampa na foto papiru, ili 105,4 m²/h, kada se štampa na običnom papiru u "fast print" režimu. Može da koristi veliku rolnu papira od 175 m, ima kapacitet kartridža od 775 ml, koristi pigmentna HP Vivera mastila sa osam boja, među kojima su tri crne (foto-crna, mat crna i siva), za dobijanje kvalitetne reprodukcije crne i sive. Ima, takođe, nove glave za štampu s povećanom izdržljivošću, veliku frekvenciju izbacivanja kapljica mastila i malu veličinu kapljice (4 i 6 pl) za odličan prelaz, sitno zrno i fine linije. Trajnost štampe je preko 200 godina u zavisnosti od medija i uslova gde se drži fotografija, a maksimalna rezolucija štampe iznosi 2.400 x 1.200 tačaka po inču.

Posebno su zanimljive tri tehnologije koje su ugrađene u ovaj štampač: Optical Media Advance Sensor (OMAS) – direktno prati kretanje papira, čime je omogućen kvalitet štampe i prilikom brzog kretanja papira. Tehnologija HP DreamColor koristi ugrađen spektrometar koji obezbeđuje tačnost i konzistentiju reprodukcije boja, jednostavnu kalibraciju i kreiranje ICC profila. Osam kartridža raspoređenih u formaciji koja omogućava širinu zahvata od 46 mm, a samim tim i veću brzinu štampanja karakteristika su HP Double Swath tehnologije. Preko 50 vrsta originalnog papira ovog proizvođača moguće je koristiti za

štampač koji će biti dostupan u četiri varijante: HP Designjet Z6100 i Z6100ps za širinu papira od 1.067 mm (kostaće 9.500, odnosno 11.400 evra), za verzije Z6100 i Z6100ps, koje koriste papire širine 1.524 mm, treba izdvojiti 16.100, odnosno 19.200 evra. U prodaji će biti početkom juna.

HP INDIGO ŠTAMPA: Digitalna štampa danas postaje sve popularnija i polako potiskuje klasičnu ofset štampu i klasičan hemijski postupak dobijanja fotografija. Svi oni koji se bave foto-biznisom sada mogu, korišćenjem HP indigo štampe, ponuditi nove usluge kao što su izrada foto-albuma, kalendara i pozivnica krajnjim korisnicima, kao i započeti nov posao: štampanje kataloga, uputstava, nalepnica za etikete itd.

Glavna prednost ovakve štampe, pored jednostavnosti i brzine rada u svim fazama, jeste da svakoj kopiji možete dodati neki različit podatak, a da to ne utiče na cenu pojedinačne kopije. U svetu je postao potpuni hit mogućnost individualnog kreiranja foto-albuma, kalendara, agendi, čestitki, kataloga, brošura od sopstevnih fotografija i naručivanja njihove izrade preko Interneta. To bi značilo da od snimljenih fotografija s vašeg putovanja, venčanja i drugih događaja napravite izbor

Presek mašine HP Indigo press 5500

KAKO RADI INDIGO ŠTAMPA?

To je hladni proces štampe zasnovan na tačnoj boji "Electrolink" koja u sebi sadrži naelektrisane čestice pigmentacije veličine jednog mikrona. Štampa se direktno iz fajla, a podržava formate: Postscript, PDF, TIFF, JPEG, EPS, PPML i JLYT. Čestice pigmentacije za svaku separaciju prenose se na ploču po principu različitih naelektrisanja, zatim na blanket i potom na medij na koji se štampa. Može da štampa na običnoj kunststruk hartiji, reljefnom i obojenom papiru, foliji, plastici i drugim sintetičkim i samolepljivim materijalima. Štampa iz sedam boja, a može da koristi i specijalne boje vidljive pod UV zracima, fluorescentne, bele i digitalni mat lak. Dve nove boje, svetlocijan i svetlomegenta, omogućavaju veoma kvalitetnu reprodukciju tena.

Kartridži velikog kapaciteta koje koristi HP Designjet

i kreirate foto-album u nekom od velikog broja softvera koji se danas mogu naći na tržištu, a zatim elektronskom poštom pošaljete u štampariju koja pruža takvu uslugu. Na kućnu adresu dobićete kvalitetno odštampan i ukoričen foto-album i to po ceni koja je ista kao da ste izradili ili odštampani fotografije i zalepili ih u foto-album.

Ovaj proizvođač u ponudi ima pet različitih mašina, a dve mašine, HP Indigo press 5500 i HP Indigo press W 3250, nude posebne fotomogućnosti. Ovo je samo mali deo šta ova nova tehnologija pruža, a detaljne tehničke informacije možete naći na sajtu: www.hp.co.yu.

B. BJELICA

Double Swath tehnologija sa osam kartridža kod štampača HP Indigo press 5500

Tečne "Electrolink" boje koje koriste mašine za indigo štampu

SANYO

Novo. Baterije za XXI vek

Najbolje od punjivih baterija, najbolje od alkalnih baterija.

Punjive baterije

Alkalne baterije

Ponovo punjive
Veliki kapacitet
Mogućnost reciklaže

Odmah upotrebljive
Dug period skladištenja
Univerzalnost

Jedine baterije koje će vam ikada trebati!

Uvoznik i distributer: RefotB, Pčinjska 17, 11000 Beograd tel: 011 2456 151, 308 7004, fax: 426 0234, e-mail: info@refot.com

Mini-test

Manfrotto 190XPRO

Bolji kvalitet, stari dizajn

Manfrotto stativi serije 055 i 190 najpopularniji su stativi ovog proizvođača jer imaju profesionalne karakteristike, a prihvatljive su cene. Serija 190 manjih je dimenzija i zgodnija je za nošenje, pogotovo ako je kombinujemo s nekom od lakših i manjih glava. Stativ je robusan i elegantan, noge su napravljene od eloksiranog aluminijuma sa sunderastim rukohvatima, a stopala su gumena. Postoji mogućnost opremanja sa drugim tipom stopala koji ima kombinaciju gume i šiljka. Izvlačenje teleskopskih nogu fiksira se kvalitetnim bravicama, a noge stativa moguće je postaviti i pod uglom od 90 stepeni. Ono po čemu je nov 190XPRO specifičan jeste inovativan

dizajn koji omogućava jednostavno postavljanje centralnog nosača u horizontalan položaj bez potrebe za njegovim skidanjem, što je posebno važno za one koji fotografišu makro i prirodu.

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	
Cena (sa PDV-om)	12.390 din. (149 evra)
Dužina sklopljenog stativa	57 cm
Minimalna visina	8,5 cm
Maksimalna visina	146 cm
Masa	1,8 kg
Nosivost	5 kg
Informacije	www.refoto.com, tel.: 011/24-56-151, www.manfrotto.com

- jednostavno postavljanje centralnog nosača u horizontalan položaj
- nema značajnih mana

Ovako redizajnirana "stodevedesetica" dobitnik je i ovogodišnje TIPA nagrade, što govori da će nastaviti uspešnu tradiciju prethodnika. Idealne glave koje bi se uklapale u koncepciju ovog stativa, po mom izboru, bile bi glave sa tri ose kretanja: 460MG i 804RC2 ili kuglasta glava 486RC2.

OCENA

UKUPNA OCENA

UTISAK

Odličan i kvalitetan stativ s inovativnom konstrukcijom.

National Geographic NG5737

Retro stil

Nova linija rančeva i torbi koja nosi ime National Geographic predstavlja i povratak davno zaboravljenog stila u koji ćete se

na prvi pogled ili odmah zaljubiti ili vam se neće dopasti. Rustičan šarm kaiševa i kopči savršeno kamuflira vaš fotoaparatus. Ranac NG 5737 koji smo testirali, ima dovoljno mesta za puno opreme u glavnom delu, a u gornji deo možete staviti dodatnu opremu. Takođe, postoji veliki broj džepova, za koje će vam trebati malo vremena da ih sve otkrijete, a veliki bočni džep omogućava da u njega smestite sedamnaestoinčni prenosivi računar. Bez obzira na starinski stil, a zahvaljujući materijalu od kojeg je napravljen i udobnim kaiševima za nošenje, ovaj ranac moderniji je od sličnih rančeva za nošenje foto-opreme.

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	
Cena (sa PDV)	25.800 dinara
Dimenzije / masa	40 x 30 x 66 cm / 4,5 kg
Informacije	www.refot.com, tel.: 24-56-151

- neupadljiv i kvalitet izrade
- retro stil ne dopada se svakom

OCENA

UKUPNA OCENA

UTISAK

Ako vam odgovara retrostil ili nešto drugačiji ranac od ostalih, a da pri tome skriva činjenicu da se u njemu nalazi foto-oprema, onda je ovo pravi izbor za vas.

Olympus μ 770 SW

Izdržljivi mališa

Ako za ovo leto tražite fotoaparatus koji će vas pratiti u svim životnim situacijama bez straha od vode, pada ili niskih temperatura, onda to može biti upravo ovaj izdržljivi mališa Olympus μ 770 SW. Njime

možete fotografisati na dubinama do 10 m, otporan je na padove s visine od 1,5 m, kao i temperature do -10°C, i izdržljiv je na savijanje pod teretom do 100 kg. Za njega je predviđeno i podvodno kućište PT-035, s kojim možete roniti do 40 m. Kompaktna je konstrukcija tako da ga možete staviti u džep.

TEHNIČKI PODACI

OSNOVNE INFORMACIJE	
Cena sa (PDV)	33.200 din. (400 evra)
Efektivna rezolucija	7,1 milion piksela
Odnos strana senzora	4:3
Objektiv	3 x, 6,7-20,1 mm (ekv. 38-114 mm)
Maks. otvor blende	f/3,5- f/5,0
Min. daljina izostravanja (makro)	7 cm
Format u kojem snima	JPEG
Ekspozicioni režimi rada	Auto, 24 programa sa scenama
Merni sistem	digitalno ESP i spot
Ekv. osjetljivost (ISO)	Auto i ISO 80/100/200/400/800/1.600
Video-zapis: dužina / format / maks. rezolucija	neograničen / AVI / 640 x 480 piksela
Stabilizator slike	ne
Displej	2,5 inča (6,4 cm) sa 230.000 piksela
Tip memorijske kartice	xD
Tip baterije	Li-jon LI-42B
Dimenzije / masa	92 x 59 x 20 mm / 155 g
Informacije	www.olympus.co.yu

KARAKTERISTIKE

Vreme spremnosti za rad	1,6 s
Vreme zapisa na memorijsku karticu	2 s
Brzina kontinualnog fotografisanja	2 snimka u sekundi

- kompaktna, meni na srpskom jeziku, otpornost na različite uslove
- dodatne mogućnosti moraju da se više plate

jednostavan je za rukovanje jer poseduje dvadeset četiri programa s unapred definisanim situacijama, ali je broj ručnih podešavanja minimalan. Još većom jednostavnošću rukovanja doprinosi i činjenica da mu je meni lokalizovan na srpskom jeziku. Kvalitet snimljenih fotografija s nižim osjetljivostima do ISO 400 na zavidnom je nivou, a fotografije snimljene iznad te vrednosti imaju primetan šum i malo su mekše, ali su zadržale pristojnu reprodukciju boja i zadovoljiće sve one koji nemaju potrebu za velikim povećanjima fotografija. Olympus μ 770 SW dobitnik je TIPA nagrade za inovativni dizajn.

OCENA

UKUPNA OCENA

UTISAK

Izdržljivost i na najekstremnije uslove fotografisanja jeste ono što ovog mališu izdvaja od ostalih kompaktnih digitalnih fotoaparata.

© 2006 National Geographic Society. NATIONAL GEOGRAPHIC and Yellow Border are trademarks of National Geographic Society. All rights reserved. Photograph by Joel Cohen.

OSLONITE SE NA ISKUSTVO PROFESIONALNA FOTO I VIDEO OPREMA

National Geographic i Manfrotto donose vam ceo svet iskustva u izradi fotografske opreme. Naša nova i inovativna linija fotografskih i video stativa postavlja potpuno nove standarde u tehnologiji proizvodnje. Odlikuje ih pored lakoće korišćenja i izdržljivost u najekstremnijim uslovima rada. Naši stativi, monopodi, glave stativa i torbe prevazilaze sva očekivanja kako profesionalnih korisnika tako i onih kojima je fotografija hobi. National Geographic nastavlja sa podrškom ekspedicijama, naučnim istraživanjima i razvoju obrazovnih programa širom sveta.

NATIONAL GEOGRAPHIC

REFOTB

Elektronički uvoznik i distributer:
RefotB, Pionirska 17, 11000 Beograd,
t. 011 2450151, 308 7004, f. 011 446 0234,
e-mail: info@refot.com

SAMSUNG 275T

Veliki, veći, naj...

Kada do vas stigne relativno mala kutija, zapanji vas ono što iz nje može da se izvuče. "Samsungov" monitor od čak 27 inča kao da je rastao svakog trenutka koji je proveo van pakovanja. Zahvaljujući Preduzeću "ERC-commerce", a nakon predstavljanja modela Samsung XL20 LedBlue, opet se na našem stolu našao monitor koji pleni pre svega veličinom i suprotno narodnoj poslovi – dokazuje da je veličina i te kako bitna. Ovaj monitor odlikuje veoma čist dizajn, karakterističan za sve modele ovog

proizvođača, i prvenstveno je namenjen zahtevnijim korisnicima, pogotovo onima koji vole da gledaju veliku sliku u standardu 16:9.

Pored uobičajenog korišćenja gde je pokazao očekivano dobre rezultate, Samsung 275T može biti veoma upotrebljiv u prezentacijama, ali i kod fotografa za sve češće žiriranje digitalno pristiglih radova. Mi smo imali sreću da ga iskoristimo pri izboru fotografija namenjenih izložbi u Velikoj Plani

kada su se sami fotografi mogli uveriti da više nije potrebno viriti preko tuđeg ramena u pokušaju da dokuče šta to žiri uopšte radi. Jedno malo upozorenje namenjeno je pre svega autorima, jer se na ovakvom monitoru i najmanje greške vide veoma jasno. A kada smo već kod jasne slike, za nju je zadužen ceo niz "Samsungovih" Magic opcija, koje su u osnovi skup novih tehnologija koje ove monitore čine boljima. Prva na listi jeste tehnologija zvana MagicContrast™, koja pruža odnos od 1.500:1 i

u kombinaciji s rezolucijom i osvetljenošću monitora daje maksimalan kvalitet. Zatim je tu i MagicSpeed™, što označava vreme odziva (siva do sive) od samo 2 ms i pruža veliki kvalitet i čistoću slike koju na monitoru posmatramo. MagicColor™ tehnologija ima dve mogućnosti podešavanja monitora i boja: Full i Intelligent. Druga varijanta je za fotografe mnogo zanimljivija jer pazi na realnu reprodukciju tonova kože.

Kao i ostali monitori ovog proizvođača, i model 275T poseduje MagicStand™ mogućnosti, pomoću kojih se monitor može okretati i postaviti u bilo koji položaj, što uz MagicRotation™ omogućava korišćenje monitora i u vertikalnom položaju koji je podesan za velike tekstualne dokumente. Tu su još i MagicTune™ i MagicTuner™ opcije od koji prva omogućava sva podešavanja putem miša, a druga obezbeđuje kompatibilnost svim poznatim standardima za video-ulaze – NTSC, PAL, Secam... Vredi pomenuti i MagicNet™, MagicZone™ i MagicBright™ tehnologije koje povećavaju broj načina na koji se monitori mogu povezivati i optimizovati za pojedine vrste poslova. I kao što sam proizvođač navodi, više nije pitanje koji ćete monitor izabrati, već koji će to Samsung biti.

► OCENA

UKUPNA OCENA	★★★★★
ROKOVANJE	★★★★★
MOGUĆNOSTI	★★★★★
KARAKTERISTIKE	★★★★★
KVALITET FOTOGRAFIJE	★★★★★
CENA / KVALITET	★★★★★

SyncMaster 275T

Zamislite savršenu sliku

Spoj fantastičnog dizajna, savršenih karakteristika i neverovatnih performansi čini Samsung SyncMaster 275T vrhuncem profesionalizma.

Kontrast: 1000:1 (dinamički kontrast: 3000:1)
Maks. rezolucija: 1920 x 1200 (60Hz)
Ugao vidljivosti: 178° x 178°

Osvetljenje: 500cd/m²
Vreme odziva: 6ms
DVI-D sa HDCP

Sanyo punjači i Eneloop baterije

KLASIČNE PUNJIVE BATERIJE RELATIVNO BRZO SE PRAZNE I KADA IH NE KORISTIMO, A ALKALNE BATERIJE NE MOGU DA SE PUNE. OVA DVA PROBLEMA PREVAZIĐENA SU "ENELOOP" BATERIJAMA

Za ovaj broj testirali smo tri "Sanyo" punjača s "Eneloop" baterijama. Ovaj sasvim nov tip baterija trenutno proizvodi samo nekoliko fabrika. Pod imenom Recyko prodaje ih "GP", "Varta" ih je krstila kao Ready2Use, "Unioss" ih zove Hybrio, dok se "Sanyo" odlučio za naziv Eneloop.

KAKVE SU TE NOVE BATERIJE?

Osnovni nedostatak klasičnih NiMH baterija jeste veliko samopražnjenje – oko jedan odsto dnevno pri temperaturi od 20°C. To znači da će one biti prazne i neupotrebjive posle tri meseca. Ali, na temperaturi od 45°C baterije mogu da izgube i 6 posto kapaciteta dnevno, tako da posle petnaestak dana provedenih na visokoj temperaturi ne mogu da se koriste dok se ponovo ne napune. Kako su baterije, posebno ponovo punjive, osnovni izvor energije svih prenosivih uređaja, javila se potreba za vrstom baterija koje će u svakom momentu biti sposobne da "nahrane" prenosivi uređaj, u našem slučaju verovatno digitalni fotoaparati, dovoljnom količinom energije da bi on mogao da funkcioniše. Napori pronalazača urodili su plodom i tako su nastale baterije navedene u uvodnom delu ovoga testa. Istini za volju, treba reći da ove baterije imaju manji nominalni kapacitet, on se kreće oko 2.000 mAh, ali su čak i godinu dana posle punjenja uvek spremne za upotrebu, jer zahvaljujući malom samopražnjenju u tom periodu zadržavaju 80–85 procenata deklarisanog kapaciteta.

ENELOOP BATERIJE

Verovatno najpouzdanije baterije na našem tržištu trenutno se proizvode u veličini AAA s nominalnim kapacitetom od 800 mAh, i u popularnijoj veličini AA od 2.000 mAh. Standardno punjenje baterija veličine AAA je strujom od 120 mA i iznosi 8 časova, a strujom od 250 mA baterije veličine AA mogu da se napune za deset sati. Koristimo li brzi punjač, trebaće nam 170 minuta da bi AAA baterije napunile strujom od 380 mA ili 250 minuta pri struji od 600 mA za baterije veličine AA.

Ove baterije imaju potpuno nov dizajn, bele su boje, s neupadljivim slovima, što ih izdvaja od ostalih baterija. Napomenimo još i to da su, za razliku od pomenutih "ostalih" baterija, ove s oznakom "Eneloop" pravljeni u Japanu.

KUĆNI PUNJAČ

Zvaničan naziv ovoga punjača jeste Sanyo NC-MQN04, što je malo komplikovano da se zapamti, te ćemo ga jednostavno zvati kućnim punjačem. Kompaktan je, što znači da se sastoji od jednog dela. Po ulaganju baterija, punjač se priključuje na zidnu šuko ili običnu utičnicu.

Može se koristiti za punjenje 2 ili 4 baterije AAA ili AA tipa, ali se u istom trenutku može puniti samo jedan od ovih tipova. Veličina AA punjača je od 250 mA, a AAA baterije od 120 mA. Da bi se sprečilo veliko zagrevanje baterija, koje se dešava zbog prekomernog punjenja, ugrađen tajmer isključuje punjač posle oko 16 časova od početka punjenja baterija. Punjač ima i dva zelena LED indikatora koji označavaju da je punjenje u toku i koji će se ugasiti tek kada tajmer isključuje punjenje, a ne kada je baterija puna. Zbog toga treba obratiti pažnju na vreme koje je potrebno za punjenje, što zavisi od kapaciteta baterije. To vreme iznosi 13 časova za NiMH AA baterije od 2.700 mAh, 12 časova za 2.500 mAh, dok će baterije od 1.700 mAh biti napunjene za osam sati. Ako punite AAA baterije od 1.000 mAh, trebaće vam 10, a za 900 mAh 9 časova. Ovaj punjač izrađen je od izvanredne čvrste bele plastike. Ako se kupuje zajedno s baterijama (četiri "Eneloop" AA baterije), cena mu je vrlo pristupačna – 1.598 dinara.

SANYO BRZI PUTNI PUNJAČ

Ovaj punjač ima veoma komplikovan zvaničan naziv – glasi MDR03W – ali njegove osobine zaslužuju daleko više pažnje od imena. I on je, kao i njegov prethodnik, izrađen od bele plastike, ali u mat verziji. Budući da je predviđen za putovanja, nije čudo što je malih dimenzija, a ima i još jednu dobru osobinu – može da koristi struju napona između 100 i 240 V bez posebnog podešavanja. Ovaj putni punjač puni "Eneloop" baterije AA strujom od 600 mA za 250 minuta, dok će AAA baterije strujom od 380 mA napuniti za 170 minuta. Po ulaganju baterija i uključivanju u struju upaliće se kontrolni LED indikator na punjaču, koji će se ugasiti kada je punjenje završeno. Ako ovaj indikator treperi tokom dve sekunde, to je pokazatelj da je temperatura ambijenta izvan raspona (0 –35)°C predviđenog za njegov rad, a treperenje s

intervalom od pola sekunde znači da je u punjač stavljena neispravna baterija. Sa dve AA "Eneloop" baterije ovaj odličan punjač prodaje se za 1.798 dinara.

USB PUNJAČ

I, na kraju, evo najnovijeg punjača firme "Sanyo". Malih je dimenzija, najviše zahvaljujući izvanrednoj ideji i rešenju da se struja za punjenje baterija ovim punjačem dobija direktno iz računara putem USB priključka. Punjače malih dimenzija pravili su i drugi proizvođači, ali su ti punjači koristili struju direktno iz zidnog priključka tako da je kabl pomoću koga je punjač dobijao struju često bio veći od samoga punjača. Zbog toga smatramo da je snabdevanje punjača strujom pomoću USB priključka odličan primer minijaturizacije.

Oznaka ovoga punjača jeste NCMDU01. Predviđen je za punjenje AA i AAA baterija. Kao i svi "Sanyo" punjači, izrađen je od izvanredne bele sjajne plastike, a dužina kabela zajedno s USB priključkom je oko 10 cm. Kada nije u upotrebi, kabl se može saviti oko punjača, nakon čega se USB može ubaciti u ležište predviđeno za njega. Ovo je izvedeno na jednostavan način tako da dimenzije punjača ostanu praktično iste i kada je punjač u radu, i kada je spakovan.

Ako punimo AAA baterije, pravougaoni preklopni konektor pozitivnog pola treba da je spušten, a za AA baterije treba ga podići. Po ulaganju baterija, priključiti punjač na USB kontakt računara na "standby" poziciju. Punjač ima kontrolni LED indikator, ali je on smešten ispod delimično transparentne bele plastike i "vidi" se tek kada počne da svetli. Treperenje u intervalima od 1,5 s označava da je punjenje u toku. Brzo treperenje (0,5 s) znak je da s baterijom nešto nije uredu. Po završetku punjenja, LED indikator konstantno svetli, sve dok se punjač ne isključi. Preporučljivo je da se sem punjača, u vreme punjenja baterija, ništa drugo ne priključuje na USB priključke računara.

Ulazna struja punjača iznosi 500 mA i 5 V napona, dok je izlazna 850 mA, ako se puni samo jedna baterija, a 450 mA ako punimo dve baterije zajedno. Napon struje pri izlazu je 1,2 V. Ovo omogućava da se jedna "Eneloop" baterija od 2.000 mAh napuni za 140 minuta, dok je za punjenje dve takve baterije potrebno 280 minuta. "Eneloop" baterija AAA od 800 mAh zahteva jedan sat punjenja, za dve je potrebno duplo vremena. Pomenimo još i gabarite ovog simpaticnog, minijaturnog punjača (93x47x17,5 mm, masa 47 g), kao i to da se on prodaje u kompletu sa dve AAA "Eneloop" baterije. Cena mu je 1.314 dinara s PDV-om.

MIROSLAV NIKOLJAČIĆ

KALIBRACIJA MONITORA

ZAŠTO JE POTREBNO KALIBRISATI MONITOR?

U okruženju koje koristi sistem upravljanja bojom, prikaz boje uvek je korigovan pre nego što se pošalje na ekran. Na primer: kada otvorite sliku u "fotošopu", RGB vrednosti se konvertuju u CIE-Lab, zatim u CIE-Lab vrednosti RGB radnog prostora, sledi konverzija u CIE-Lab vrednosti monitora, koje se transformišu nazad u RGB izlazni kolorni prostor monitora. Kada koristimo sistem za upravljanje bojom (Color Management System, CMS) kvalitet ICC profila od izuzetne je važnosti. Ako profil ne opisuje tačno mogućnosti monitora, imaćemo nepredviđen rezultat na ekranu.

Kada radimo kritičnu operaciju provere ili obradu slike, važno je da monitor odlično prikazuje boju, glatko prikazuje gradaciju, osvetljenosti i nijanse boja, tačnu kolornu temperaturu. Ali najvažnije je da monitor zadrži svoje osobine. Fabrički ICC profili, nažalost, nisu tačni iz nekoliko razloga. Prvi je zemljino magnetno polje koje ima jak uticaj na klasične monitoare s katodnom cevi. Nemoguće je predvideti položaj i orijentaciju monitora pa su ti monitori imali uređaje za podešavanje boje, kolorimetre. Da bi izvukli maksimum, čak i najnovije generacije TFT profesionalnih monitora zahtevaju kalibraciju jer se prikaz slike menja tokom prvih nekoliko nedelja. Retko koji monitor je tačno podešen pa da bi zadovoljio korisnikovu okruženje i standarde

industrije za koju se koristi posle nekog vremena mora se uraditi nova kalibracija. Neophodna je nedeljna provera da bi se te promene kompenzovala - sve dok se monitor ne stabilizuje. Posle toga provera je dovoljno raditi jednom mesečno, a za poslove koji zahtevaju poštovanje strogih normi preporučena je nedeljna provera. Ključno pitanje je koji monitori mogu da se kalibrišu? Odgovor nije jednostavan. Za kalibraciju monitora postoje dva metoda.

SOFTVERSKA KALIBRACIJA

Prilikom kalibracije mi menjamo izlaz na monitoru, tj. vršimo izmene bazirane na rezultatima merenja i korekcija u memoriji grafičke karte. Kada koristimo taj metod, broj nivoa sive smanjuje se ispod 256 po kanalu (ukoliko imamo neki od slabijih modela TFT ekrana koji imaju 6 bita, taj broj je 64 nijanse po kanalu odnosno ukupno 262.144 nijanse boja). Gradacije boje neće biti glatke ali prednost je da se skoro svaki monitor može kalibrirati.

HARDVERSKA KALIBRACIJA

Kada radimo hardversku kalibraciju, podešavamo boje direktno na monitoru. Izlaz s grafičke karte je netaknut, tako da nema smanjenja nivoa sive boje. Na taj način moguće je uraditi veoma preciznu kalibraciju, ali monitor mora da poseduje minimum

desetobitnu tabelu. Važno je napomenuti da kalibracijom podešavamo kontrast, temperaturu i linearizujemo monitor čime ga dovodimo u najbolje moguće stanje. Nije realno očekivati da, čak i ako ga kalibrišemo, monitor za poslovnu primenu zameni profesionalni.

Dugo su uređaji i programi za kalibraciju i profilisanje cenom prevazilazili vrednost profesionalnog monitora ali pojavom "Eye-One Display 2" uređaja situacija se promenila - ovo rešenje omogućava softversko i hardversko podešavanje skoro svakog monitora. Po konstrukciji "Eye-One display" je kolorimetar različit od ostalih "Eye-One" uređaja koji pored kalibracije monitora služe i za kalibraciju projektora, štampača, štamparskih mašina i uzoraka boje.

EYE-ONE MATCH

Programski zahtevi su vrlo skromni a instalacija (Win i Mac platforme) je jednostavna jer program sam pronalazi uređaj. Kalibracija se izvršava jednim pritiskom dugmeta, bez intervencije korisnika i traje oko 5 minuta. Za monitore koji zahtevaju softversku kalibraciju, tu je wizard koji nas vodi kroz postupak. U oba slučaja na početku treba da se odlučimo za temperaturu, gamu, osvetljenost monitora. Posle kalibracije moguće je startovati "Monitor validator" koji će proveriti kvalitet kalibracije i izrađenog ICC profila.

GORAN JOVANOVIĆ

Spektrofotometri

- Za pripremu za štampu
- i1 Display2 ..... 219€
- i1 DesignLT ..... 895€
- i1 Photo LT ..... 795€
- i1 Photo ..... 1495€
- i1 Photo ..... 1495€
- Eye-One XT ..... 2695€
- Eye-One iSiS ..... 4495€

- Za štampu
- Spectrodens Basic ..... 2650€
- Spectrodens Advanced ..... 3650€
- Spectrodens Premium ..... 4650€
- Spectro-Eye ..... 4857€
- QUICKDens 100 ..... 2199€
- DensiEye 700 ..... 2199€

- Za plastiku i tekstil
- Datacolor 400™ ..... 4040€
- Datacolor 600™ ..... 4650€
- Datacolor 650™ ..... 770€
- PlateQuality Software ..... 770€

- Poseban bundle sa PQS (SW)
- iCPlate II Basic +PQS (SW) ..... 2450€
- iCPlate II Advanced +PQS (SW) ..... 3950€

Preporučena maloprodajna cena u dinarskoj protivvrednosti, bez obračunatog PDV-a

Proofing sistem

- RIP
- EFI ColorProof XF (M) ..... 1500€
- EFI ColorProof XF (XL) ..... 2300€
- EFI ColorProof XF (XXL) ..... 2700€
- EFI Designer(M) ..... 700€
- EFI Designer(XL) ..... 1000€
- EFI Designer(XXL) ..... 1300€

- Poseban bundle sa RIPOM!
- ES-1000 Spektrofotometar ..... 850€
- Promo Production bundle ..... 3250€
- Crossgrade! ..... 1300€

- Štampači
- Epson Stylus Pro 3800 ..... 1310€
- Epson Stylus Pro 4400 ..... 2000€
- Epson Stylus Pro 4800 ..... 2100€
- Epson Stylus Pro 7400 ..... 3200€
- Epson Stylus Pro 7800 ..... 3500€
- Epson Stylus Pro 9400 ..... 4400€
- Epson Stylus Pro 9800 ..... 6100€

- Monitori
- EIZO S1721SA-GY ..... 399€
- EIZO S1931SA-GY ..... 499€
- EIZO S2111W-BK ..... 799€
- EIZO S2411W-BK ..... 1119€
- EIZO CE210W-BK ..... 949€
- EIZO CE240W-BK ..... 1399€
- EIZO CG19 ..... 1399€
- EIZO CG211 ..... 2049€
- EIZO CG221 ..... 3749€

Color karte

- Foto Target
- Munsell ColorChecker SG ..... 3200€
- Munsell ColorChecker ..... 3200€
- Munsell Grey Scale ..... 3200€
- Munsell White Balance ..... 3200€

Papiri

- Foto papiri
- PM230 Matt A4-50 ..... 10€
- PM230 Matt 106,7 cm x 20m ..... 35€
- PPM190 Pastel-Matt A4-50 ..... 10€
- PPM190 PM 106,7 cm x 20m ..... 35€
- FM160 Film Matt A4-50 ..... 50€
- FM160 FM 106,7 cm x 20m ..... 35€
- PHG260 High-Gloss A4-50 ..... 35€
- PHG260 HG 106,7 cm x 20m ..... 100€
- BP210 Handmade papir A4-50 ..... 70€
- BT270 Baryt A4-50 ..... 70€
- BT270 Baryt 106,7 cm x 15m ..... 35€

- Materijali za produkciju
- CPP340 Canvas Pro Plus A4-50 ..... 140€
- CPP340 Canvas Pro Plus ..... 35€
- EFI Production 1140 Backlit ..... 35€
- EFI 1150 Tyvek Banner ..... 35€

- Fogra certifikovani Proof papiri
- EFI Semmimat proof 9200 ..... 35€
- EFI Gravure Proof Paper 4245 ..... 35€
- EFI Proof Paper ZP 55 ..... 35€
- EFI Photo Paper 1260 Semimatt ..... 35€
- EFI Photo PP 4250 High-Gloss ..... 35€

Color management seminari

Naučite pravila, upotrebite alat, gospodare Vašim bojama

Osnovni broj: 011 30 58 244
 Adresa: Beograd, Batajona 5
 Kontakt: andrijev@colormat.com

- Uvod u color management ..... 35€
- Procesna kontrola štampe ..... 35€

Colormat doo
 Beogradskog bataljona 5
 Andrijev venac 12
 tel: 011 30 58 244
 fax: 011 30 58 245
 e-mail: color@colormat.com
 http://www.colormat.com

GORAN MALIĆ,
Majstor fotografije
FSJ/FSS, AFIAP

Krajem sedamdesetih godina prošlog veka veliki mag "lajf" fotografije Anri Kartije-Breson iznenadio je poštuvoace kad je izjavio da će se ubuduće baviti – crtanjem! Odista, veliki as počeo je da obilazi pariske muzeje da bi u njima skicirao antičke skulpture, arheološke ostatke ili skelete dinosaurususa, pokazujući savršeno majstorstvo vladanja olovkom u nadrealističkom maniru. Kasnije je otkrio da je bio zasićen fotografijom i da će joj se vratiti kada za to dođe vreme. Ipak, nije se vratio stvaralačkoj fotografiji, nego sređivanju bogatog arhiva i ustanovljavanju fondacije pod svojim imenom. Odista, bavljenje fotografijom je vrlo opojno, ali katkad dolazi do zasićenja. Savet je: promenite temu, a ako baš mora, onda i model likovnog izražavanja, napunite baterije nečim drugim, a onda se vratite umetnosti optike, fotografiji. Recept je proveren, ne može da omane. Ovaj uvod treba da opravda razloge za okončanje našeg druženja jer komentator vaših fotografija ima, osim pisanja, i neke druge ambicije. Od broja 23 našeg časopisa, u junu 2004, kad smo preuzeli uređivanje ove rubrike, pa do ovog broja, proteklo je tačno tri godine. Za to vreme komentarisali smo 158 foto-amaterskih radova od 120 autora. Veoma nas raduje što su mnogi od tih stvaralaca, nakon naših saveta, pronašli svoje mesto u izlagačkoj praksi. To je, uostalom, i jedan od ciljeva ove rubrike, a nama najveća nagrada.

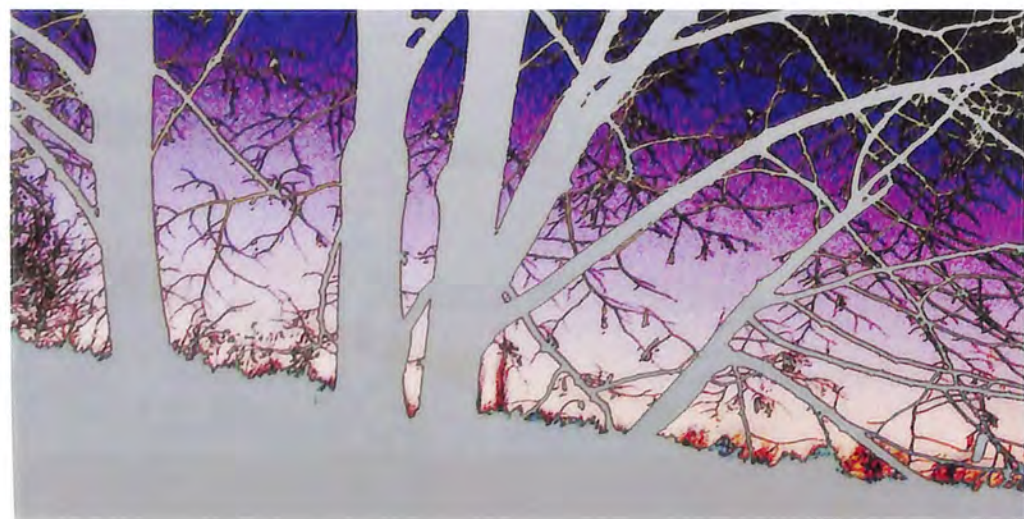
◀ IVICA kostić

STOJ na rukama koji je fotografisao Ivica Kostić iz Niša zanimljiv je zbog uhvaćenog nesvakidašnjeg trenutka. Ali, primetićete, to zapravo nije suštinska vrednost ove fotografije, koju je autor nazvao "Veliko V". Mnogo je važnija njena grafička struktura, s obzirom na to da je reč o silueti naspram spektra obojenih tonova na nebu. Ovakve fotografije mogu prevariti gledaoca da stekne utisak kako je reč o snimanju u sumrak. Iako to zaista može biti sumrak, slična fotografija može se dobiti i usred dana ukoliko se prevari automatsko merenje svetlosti na fotoaparatu usmeravanjem objektivu prema izvoru svetlosti (ili, kako stari fotografi kažu, snimanjem "u kontralihtu"). Tako se skraćuje ekspozicija i podeksponiraju detalji, a povećavaju senke, pa jutarnje nebo može nalikovati nebu u sumrak. Čini nam se da na ovoj fotografiji ima previše podataka i zato predlažemo odstranjivanje dela slike da bi se osnažila likovna čistoća, a kompozicija dovela u čvršći sklad.

Neke druge teme...

STEVAN bićanin ▼

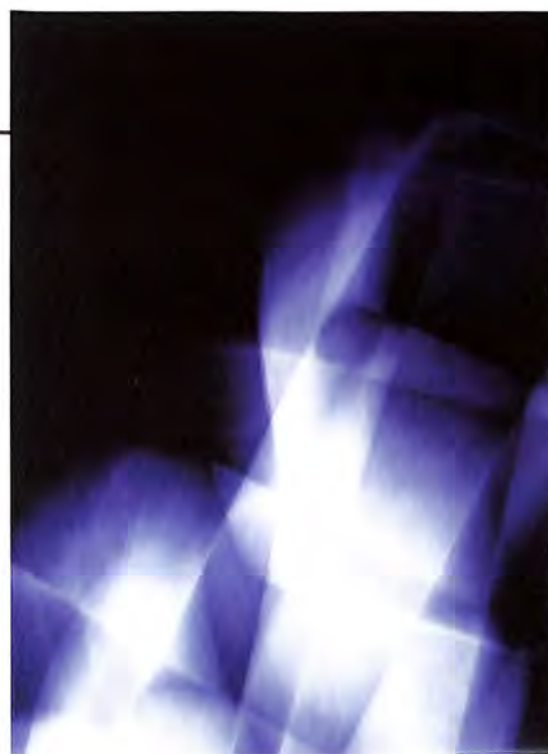
FOTO-GRAFIKA koju je načinio Stevan Bićanin iz Niša urađena je jednostavnim sredstvima. Praktično svaka fotografija koja se unese u

računarski program Photoshop, ili neki sličan za obradu fotografija, može se svesti na siluetu, a zatim joj se, deo po deo, mogu dodavati tonovi po želji korisnika (kako se to sasvim lepo može naučiti iz teksta Milana Živkovića u našem časopisu). Uostalom, postoje i gotovi šabloni, pa treba samo izabrati stepen nekog efekta, na primer, solarizacije, kao na slici našeg čitaoca. Ako je to tako jednostavno, reklo bi se da onda u tome nema izazova, pa ni stvaralaštva. Ipak, nije tako, jer dva čoveka isti motiv obradiće na dva sebi svojstvena načina, a baš u tom grmu leži zec ličnog stvaralaštva. Još jednom ćemo ponoviti: pomoćni programi su samo alati, a šta ćete proizvesti zavisi od vaše imaginacije. Stevan je proizveo atraktivnu plakatsku formu, istina pomalo razvučenu i s preteranom količinom sivog tona, ali zanimljivu kao uspešu likovnu vežbu.

ANA petrović ▼

EVO fotografije koja je izgrađena, takoreći, bez objekta. Jednostavna igra obojene svetlosti i neoštine dala je prizor s uzavrelom dramatikom i obojila sve u dominantan hladan, modrikast ton. "Strma ravan", stepenasta kupasta forma Ane Petrović nastala je po nekim svojim malo predvidivim zakonima. Odista, ovakve fotografije se katkad dogode same od sebe, više zbog spleta okolnosti nego iz određene namere. Naprimera, neočekivano kretanje fotoaparata ili iznenadno pomeranje objekta može učiniti da se usled relativno duge ekspozicije dogodi neočekivana forma. Ako već sugerišemo mogućnost slučaja, možda će neko upitati gde je onda u tome stvaralački, dakle autorski čin. Ne zaboravimo da čin autorstva nije nužan, niti uvek, u zanatskim aspektima stvaranja, nego i u mogućnosti izbora. Fotografska apstrakcija, tako draga dadistima, kasnije i umetnicima nadrealizma, gotovo u celini nastajala je kao nasumična, dakle automatizovana radnja oslonjena više na slučaj nego na nameru. Autor je pokazivao svoj udeo tek prilikom izdvajanja najvrednijih primeraka. Dobro je što je i naša čitateljka, mada početnik, načinila korak više i izdvojila primerak koji bi mnogi jednostavno bacili, ne prepoznavši u njemu još jednu mogućnost fotografskog kreativnog izražavanja.

Poziv za "DIGITALAN" foto-komentar

Od ovog broja pokrećemo novu rubriku "Digitalan" foto-komentar. Vi nama pošaljete fotografije: originalne fajlove i te iste digitalno obrađene (ako imate), a mi ćemo se potruditi da budemo kreativni i da vam pokažemo kako sve vaša fotografija može da izgleda. Prvi primer smo već prikazali u Foto-školi i ako mislite da je rezultat interesantan pridružite se našoj akciji. Možete poslati do pet fotografija (s naznakom za "digitalan" foto-komentar) a u svakom od brojeva objavićemo najuspešnije obrađenu fotografiju uz prikaz celog procesa obrade.

Fotografija: Biljana Knežević

MILICA milošević ▲

NEDAVNO smo prisustvovali raspravi u kojoj su neki sagovornici, pomalo klasične orijentacije, žusto tvrdili da kompjuterski doradivane fotografije ne treba tretirati kao fotografije jer gube osnovna svojstva tog medijuma. Ne možemo se složiti s tim, nego bismo pre rekli da dorada može da svrsta fotografiju u jedno od njenih graničnih područja. U slučaju fotografije Milice Milošević iz Odžaka mogli bismo reći da se dogodila premetačina u tonovima i da je fotografija gotovo sasvim izgubila realistički sloj, a dobila plakatsku formu. Ali to joj ne smeta da

i dalje zadržava suštinska svojstva fotografskog originala. Ono što nam najviše smeta jeste izvestan "prljavi" ton koji dominira celinom. Nismo sigurni da je sivomaslinasto obilje baš odgovarajuća pozadina za ovaj motiv. Ali ženska figura s nemirnom kosom i poluosmehnutim licem deluje sasvim dobro i mogli bismo reći da je najbolji deo slike. A moglo je biti i bolje: savetujemo Milici da pokrije parčetom papira levu polovinu fotografije i videće da je ono što je ostalo zanimljivije nego celina.

JOVANA tomašević ▲

RAD Jovane Tomašević iz Čačka prepun je dinamike. Duga ekspozicija uz kretanje fotoaparata, ili objekta, učinila je da su tonovi dospeli u ona područja koja im ne pripadaju. Sve je pomalo razmazano, pomeranih oblika, ali s još uvek dovoljnom kompozicionom čvrstoćom, pa je slikovitost i te kako vidljiva. Već smo u nekoj ranijoj prilici primetili: ima fotografija koje nastaju donekle izvan našeg iskustva, jer se konačan rezultat snimanja ne može uvek predvideti. Nekada su takve fotografije samo greška koju treba sakriti, a nekad sve legne gde treba. Na fotografu je da otkrije i izabere biser. Ovaj prizor pokazuje vrlo dobar likovni sklad, bez obzira na to što se ne može sa sigurnošću "pročitati" šta fotografija predstavlja. Posmatrajmo je kao apstraktnu formu u kojoj su oblici predmetnog sveta ustupili mesto svetu likovnih vrednosti.

DALIBOR grabež ▶

FOTOMONTAŽA izvedena sredstvima dvostruke ekspozicije, koju je načinio Dalibor Grabež, budi sećanja na neka ranija vremena kad su se često kombinovale glave s predelima. Takva veza nije uvek razumljiva, a pogotovu kada lik utone u zamišljenost, neku vrstu duboke kontemplacije, pa se pozadina, lirska pastorala, pomalo doživljava kao neprirodan ambijent. Ipak, možda se vrednost takvih fotografija, pa i ove, zasniva baš na iznenađenju, na kontrastu motiva, i na kontrapunktu između lika i pozadine. Ima u tome neke vizuelne provokacije, a ima i izvesne nedoslednosti u izvođenju. Tehnika nije baš briljantna, lik i pozadina su isuviše meki – donekle se prožimaju. Uz to, sama pozadina

pretrpela je neke intervencije koje je ne čine dovoljno čitkom. Celina ostavlja utisak nasilnog, a ne skladnog spoja, što joj ne daje snagu uzornog dela. Ali, ono što ohrabruje jeste želja autora da se oslobodi opterećujućih motiva iz stvarnosti. Fotomontaža, zaista, jedan je od mogućih izlaza iz takve teskobe.

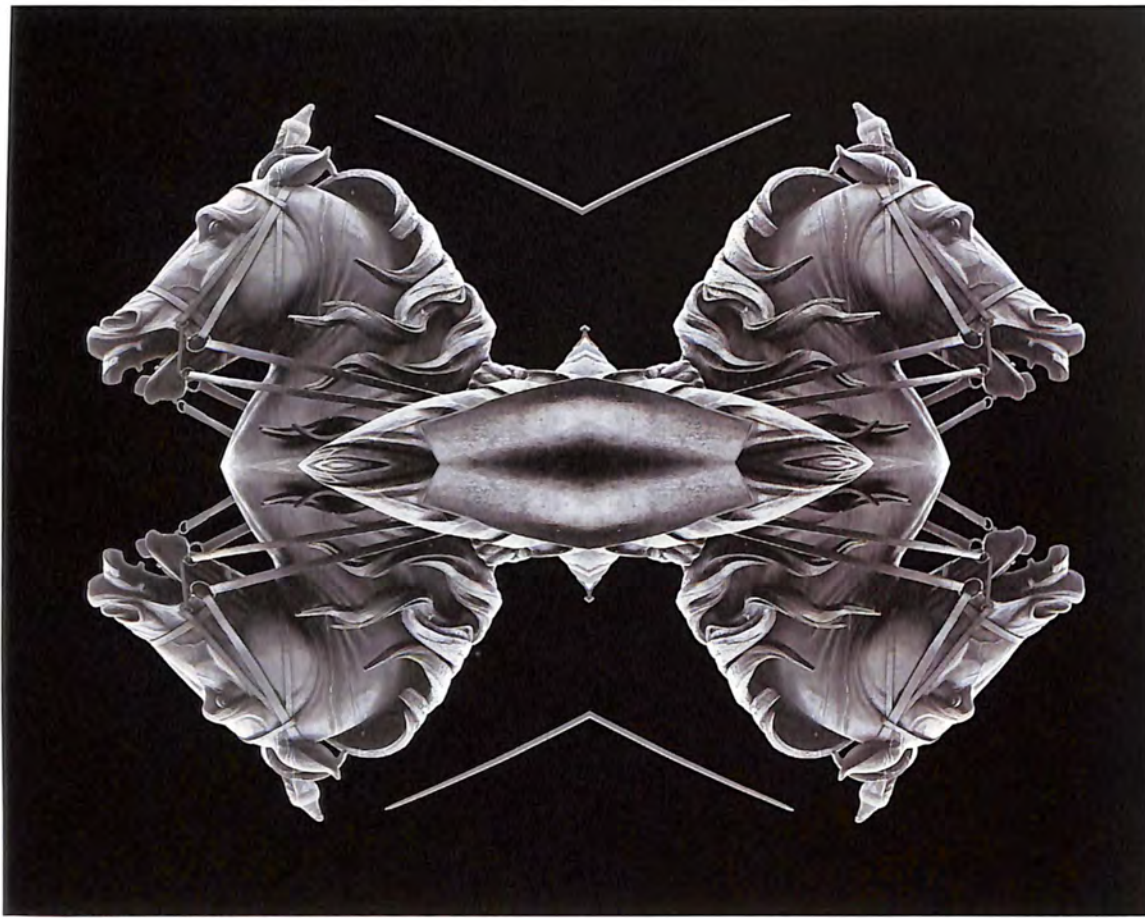

hagenuk

STICK

UVOZNIK I DISTRIBUTER
alias d.o.o.

Ivica Kostić, Niš, "Eksperiment"

Vladimir Živančević, Beograd, "Jelena"

Žarko Aleksić, Knjaževac, "Kuda vodi putnik"

Mičo Čavić, Banjaluka, "Korida"

Eksperiment

Još početkom dvadesetog veka eksperiment je postao često sredstvo izražavanja i neki od najslavnijih fotografa tog vremena proslavili su se upravo eksperimentom: Man Ray, László Moholy-Nagy, Aleksander Rodchenko, Paul Strand... Neki od njih koristili su specijalne laboratorijske tehnike pri samom nastajanju fotografije, neki su naknadno obrađivali fotografije, a neki su se igrali s formama i dotadašnjim ustaljenim pravilima gledanja i fotografisanja. Ne tako duga istorija fotografije donela je toliko raznovrsnih tema, pravaca i stilova

da je vrlo teško snimiti, ili, u današnje vreme može da se kaže kreirati, nešto novo. Za svaku pohvalu je da ste vi ipak inventivni i da razmišljate u dobrom pravcu, a bilo bi dobro kada biste se zaista "otkačili" i pomerili granice dosad viđenog, barem na našoj fotografskoj sceni. Bez obzira na to što je ovo amaterski konkurs, njegov uticaj može biti veoma velik i doprineti razvoju naše fotografije, pre svega, u domenu izlagačke fotografije foto-amatera. Znaite da nas čeka tradicionalna izložba u Galeriji "Ozon", u januaru, i uz vašu pomoć biće to sjajan događaj.

PROPOZICIJE ZA KONKURS

Pokrovitelji:

Tema: "Eksperiment"

Broj radova: do 10 fotografija po autoru

Tehnika: analogne ili digitalne fotografije kao i one kreirane u programu za obrađivanje fotografija

Format: minimalno 13 x 18 cm (za digitalne fajlove 300 dpi)

Radovi moraju biti propisno obeleženi (na svakoj fotografiji napisati naziv, ime i prezime autora, adresu i telefon ili iste podatke upisati u File Info ili File Properties)

Krajnji rok za slanje fotografija: 20. novembar 2007.

Nagrade konkursa: 1. nagrada – laserski štampač u boji, 2. i 3. nagrada – ink džet štampači

Fotografije slati na adresu: REFOTO, Pčinjska 17, 11000 Beograd

Direct Link

LEXMARK
Passion for printing ideas

Josif Raspopović, Raška, "12 panels"

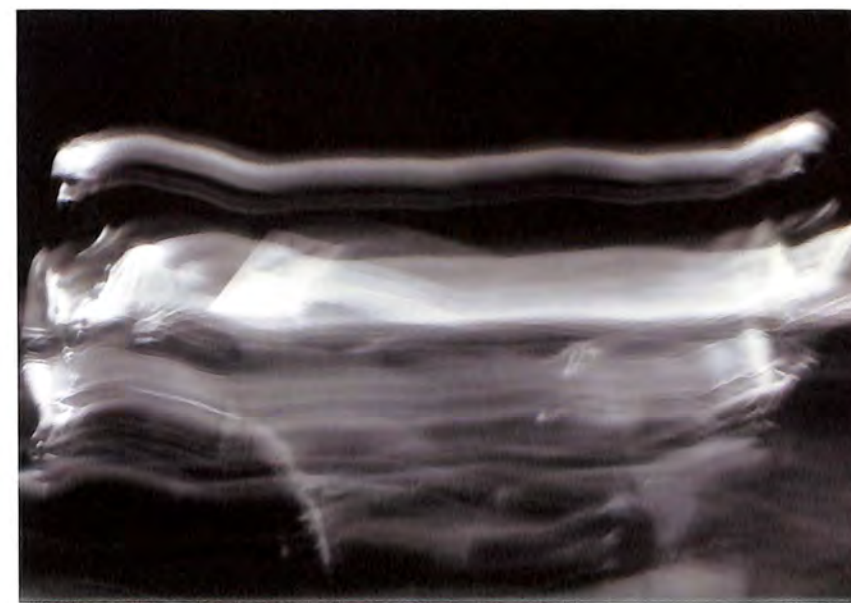
Stevan Bićanin, Niš, "Black light shadow"

Hajrudin Murselović, Novi Pazar, "Foto-sinteza"

Nemanja Čubrović, Kragujevac, "Isti"

Slobodan Stošić, Novi Sad, "Razdvajanje"

Milan Nikolić, Negotin

Stevan Bićanin, Niš, "Chainshadow"

Goran Stamenković, Basaid, "Zardali as"

Josip Šarić, Zemun, "Fasada"

Zarko Aleksić, Knjaževac, "Usamljeni putnik"

Svetlost i senke

Lepo je videti da umete da se igrate s formama, bojom, strukturom i, pre svega, svetlom. Dopada nam se ta mistična atmosfera fotografskog igrokaza u kojoj slojevitost fotografije dolazi do punog izražaja. Ta igra otkrivanja suština je dobre fotografije, pa s pravom možemo reći da je ovaj konkurs za sada najuspešniji. To je uvideo i pokrovitelj konkursa, pa tako možete naći poziv za ovaj konkurs u još nekoliko časopisa, a planirane su i neke

akcije preko leta, o kojima ćete sigurno saznati preko medija. Kao što vidite, naši konkursi postaju sve popularniji, a kvalitet vaših fotografija doprineo je da ih svi shvataju veoma ozbiljno. Kraj konkursa krunisaćemo izložbom, a spremamo i još neka lepa iznenađenja. Nastavite u ovom ritmu da nam šalžete fotografije, pokušajte da nam pokažete "neviđeno", budite smeli i čak pomalo drski, što s temama, što s pristupom temi.

Dragan Lapčević, Beograd, "Kapija"

Ivica Kostić, Niš, "Senn"

Konkurs za najbolju fotografiju na temu

Svetlost i senke

EPSON
EXCEED YOUR VISION

REFOTO
Časopis za kulturu fotografije

BSProcessor
Zajedno možemo mnogo.

UČESTVUJTE U NAGRADNOM KONKURSU „SVETLOST I SENKE“ KOJI ORGANIZUJU EPSON I ČASOPIS REFOTO, UZ PODRŠKU KOMPANIJE BS PROCESOR.

Za autore tri najbolje fotografije pripremili smo vredne nagrade: I NAGRADA - EPSON ŠTAMPAČ RX685; II NAGRADA - EPSON MULTIFUNKCIJSKI UREĐAJ DX4450; III NAGRADA - EPSON FOTO SKENER PERFECTION V100 PHOTO. Izbor najboljih radova vršiće stručni žiri.

Konkurs je otvoren do 1. DECEMBRA 2007. Najbolji radovi će biti adekvatno prezentovani javnosti, nakon zatvaranja konkursa. Više informacija o konkursu i propozicijama možete pronaći na: www.bsprocessor.com/fotokonkurs, a radove možete slati na adresu: REFOTO, Pčinjska 17, 11000 Beograd.

Tijana Janković, Beograd, "Pejaž"

Milica Amidžić, Bukovac, "Skrivanje"

Zoran Zetović, Zaječar, "Usamljeni gorostas"

PROPOZICIJE ZA KONKURS

Pokrovitelji: **BSProcesor**
EPSON

Tema: "Svetlost i senke"
Broj radova: do 10 fotografija po autoru
Tehnika: analogne ili digitalne fotografije kao i one kreirane u programu za obradivanje fotografija
Format: minimalno 13 x 18 cm (za digitalne fajlove 300 dpi)
Radovi moraju biti propisno obeleženi (na svakoj fotografiji napisati naziv, ime i prezime autora, adresu i telefon ili iste podatke upisati u File Info ili File Properties)
Krajnji rok za slanje fotografija: 20. novembar 2007.
Nagrade konkursa: 1. nagrada – ink džet štampač RX685; 2. nagrada – multifunkcionalni uređaj DX4450; 3. nagrada – foto skener Perfection V100 Photo
Fotografije slati na adresu: REFOTO, Pčinjska 17, 11000 Beograd

Milan Nikolić, Negotin, "Energy Drink"

Mićo Čavić, Banjaluka, "Magla"

PRVA NAGRADA Slavoljub Macić, Beograd, "Panj", Fujifilm FinePix S5600

Ivan Jovanović, Valjevo, "Lirski par", FujiFilm FinePix S5500

Lepota oko nas

Pa, polako počinje da se zahuktava. Fotografije su sve zanimljivije, ali još uvek ste nekako bojažljivi. Možda bi pomoglo kada biste ovu temu shvatili kao slobodnu i poslali fotografije koje smatrate vašim najboljim. Nešto kao kada bi vam neko ponudio da imate samostalnu izložbu i vi napravite izbor najboljih fotografija.

Pokušajte da oterate s "trona" naše stare poznanike kao što je Slavoljub Macić, koji je opet dobio prvu nagradu za fotografiju "Panj". Iako skoro potpuno dokumentarna, kroz mnoštvo strukture i amorfnih oblika, ova fotografija balansira na tankoj ivici realnog i asocijativnog, što zagolica našu maštu i daje fotografiji jedan nov aspekt, da ne kažem život. Modernizam u fotografiji doneo je upravo ovakve motive, a jedan od najvećih majstora bio je Edvard Veston (Edward Weston). U našoj rubrici *Popularna istorija fotografije* ubrzo ćete saznati mnogo više o njemu. U našim ostalim konkursima konkurencija je mnogo jača i zato ne dozvolite da ovaj bude lošiji kad ima najlepšu moguću temu.

I. BREZOVAC

Husejin Šljivo, Lug, Prozor, "Prvomajski letači", Fuji FinePix S9600

DRUGA NAGRADA Stevan Bićanin, Niš, "Muzika za dušu", Kodak Z700

Dragana Majstorović, Ovča, "Sloboda mladosti", Canon PowerShot A95

Srdan Lončar, Kljajićevo, "Jesen", FujiFilm FinePix S5600

Goran Stamenković, Bašaid, "Proleće", Konica Minolta Dynax 5D

TRJEĆA NAGRADA Zoran Zetović, Zaječar, "Tobogan", Canon EOS 350D

Daniilo Vasić, Beograd, "Sladak život", FujiFilm S9500

Dušan Žutinić, Niš, "Seagull", Canon EOS 350D

Mičo Čavić, Banjaluka, "Sloboda mladosti", Canon EOS 10D

Propozicije za konkurs Lepota oko nas

Naš časopis je pokrenuo stalnu rubriku "Foto-konkurs" gde će objavljivati fotografije čitalaca, amatera i profesionalaca. Pravo učešća imaju svi koji se bave fotografijom, a jedini uslov jeste da uz fotografije pošaljete i originalni kupon iz našeg časopisa REFOTO, čitko popunjen osnovnim podacima o autoru (ime i prezime, adresa i kontakt, kao i neophodni tehnički podaci, npr. kojim fotoaparatom je snimljeno i dr.).

Broj fotografija koji neko želi da pošalje na konkurs "Lepota oko nas" nije ograničen, s tim da jedan kupon važi za tri fotografije. Uz sve priloge potrebno je naznačiti naziv fotografije, kao i neophodne tehničke podatke, npr. kojim filmom i fotoaparatom je snimljeno i dr.

FORMATI I TEHNOLOGIJA RADOVA

Učesnici mogu poslati:

- » crno-bele i kolor fotografije formata od 13 x 18 cm do 18 x 24 cm,
- » fotografije snimljene na CD u rezoluciji 300 dpi veličine od 13 x 18 cm.

SLANJE RADOVA

Ovogodišnji konkurs sastoji se iz šest periodičnih konkursa. Učesnici mogu poslati radove za februarski, aprilski, junijski, avgustovski i oktobarski broj časopisa, za svaki pojedinačno i za decembarski koji je završni. Za svaki od navedenih brojeva časopisa obavlja se žiriranje, biraju radovi u uži izbor i određuju nagrade.

ROKOVI

- » za avgustovski broj do 20. jula,
- » oktobarski broj do 20. septembra,
- » za finalni decembarski broj do 20. novembra.

Za decembarski broj, kada je finale ovogodišnjeg konkursa, žiriraju se radovi pristigli za decembarski broj, kao i svi oni koji su ušli u uži izbor u prethodnim brojevima časopisa.

NAGRADE KONKURSA

Nagrade konkursa sastoje se od nagrada za svaki broj časopisa i nagrada konkursa kao celine. Za svaki od ovogodišnjih brojeva dodeliće se po tri nagrade:

1. godišnja pretplata na časopis,
2. SanDisk Digital Photo Album,
3. knjiga "Elementarna tehnika fotografije" Dragoljuba Kažića.

Velike, završne nagrade konkursa jesu:

1. NIKON DIGITALNI FOTOAPARAT,
2. LOWEPRO FOTO-TORBA,
3. FOTOMONOGRAFIJA.

U svakom broju časopisa objavljuju se rezultati žiriranja za taj broj, nagrade broja i reprodukcije desetak izabranih fotografija. U decembarskom broju objavljuju se finalni rezultati konkursa, završne nagrade i reprodukcije do tada neobjavljenih fotografija konkursa.

ZAVRŠNE ODREDBE

- » Radovi koji su poslani na konkurs ne vraćaju se;
- » organizator radove može koristiti za potrebe časopisa, bez naknade i uz potpisivanje autora;
- » odluke žirija su konačne;
- » pravo tumačenja ovih propozicija ima organizator.

A sada...
fantastična ponuda!!!

jednogodišnja pretplata
(6 brojeva časopisa REFOTO)
+ kompaktna Peak torba

za samo **1.200 din** + PTT!

poklon

14 x 6,5 x 16 cm

Lowepro
Peak PX 60

Regularna cena pretplate 1.500 din. + PTT. Vrednost torbe 835 din.
Važi samo za područje Srbije dok traju zalih! KOLIČINA JE OGRANIČENA!

Kupon za foto-konkurse

REFOTO
konkursi

REFOTO

narudžbenica

REFOTO, Beograd, Pčinjska 17, tel. 011/2456-151, 244-7958, e-pošta: info.refoto@gmail.com

PREPLATA ZA INOSTRANSTVO
Za 6 brojeva uz 51 evro

REZUVIČAK
INTELEKTUALNI (fotografski) bankal
Dneske Bank AC - Frankfurt, SWIFT CODE: DRESDE33
ACCOMINT (banka posrednik) EUR996 2609 10
SWIFT CODE: FBSTDE33

PREPLATA ZA INOSTRANSTVO
Za 6 brojeva uz 51 evro

REZUVIČAK
INTELEKTUALNI (fotografski) bankal
Dneske Bank AC - Frankfurt, SWIFT CODE: DRESDE33
ACCOMINT (banka posrednik) EUR996 2609 10
SWIFT CODE: FBSTDE33

BRITANCI (osobni) REFOTO - Beograd (ponaša 17)
Acomint - 5401 578 0001017 sa naznakom PREPLATA ZA REFOTO
kopije uplate dostaviti na broj 38111446234 ili poštom na adresu: Beograd
TEKNOLOŠKI (osobni) REFOTO
255-0099270101000-53

2002 2003 2004 2005 2006

Ime i prezime _____
Adresa _____
Grad _____
Telefon _____
E-pošta _____
Datum / Pošta _____

Naručujem časopis REFOTO, ili druga ponudena izdanja koja će mi isporučiti putem preplata ili pouzdan na sledeću adresu:

Ime i prezime _____
Adresa _____
Grad _____
Telefon _____
E-pošta _____
Datum / Pošta _____

Ime _____
Adresa _____
Grad _____
Telefon / E-pošta _____
Fotograf / film _____

21/2004

Novi konkurs časopisa: Rene Burri, Damir Sagolj; Pejzaž u fotografiji; Tema broja: DIGITAL/ANLG

22/2004

YU/World press photo; Boris Spremo; Tema broja/ PRESS PHOTO; Cebit/ PMA; Nikon D70

23/2004

Dragoljub Tošić; ODLAZAK LEGENDE; Lazar Petrović; Tema broja/ ETIKA; 5x8 Mpix

24/2004

Klavdij Šluban; Božana Majnček; Dani fotografije u Srbiji; Tema broja/ ETIKA II; ULTRAZUM digitalni fotoaparati

25/2004

Photokina 2004; Izložbe; SLR i kompaktni digitalni fotoaparati; Štampani, skeneri, filmovi; Zanimljivosti

26/2004

Finale konkursa; Arno Rafael Minkinen; Test digitalnih fotoaparata; Foto škola jesen/zima

27/2005

Novi konkurs; Danilo Cvetanović; Milan Radišić; Film skeneri; Foto škola ekspozicija

28/2005

Pete Turner; Yu i World Press Photo; Tema broja/BOJA; Test foto štampača; Nikon F6 i Nikon D2X

29/2005

Dragoslav Ilić; Indigo; Tema broja/ Uhlitarna fotografija; Foto škola - studio; Veliki test SLR digitalnih fotoaparata

30/2005

Ljubinko Kožul; Ljubomir Kojic; Tema broja; Foto škola - Reprodukcijska; Jubilej - Umjetnost na ulici; Veliki test biliceva

31/2005

Rade Mišević; Goran Basarić; Tema broja/PANORAMSKA FOTOGRAFIJA; Snimanje 3D predmeta; Stativi; Sferon

32/2005

FINALE KONKURSA ŽIVOT GRADA / BRZINA; Reportaža - Tibet; NIKON D200; Objektiv; Niskobudžetni SLR digitalni fotoaparati

33/2006

Goran Malić; Reportaža - Indija; NOVI KONKURSI; Test foto-štampani; Standardni zum objektiv; Kompaktni digitalni

34/2006

YU Press Photo: World Press Photo; Ekskluzivno - Prekli kalendar; KONKURSI; Telekom objektiv; Olympus E330

35/2006

Makrofotografija; Wim Wenders; Dani fotografije Srbije; KONKURSI; Makroobjektiv i makrobliceva; Foto-oprema za leto

36/2006

Fotomonografija; Fudbalska foto-groznica; KONKURSI; Canon EOS 30D; Panasonic Lumix L1; Sigma objektiv

37/2006

Photokina 2006; Visual Gallery; Foto-oprema; SLR i kompaktni digitalni fotoaparati; Zanimljivosti; Nikon D80

38/2006

FINALE KONKURSA Portret / Boja / Efekat; Akcije; Drugi ubiski salon; Epson skeneri; Test digitalnih SLR fotoaparata

39/2007

JOSEF KOUDELKA; RAW format; Test: Panasonic Lumix DMC-LX2; Nikon Coolpix S10; Canon Ixus 900 TI; Novi konkursi

40/2007

YU Press Photo: World Press Photo; Pirelli kalendar; Zum kit objektiv; Nikon D40x; Canon G7; Olympus SP 550UZ; Novi konkursi

balkan photocontest

www.balkanphotocontest.com

Pregled novih fotografija 12h
LIVE GALERIJE
TAKMIČENJE
GALERIJE top 24sata

Jeste li se registrovali na BPC?

U prošlom broju časopisa najavili smo pokretanje Balkan Photo Contest - svetskog takmičenja u fotografiji na zadate teme koje se odvija na internetu. Bpc je startovao 5.aprila 2007. godine na adresi www.balkanphotocontest.com

com kao deo World Photo Contest-a za autore iz Srbije, Crne Gore i Makedonije. Ovih dana se završava period probnog rada BPC, u kojem su se zainteresovani autori mogli registrovati i upoznati sa sistemom takmičenja, kao i pogledati radove na već aktivnom HRPC. Inače, u sistem World Photo Contest se istovremeno sa BPC uključuje i Slovenia Photo Contest (SLPC), a istovremeno će u svim državama startovati nova verzija sajta, s izmenama u sistemu takmičenja i brojnim unapređenjima, koja se uvode radi još veće dinamike i kvaliteta. Od narednog broja časopis REFOTO će pratiti dešavanja na Balkan Photo Contest-u. U svakom broju ćemo objavljivati imena najuspešnijih autora, najbolje fotografije po temama i u galeri-

jama. A za ovaj broj pripremili smo vam fotografije autora sa BPC koje su u prethodna dva meseca postigle zapažene rezultate na hrvatskom HR Photocontest-u. Vidimo se na BPC!

190X
Dvadeset godina kasnije, revolucionarni razvoj se nastavlja.

100% Product PVC-free
Designed and Made in Italy
WE YEAR
Extended your warranty up to 3 years

Potpuno redizajniran 190XPROB koristi čuvenu i patentiranu Manfrotto tehnologiju koja omogućava još lakše postavljanje centralnog nosača u horizontalni položaj: samo ga izvucite do kraja i okrenite u horizontalu - bez potrebe za skidanjem ili demontiranjem. Postavljanje stativa i promena položaja centralnog nosača iz vertikalnog u horizontalni položaj nikad nije bila lakša, brža i prilagodljivija. Postigli smo i znatan napredak u ergonomiji nogara i mehanizmu koji kontrolise njihovo postavljanje pod uglom i fiksiranje bravicama.

Manfrotto
manfrotto.com

REFOTB
Ekskluzivni uvoznik i distributer:
RefotB, Pčinjska 17, 11000 Beograd, t. 011 245 6151, 308 7004, f. 011 446 0234, e-mail: info@refot.com

POSTANITE MESEČNIK

MILOVAN MIŠA BACEV

Podstaknut fotografijama i umećem prijatelja iz Švajcarske, koji je vlasnik Canona EOS 5D, priuštio sam sebi D-SLR fotoaparatus umesto dosadašnjeg SLR fotoaparatus. Fotografija mi je od školskih dana bila hobi, a sada uz mogućnost PC dorade otvorila je široko polje kreativnih mogućnosti. Vaš časopis me je odmah i naprećac osvojio, ne samo zato što je praktično jedini koji je na ovim prostorima potpuno posvećen fotografiji već pre svega svojom koncepcijom, komunikativnošću, bogatstvom sadržaja, pa i kvalitetom same štampe. Posebno su mi dragi članci gospodina Svetislava Dragovića. Zameram vam jedino to što ne izlazite mesečno.

RE Možemo biti veoma srećni jer to što nam FO zamerate može da se izmeni u budućnosti. TO Nadajmo se svi u skorijoj budućnosti!

SKENIRANA FOTOGRAFIJA

ALEN DOBRIĆ, TUZLA

Šaljem Vam ove digitalne fotografije za aktuelne konkurse i da napomenem da je fotografija "Moji prsti" nastala uz pomoć fotokopir mašine. Desilo se to na poslu kada sam radio reprodukciju jedne male fotografije, pa mi je bilo mrsko da spuštam poklopac, te sam zatim ugledao svoje prste koji su meni i kolegama tako interesantno izgledali da sam ponovio skeniranje samih prstiju. Niko od prijatelja nije ni pomišljao da se radi o skeneru, svi su tipovali na klasičnu fotografiju. Što se tiče kvaliteta, rezoluciju sam mogao podizati i preko 60 miliona piksela, ali stara SD-ram radna memorija u računaru nije dopuštala ogroman sken. Stvarnost u ovome jeste da je dubinska oštrina najmanja što može biti, ali i prednost je u tome što uopšte nema šuma (zrna) u ovoj, da pogrešno nazovemo, fotografiji.

RE Sve može biti fotografija ako je FO motiv fotografski. Drago nam je što TO eksperimentišete bilo slučajno ili namerno, ali pokušajte dalje da se "igrate" s fotokopir mašinom jer, u ovako oštroj konkurenciji, a Vaši prsti nisu prošli. Možda će neki drugi deo tela, kao na primer lice, biti mnogo zanimljiviji. Probajte i pošaljite nam rezultate.

UGRAĐENI BLIC

IVAN MAKSIMOVIĆ, SOMBOR

Moram priznati da me je "Nikon" pomalo zbunio D-SLR fotoaparatom D200. On spada u profesionalne fotoaparatus, a ima ugrađen blic kao i svaki fotoaparatus za amatere. Svi znamo da kvalitet svetla koji daje ugrađeni blic nije na zavidnom nivou pa me čudi da je takav blic uključen u profesionalnu seriju. Da li on možda ima neku drugu namenu, meni nepoznatu? Inače, redovno čitam časopis i jedino mi smeta što su vam

tekstovi nekada "prestručni" i nisu prilagođeni amaterima koje više zanima praksa nego teorija.

RE Ovaj zbunjujući potez "Nikona" u stvari je FO odličan potez jer taj ugrađeni blic pokreće TO CLS (Creative Lighting System) koji aktivira sve "Nikonove" SB bliceve (SB 800, SB 600 i SBR 200). Blicevi se mogu podeliti u tri grupe u kojima može biti onoliko bliceva koliko ih imate. Bez ugrađenog blica za to bi vam bio potreban eksterni blic SB 800 ili kontroler koji košta oko 400 evra. Isto tako, taj blic može da posluži i da se nešto "doblica", tj. rasvetli, ili prosto da se snime tzv. privatne fotografije kada ne želite da budete napadni s velikim eksternim blicem. A kada upotopunite taj blic s difuzerom kakav je konstruisao Milan Živković i o kome možete pročitati u rubrici Štapom i kanapom, onda se i te privatne fotografije svojim kvalitetom približavaju onim profesionalnim.

FOTOGRAFIJA KAO HOBI

MILENA OBRADOVIĆ, BEOGRAD

Iako to nije uobičajeno za moje godine, jer ja sam penzioner, veliki sam ljubitelj fotografije, ali i cveća. Uspela sam da spojim te dve ljubavi i već tri godine fotografišem cveće u mojoj bašti i na drugim mestima, ali najviše u bašti jer tu me niko ne uznemirava i imam sve vreme ovoga sveta. Od muža sam dobila Canon 300D koji u potpunosti zadovoljava sve moje potrebe, barem za sada – jer još uvek učim kada je fotografija u pitanju. Odskora sam počela da pratim vaš časopis i nadala sam se da ću u nekom od brojeva moći da vidim i fotografije cveća, da vidim kako drugi ljudi rade, ali, nažalost, nisam. Da li to znači da cveće nije popularna tema u fotografiji ili ga vi smatrate neinteresantnim?

RE Veliko nam je zadovoljstvo da skoro kao FO Politikin zabavnik okupljamo čitaoce od 7 TO do 77 godina. Fotografija može biti jedan od najlepših hobija, a uz malo truda može da preraste i u nešto ozbiljnije. Nemojte misliti da ne volimo cveće, samo do sada nismo imali nijednog fotografa koji bi imao izuzetne fotografije cveća. Potrudimo se da to u budućnosti ispravimo – dali ste nam dobru ideju, a do tada pošaljite nam neke od Vaših radova, možda će upravo oni osvanuti na našim stranama pre nego fotografije nekog renomiranog fotografa.

"IDIOT" ILI SLR

MINA SPASIĆ, JAGODINA

Imam šesnaest godina i odskora sam počela da fotografiram. Imam sklonosti ka umetnosti i lepom, pa su mi i ove prve fotografije dosta uspešne. Muči me samo jedan dosta važan tehnički problem. Trenutno radim s malim "idiotom" koji sam dobila na poklon za rođendan, ali s obzirom na to da imam ambicije vezane za fotografiju, zanima

me koji bi mi fotoaparatus trenutno najviše odgovarao? Uskoro ću poslati i neke fotografije za vaše konkurse, ali moram još malo da se uvežbam.

RE Želimo Vam puno sreće i uspešnih fotografija FO ja u budućnosti, a što se tiče fotoaparatus, TO nemojte se opterećivati previše tehnikom. Nisu važni megapiksela, već ideja, tj. ne brojimo mi milione piksela, već nas zanima dobra i interesantna fotografija. Ako želite da promenite fotoaparatus, možda bi Vam najviše odgovarao neki napredniji kompaktni fotoaparatus s jakim zum objektivom i, pre svega, s mogućnošću ručnog podešavanja i eventualno stabilizacijom slike, jer samo tako možete da kontrolišete sve parametre. Nećemo navoditi proizvođače jer bi to bila reklama, ali na tržištu je trenutno zaista velika ponuda, a cene su pristupačne. Ako pratite naš časopis, onda prelistajte malo unazad i u svakom broju naći ćete test barem jednog takvog fotoaparatus. Nije loša opcija i D-SLR, naravno, neki namenjen amaterima, jer tada biste imali mogućnost menjanja objektivu i dodavanja blica, a mogu se naći u kompletu s objektivom već za oko 500–600 evra. U ovom slučaju dubina vašeg džepa je presudna, ali nećete pogrešiti ni u jednoj varijanti.

PRIPREMA ZA IZLOŽBU

MIROSLAV IVANOVIĆ, NIŠ

Već dugo pratim vaš časopis koji mi je puno pomogao u mom usavršavanju u fotografiji. Trenutno sam suočen sa jednim problemom kojem do sada niste posvećivali mnogo pažnje. Naime, imam tu lepu mogućnost da krajem leta organizujem svoju prvu samostalnu izložbu u jednoj privatnoj galeriji. Oko odabira fotografija pomoćite mi neki od poznatih niških fotografa, ali treba mi i jedan vaš savet. U nedoumici sam da li da fotografije oštampam na inkdžet štampaču ili povećam u laboratoriji? Nadam se vašem brzom odgovoru jer su pripreme za izložbu već krenule. Naravno, poslaću vam pozivnicu za izložbu!

RE Čestitamo Vam na izložbi, nadamo se da će FO biti uspešna i lepo posećena. Drago nam je TO da smo od pomoći u Vašem usavršavanju u fotografiji. Što se tiče fotografija, naše iskustvo govori da ako budete izlagali fotografije do formata 30 x 45 cm onda je najbolje da ih povećate u laboratoriji, samo obavezno naglasite da isključe sve kolorne profile. Na taj način bićete sigurni da će fotografije izgledati tačno onako kako ste ih pripremili na Vašem računaru. Ako fotografije budu velikog formata, onda ih štampajte na nekom zaista kvalitetnom inkdžet štampaču i obavezno koristite foto-papir. U oba slučaja dobićete kvalitetne fotografije, jedino što štampanje na inkdžet štampačima zahteva dosta kontrole i probe pre završnog otiska i, naravno, značajna finansijska sredstva.

SLUŠAJ

UŽIVAJ

OSETI

GLEDAJ

SONY PLAYSTATION MP3 PLEJER
ZVUČNICI USB FLASH MEMORIJE FOTOAPARAT
KAMERA TASTATURA MONITOR
LAPTOP RAČUNAR
MIŠEVI KUĆNIBIOSKOP

Vaš IT partner

Prodajna mesta:
Beograd: Big Apple electronics: Deligradska 7, 011/ 3612-720, Palmotićevo 20a, 011/ 3344-696
Novi Sad: Big Apple computers, Radnička 24, 021/ 455-050

Big Apple
electronics